

# RAPORT O STANIE GMINY TUCHOMIE



**za rok 2019**

## SPIS TREŚCI

Wstęp .....	3
Informacje ogólne .....	4
Dane demograficzne .....	6
Jednostki organizacyjne Gminy Tuchomie .....	7
Informacje finansowe .....	7
Realizacja inwestycji i remontów w roku 2019 .....	9
Realizacja Planu Modernizacji Dróg Gminnych .....	21
Fundusz Sołecki .....	23
Mienie komunalne .....	28
Ład przestrzenny .....	34
Środowisko .....	36
Gospodarka wodno – ściekowa .....	41
Realizacja Strategii Rozwoju Gminy Tuchomie na lata 2016 – 2020 .....	44
Bezpieczeństwo publiczne .....	48
Ochrona zdrowia .....	51
Oświata .....	52
Opieka nad dziećmi w wieku do lat trzech .....	60
Organizacje pozarządowe .....	61
Polityka społeczna .....	63
Kultura i sport .....	71
Administracja i sprawy obywatelskie .....	76
Przedsiębiorcy – Rejestr REGON .....	79
Realizacja uchwał Rady Gminy Tuchomie .....	80

## WSTĘP

Niniejszym przedkładam Raport o stanie gminy za rok 2019. Jest to dokument przedstawiający podsumowanie działalności Wójta Gminy Tuchomie w roku 2019, w szczególności zawiera informacje o stanie realizacji zadań publicznych w naszej gminie w roku ubiegłym. Obowiązek sporządzenia raportu o stanie gminy wynika z art. 28aa ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 713).

Rok 2019 był dla gminy Tuchomie kolejnym rokiem dynamicznego rozwoju. Świadczy o tym liczba inwestycji, jakie w roku ubiegłym zrealizowaliśmy. Inwestycje te zostały przedstawione w niniejszym raporcie.

Priorytetowo w roku 2019 traktowaliśmy realizację zadań drogowych. Stąd wiele wysiłku włożono w realizację zadań wynikających z Planu Modernizacji Dróg Gminnych, przyjętego uchwałą Rady Gminy Tuchomie.

Ważnym elementem funkcjonowania naszej gminy stał się Fundusz Sołecki, w ramach którego mieszkańcy 13 sołectw naszej gminy corocznie decydują o podziale, środków finansowych na realizację ważnych dla mieszkańców zadań. W roku 2019 zrealizowano 81 zadań za kwotę 309.210,08 zł.

W niniejszym raporcie przedstawiam również informacje dot. mienia komunalnego oraz ładu przestrzennego.

Ważne miejsce w raporcie zajmują kwestie środowiska, w szczególności gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz ochrony środowiska. Swoje miejsce znajduje tu również informacja dotycząca realizacji strategii rozwoju Gminy Tuchomie oraz informacje o realizacji innych polityk i programów. Ponadto w raporcie przedstawiono informacje dot. realizacji w 2019 r. zadań z zakresu bezpieczeństwa publicznego, w tym zapobiegania przestępczości oraz ochrony zdrowia.

Wiele miejsca poświęcam realizacji zadań oświatowych oraz z zakresu polityki społecznej. To bardzo ważne elementy funkcjonowania nowoczesnych społeczeństw. Dobra edukacja na poziomie podstawowym to fundament otwierający możliwości zdobycia dobrego wykształcenia przez najmłodszych mieszkańców naszej gminy. Równie ważne jest właściwe traktowanie spraw w zakresie polityki społecznej, mając na uwadze m.in. zachodzące procesy demograficzne.

Ważnymi partnerami gminy Tuchomie w realizacji zadań publicznych są organizacje pozarządowe. Im również w niniejszym raporcie poświęcam należne miejsce.

W raporcie przedstawiam także informację o realizacji zadań kulturalnych i sportowych, z zakresu administracji i spraw obywatelskich oraz dotyczących rejestru przedsiębiorców. Osobne miejsce poświęcono przedstawieniu informacji o realizacji uchwał Rady Gminy Tuchomie, których w roku 2019 podjęto 81.

Rok 2020 jest kontynuacją ustalonej polityki Gminy Tuchomie dotyczącej realizacji zadań publicznych. Jako priorytetowe kierunki działań na rok bieżący oraz lata następne wskazać należy:

- realizację zadań wskazanych w Wieloletniej Prognozie Finansowej;
- stałe podnoszenie jakości realizacji zadań ustawowych gminy;
- zabieganie o pozyskiwanie środków z wszystkich możliwych źródeł zewnętrznych;
- podnoszenie jakości kształcenia w szkołach gminy Tuchomie;
- realizacja odpowiedzialnej polityki społecznej, z uwzględnieniem postępujących zmian demograficznych;
- dbałość o zachowanie i poprawę środowiska naturalnego.

Niniejszy raport zostanie rozpatrzony przez Radę Gminy Tuchomie. Na jego podstawie Rada Gminy Tuchomie podejmie uchwałę w sprawie udzielenia wójtowi wotum zaufania.

Do lektury niniejszego dokumentu zachęcam również wszystkich mieszkańców Gminy Tuchomie.

Jerzy Lewi Kiedrowski  
Wójt Gminy Tuchomie

## INFORMACJE OGÓLNE.

### Położenie, ogólna charakterystyka.

Gmina wiejska Tuchomie położona jest w zachodniej części województwa pomorskiego, w powiecie bytowskim i rejonie Zachodnich Kaszub, ok. 100 km na zachód od Gdańska i 60 km na południe od Słupska.

Gmina Tuchomie sąsiaduje z następującymi gminami: Borzytuchom, Bytów, Lipnica, Miastko, Kołczygłowy.

Powierzchnia gminy wynosi około 11100 ha, co stanowi 0,6% powierzchni woj. pomorskiego. Gminę zamieszkuje 4 217 osób – według stanu na dzień 31.12.2019 r. Gmina podzielona jest na 13 sołectw: Ciemno, Kramarzyny, Masłowice Trzebiatkowskie, Masłowice Tuchomskie, Masłowiczki, Modrzejewo, Nowe Huty, Piaszno, Tańgowie, Trzebiatkowa, Tuchomie, Tuchomko, Zagony. Ośrodkiem administracyjnym gminy jest Tuchomie.

*Mapa z położeniem gminy Tuchomie*



Źródło: <https://www.google.com/maps/place/Tuchomie/@54.1082967,17.1551626,11z/data=!3m1!4b1!4m5!3m4!1s0x470203755cbdd697:0x5baddae2cb91995!8m2!3d54.0966022!4d17.3031112>

Podział gminy na sołectwa:



Źródło: <https://tuchomie2.e-geoportal.pl/>

**DANE DEMOGRAFICZNE.**

Według stanu na 31 grudnia 2019 r. Gmina Tuchomie ma **4217** mieszkańców, z czego **48,8%** stanowią kobiety, a **51,2%** mężczyźni.

**Zestawienie liczby ludności poszczególnych miejscowości Gminy Tuchomie**

<b>Nazwa miejscowości/liczba mieszkańców</b> (wg stanu na dzień 31.12.2019r.)	
Ciemno	226
Kramarzyny	636
Masłowice Trzebiatkowskie	83
Masłowice Tuchomskie	140
Masłowiczki	92
Modrzejewo	414
Nowe Huty	79
Piaszno	142
Sośnica	9
Tagowie	207
Trzebiatkowa	478
Tuchomie	1394
Tuchomko	234
Zagony	83
<b>Razem</b>	<b>4217</b>

**Przyrost naturalny**

<b>Rok</b>	<b>2016</b>	<b>2017</b>	<b>2018</b>	<b>2019</b>
<b>Urodzenia</b>	<b>48</b>	<b>70</b>	<b>55</b>	<b>40</b>
<b>Zgony</b>	<b>37</b>	<b>37</b>	<b>33</b>	<b>34</b>

**Statystyka ludności wg przedziałów wiekowych**

<b>Wiek</b>	<b>Mężczyźni</b>	<b>Kobiety</b>	<b>Ogółem</b>
<b>0-2</b>	<b>76</b>	<b>82</b>	<b>158</b>
<b>3</b>	<b>23</b>	<b>28</b>	<b>51</b>
<b>4-5</b>	<b>62</b>	<b>41</b>	<b>103</b>
<b>6</b>	<b>28</b>	<b>24</b>	<b>52</b>
<b>7</b>	<b>28</b>	<b>19</b>	<b>47</b>
<b>8-12</b>	<b>157</b>	<b>117</b>	<b>274</b>
<b>13-15</b>	<b>72</b>	<b>60</b>	<b>132</b>
<b>16-17</b>	<b>63</b>	<b>45</b>	<b>108</b>
<b>18</b>	<b>48</b>	<b>44</b>	<b>92</b>
<b>19-65</b>	<b>1409</b>	<b>0</b>	<b>1409</b>
<b>19-60</b>	<b>0</b>	<b>1237</b>	<b>1237</b>
<b>&gt;65</b>	<b>218</b>	<b>-</b>	<b>218</b>
<b>&gt;60</b>	<b>-</b>	<b>379</b>	<b>379</b>
<b>ogółem</b>	<b>2160</b>	<b>2057</b>	<b>4217</b>

## JEDNOSTKI ORGANIZACYJNE GMINY TUCHOMIE.

1. Urząd Gminy w Tuchomiu;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchomiu;
3. Zespół Szkół w Tuchomiu;
4. Szkoła Podstawowa w Kramarzynach;
5. Gminny Żłobek w Tuchomiu.

Instytucje Kultury:

1. Gminny Ośrodek Kultury w Tuchomiu;
2. Biblioteka Publiczna Gminy Tuchomie;

## INFORMACJE FINANSOWE.

### ROK 2019

#### Wykonanie dochodów:

Plan dochodów	27.667 993,70 zł
Wykonanie dochodów	25.816.059,82 zł

#### Wykonanie wydatków:

Plan wydatków	31.490.567,70 zł
Wykonanie wydatków	26.918.785,13 zł

#### Dochody / wydatki na 1 mieszkańca:

Dochody	6.121,90 zł
Wydatki	6.383,40 zł

#### Udział dochodów własnych w dochodach ogółem: 45,71%

Wykonanie dochodów ogółem	25.816.059,82 zł
Wykonanie dochodów własnych	11.799.576,00zł

#### Udział wydatków majątkowych w wydatkach ogółem: 18,85%

Wykonanie - wydatki ogółem	26.918.785,13 zł
Wykonanie – wydatki majątkowe	5.074.716,64 zł

**Wynik budżetu:**

Planowany wynik DEFICYT	<b>-3.822.574,00 zł</b>
Wykonanie DEFICYT	<b>-1.102.725,31 zł</b>

**Dotacje rozwojowe pozyskane przez gminę:**

Plan	<b>2.877.392,00 zł</b>
Wykonanie	<b>1.395.505,13 zł</b>

**Stan zadłużenia gminy:**

Zadłużenie na dzień	Kwota zadłużenia	
	Ogółem	W tym zobowiązania z tyt. realizacji projektu PROSUMENT – spłata następuje ze środków wpłacanych przez mieszkańców
01.01.2019 r.	<b>4.930.384,60 zł</b>	<b>1.683.263,21 zł</b>
31.12.2019 r.	<b>6.608.519,43 zł</b>	<b>1.428.223,36 zł</b>



## REALIZACJA INWESTYCJI I REMONTÓW W ROKU 2019.

### Budowa świetlicy wiejskiej w Masłowiczkach.

W ramach inwestycji wykonano:

- budowę parterowego budynku świetlicy wiejskiej o powierzchni zabudowy 96,75 m<sup>2</sup> wraz z wykonaniem instalacji elektrycznej, wodociągowej, kanalizacji sanitarnej wraz ze zbiornikiem bezodpływowym, instalację c.o. – pompa ciepła;
- przyłącze energetyczne;
- przyłącze wodociągowe;
- zagospodarowanie terenu wokół budynku (miejsca postojowe, nawierzchnie utwardzone).

Termin realizacji: 22.03.2019r. – 01.07.2019r.

Wartość inwestycji: 490.898,77 zł, w tym uzyskano dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” na lata 2014-2020.



**Wieża widokowa w Piasznie wraz z małą architekturą.**

W ramach inwestycji wykonano wieżę o wysokości do 20 m o konstrukcji stalowej, schody i zadaszenie drewniane, z instalacją odgromową oraz małą architekturą (stół z ławkami 3 szt., ławki bez oparcia 2szt., tablica informacyjna 1szt., kosz na odpadki 1szt.)

Termin realizacji: 18.02.2019r. - 08.11.2019r.

Wartość inwestycji: 225.232,00 zł w tym uzyskano dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” na lata 2014-2020.



### **Budowa Gminnego Żłobka w Tuchomiu.**

W ramach inwestycji wykonano:

- budowę parterowego budynku żłobka z poddaszem o powierzchni zabudowy 266,76 m<sup>2</sup> dla 20 dzieci;
- infrastrukturę przy budynku gminnego żłobka (utwardzenie nawierzchni z kostki polbruk, płyt o łącznej powierzchni ok. 1500 m<sup>2</sup>, tereny zielone: trawniki, rośliny itp.);
- dobudowę tarasu do budynku gminnego żłobka w Tuchomiu.

Termin realizacji: rok 2018/2019

Wartość inwestycji: 948.314,54 zł, w tym uzyskano dofinansowanie w ramach Resortowego Programu Rozwoju Instytucji Opieki nad Dziećmi w wieku do lat trzech „MALUCH+” 2018 z Ministerstwa Rodziny Pracy i Polityki Społecznej oraz ze środków Unii Europejskiej, w ramach projektu w ramach Działania 05.03. Opieka nad dziećmi do lat 3 Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Projekt pn. „Żłobek jak z Bajki”.



### Plac zabaw w Kramarzynach (przy szkole) - OSA Rozszerzona Strefa Aktywności.

W ramach inwestycji wykonano:

- roboty przygotowawcze;
- elementy siłowni plenerowej (biegacz, drążek, ławka prosta, twister, prasa udowa, wioślarz);
- strefę relaksu (stół do szachów, ławka 4 szt., plenerowe urządzenie do gier typu liczydło, kosz na śmieci);
- plac zabaw (liniarium Modrzew-zestaw, huśtawka, zestaw sprawnościowy);
- dojścia i ścieżki (nawierzchnia z kostki brukowej 64 m<sup>2</sup>, sztuczna nawierzchnia 58,5 m<sup>2</sup>);
- ogrodzenie z paneli stalowych 27,5 m;
- zielen (rośliny 44 szt., palikowanie drzew szt. 6), roboty porządkowe.

Termin realizacji: 12.07.2019r, - 28.08.2019r.

Wartość inwestycji: 137.706,00 zł, w tym uzyskano dofinansowanie ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Zadania Inwestycyjnego w ramach programu Rozwoju Małej Infrastruktury Sportowo-Rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym – Otwarte Strefy Aktywności (OSA) edycja 2019r. z Ministerstwa Sportu i Turystyki.



**Budowa sieci oświetlenia elektroenergetycznego drogowego w miejscowości Modrzejewo.**

W ramach inwestycji - etap II wykonano lampy nr L12, L13, L14, L15, L16 z podłączeniem do sieci.

Termin realizacji: 02.07.2019r. – 12.09.2019r.

Wartość inwestycji: 21.063,75 zł



**Budowa zaplecza sanitarnego w budynku WOK Trzebiatkowa.**

W ramach inwestycji wykonano dobudowę pomieszczeń sanitarnych i magazynowych o pow. 29,56m<sup>2</sup> (magazyn 7,45m<sup>2</sup>, wiatrołap 5,81m<sup>2</sup>, WC damski 8,15m<sup>2</sup>, WC męski 8,15m<sup>2</sup>).

Termin realizacji: rok 2017-2019

Wartość inwestycji: 117.273,54 zł



**Adaptacja i dostosowanie budynku/pomieszczenia do stworzenia nowego oddziału przedszkolnego w Przedszkolu w Tuchomiu.**

W ramach inwestycji wykonano salę przedszkolną o powierzchni całkowitej 191,3m<sup>2</sup>, łazienkę, prysznic, wymieniono okna i drzwi na p.poż.

Termin realizacji: 21.10.2019r. – 29.11.2019r.

Wartość inwestycji: 154.828,11 zł, w tym uzyskano dofinansowanie w ramach projektu „Przedszkola jak z Bajki w Gminie Tuchomie” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego, oś priorytetowa: 3 Edukacja dla działania 3.1. Edukacja przedszkolna.



OSP Nowe Huty zrealizowało w ramach współfinansowania ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” Województwa Pomorskiego:

- **Dostawę i montaż urządzeń fotowoltaicznych** o zainstalowanej mocy elektrycznej ok. 7,14 kW do budynku świetlicy wiejskiej na działce nr 19 w miejscowości Zagony, gmina Tuchomie, za kwotę: 39.147,00 zł.
- **Dostawę i montaż powietrznej pompy ciepła** ok. 7,57 kW do budynku świetlicy wiejskiej na działce nr 19 w miejscowości Zagony, gmina Tuchomie, za kwotę: 39.852,00 zł.
- **Poprawę małej retencji poprzez wyczyszczenie stawu** w miejscowości Zagony, na co składa się wyczyszczenie i odmulenie zbiornika wodnego na powierzchni ok. 435 m<sup>2</sup> przy średniej głębokości namułu 1,0m oraz profilacja skarp, na działce nr 19 w miejscowości Zagony, gmina Tuchomie, za kwotę: 15.000,00 zł.



**OSP Tuchomko** zrealizowało w ramach współfinansowania ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” Województwa Pomorskiego:

- **Dostawę z montażem/instalacją zestawu ogniw fotowoltaicznych 3,6 kW** w budynku OSP Tuchomko, za kwotę: 21.972,07 zł.
- **Dostawę z montażem/instalacją pompy ciepła o mocy 7,57 kW** w budynku OSP Tuchomko za kwotę: 39.852,00 zł.



**OSP Tągowie** zrealizowało w ramach współfinansowania ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” Województwa Pomorskiego:

- **Dostawę i montaż instalacji fotowoltaicznej** na budynku remizy OSP w Tągowiu za kwotę: 56.580,00 zł.
- **wyczyszczenie i odmulenie zbiornika wodnego** w miejscowości Tągowie (działka nr 162) na powierzchni ok. 596 m<sup>2</sup> przy średniej głębokości namułu 1,0m oraz profilację skarp w dotychczasowych granicach, za kwotę: 20.000,00 zł



**Wymiana studni rewizyjnych we wsi Tuchomie.**

- W ramach inwestycji wymieniono studnie rewizyjne kanalizacji sanitarnej posadowione w gruncie nawodnionym w ilości ok. 27 szt.
- Termin realizacji: 08.03.2019r. – 23.08.2019r.
- Wartość inwestycji: 291.988,54 zł, w preferencyjna pożyczka z WFOŚiGW w kwocie 178.000 zł.

**Realizacja inwestycji, remontów oraz bieżące utrzymanie dróg:**

- **Przebudowa drogi gminnej – ul. Słonecznej w Tuchomiu** na nawierzchnię asfaltową na długości ok. 366 m i szerokości 4,5-5 m wraz z poszerzeniem na łuku do 6m, wraz z przełożeniem chodnika oraz placem utwardzonym przy oczyszczalni ścieków z kostki brukowej betonowej gr. 8 cm o powierzchni 169m<sup>2</sup> i oznakowaniem drogi (znaki drogowe, lampa solarna przy przejściu dla pieszych) za kwotę 414.618,33 zł, w ramach dofinansowania z Funduszu Dróg Samorządowych.





- **Przebudowa odcinka drogi - ul. Łąkowej w Kramarzynach** od skrzyżowania z ul. Lipową - na nawierzchnię asfaltową na długości ok. 420 mb i szerokości 3,5 m z poboczymi i usunięcie kolizji przyłączy telekomunikacyjnych oraz połączenie ul. Lipowej z ul. Łąkową o powierzchni ok. 80 m<sup>2</sup>, za kwotę 262.943,89 zł



- **Przebudowa drogi gminnej nr 182074 G i 182075 G w Tągowiu** na nawierzchnię asfaltową na długości 990 mb i szerokości jezdni 3,5m, pobocza obustronne z kruszywa łamanego o szerokości 1m, odwodnienie do przydrożnych rowów, remont przepustu na rury PCV karbowane fi 40 cm na długości 8m, zjazd na drogę powiatową za kwotę: 589.022,55 zł, w ramach pomocy/współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.



- **Przebudowa drogi w Tuchomku** na nawierzchnię asfaltową na długości ok. 900 mb i szerokości 4 - 4,5 m (od drogi krajowej) za kwotę 402.781,82 zł, w ramach pomocy/współfinansowanie ze środków Unii Europejskiej operacja typu „Budowa lub modernizacja dróg lokalnych” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.



- **Przebudowa odcinka drogi chodnika w Tuchomiu** (na ul. Pochylej) – przedłużenie ul. Widokowej i Tarasowej na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej o powierzchni 138,4 m<sup>2</sup>, długości 69 m, szerokości ok. 2m, za kwotę: 9.411,20 zł.



- **Przebudowa odcinka drogi w Ciemnie (k. boiska) na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej i płyt MEBA (skarpa) o powierzchni 78 m<sup>2</sup> (długość 26 m, szerokość ok. 3 m), za kwotę: 8.748,24 zł.**



- **Utwardzenie wjazdu przed budynkiem remizy OSP w Nowych Hutach z kostki polbruk o powierzchni 37 m<sup>2</sup>, za kwotę: 4.388,20 zł.**
- **Przebudowa drogi gminnej - w Tuchomiu (k. przystanku) na nawierzchnię z płyt ażurowych o powierzchni 36 m<sup>2</sup> (długość ok. 12 m, szerokość 3 m), za kwotę: 3.575,97 zł.**



- **Przebudowa drogi gminnej - ul. Słowackiego w Tuchomiu**, na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej o powierzchni 668,5 m<sup>2</sup> (długość: 67,5 m + 29,5 m, szerokość ok. 5 m), wjazdy, za kwotę: 74.879,82 zł.



- **Przebudowa drogi gminnej - ul. Cichej w Tuchomiu** na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej o powierzchni 104,3 m<sup>2</sup> (długość 29,8 m, szerokość 3,5 m), zjazdy, za kwotę: 11.294,21 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej w Masłowicach Tuchomskich Osada** - dwóch wjazdów na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej o powierzchni 113 m<sup>2</sup> (40 m<sup>2</sup> + 73 m<sup>2</sup>), za kwotę: 13.935,62 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej w Masłowicach Tuchomskich** (dz. nr 33 - za dawną szkołą) na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej o powierzchni 121,10 m<sup>2</sup> (długość ok. 39 m, szerokość ok. 3 m), za kwotę: 15.086,04 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej w Trzebiatkowej** (działka nr 102) od drogi Powiatowej do drogi gminnej nr 182023 G na nawierzchnię z płyt JUMBO o powierzchni ok. 300 m<sup>2</sup> na długości 100 mb, za kwotę: 29.475,00 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej (dz. nr 80) w Nowych Hutach** na nawierzchnię w płyt JUMBO o powierzchni 255 m<sup>2</sup> i długości 127,5 mb, za kwotę: 23.211,80 zł.
- **Przebudowa odcinka drogi (dz. nr 11, 28) w Zagonach** na płyty drogowe JUMBO (400 szt.) o powierzchni ok. 300 m<sup>2</sup> i długości 100 mb, za kwotę: 28.274,00 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej (dz.nr 106) w Modrzejewie** z płyt drogowych JUMBO (82 szt.) o powierzchni 33,75 m<sup>2</sup> i długości ok. 17 mb, za kwotę: 2.750,00 zł.

- **Przebudowa drogi gminnej nr 182065G (dz.nr 1/1) w Modrzejewie** z płyt drogowych JUMBO (41 szt.) o powierzchni 33,75 m<sup>2</sup> i długości ok. 17 mb, za kwotę: 2.750,00 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej nr 182013 G Kramarzyny/Masłowiczki** (dz. nr 42 obręb Masłowiczki) na płyty JUMBO na długości 150 mb i powierzchni 300 m<sup>2</sup>, za kwotę: 29.621,00 zł.
- **Przebudowa drogi w Tuchomku** (dz. 212) z płyt JUMBO o powierzchni 300 m<sup>2</sup> i długości 150 mb, za kwotę: 25.000,00 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej w Kramarzynach** (dz. nr 93) na płyty JUMBO powierzchni 75 m<sup>2</sup> i długości 37,5 mb, za kwotę: 7.069,20 zł.
- **Przebudowa drogi w Kramarzynach** - zjazd do działki nr 17/2 z płyt JUMBO o powierzchni 42 m<sup>2</sup>, za kwotę: 4.712,80 zł.
- **Przebudowa drogi gminnej nr 182038 G w Piasznie** (dz. nr 53) na nawierzchnię z płyt JUMBO o powierzchni ok. 207m<sup>2</sup> i długości 103,5 mb., za kwotę: 19.990,85 zł.
- **Przebudowa dróg gminnych na terenie gminy Tuchomie** na nawierzchnie z płyt drogowych o łącznej długości 234 mb.

## REALIZACJA PLANU MODERNIZACJI DRÓG GMINNYCH.

Plan Modernizacji Dróg Gminnych na lata 2018-2023 został przyjęty uchwałą Rady Gminy Tuchomie Nr XX/250/2018 z dn. 16 marca 2018 r.

Poniżej zawarto informacje o realizacji w 2019 r. zadań wskazanych w planie dla poszczególnych miejscowości.

### Tuchomie:

- ul. Słoneczna - wykonano 366 mb nawierzchni asfaltowej z wjazdami, nawrotką przy oczyszczalni ścieków i wyniesionym skrzyżowaniem (stanowiącym jednocześnie spawalniacz ruchu);
- przebudowa ul. Słowackiego o powierzchni 668,5 m<sup>2</sup> (długość 67,5 m + 29,5 m, szerokość ok. 5 m) na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej z wjazdami;
- budowa chodnika przy ul. Pochyłej w Tuchomiu (w porozumieniu z Zarządem Dróg Powiatowych, który dostarczył materiały) o powierzchni 138,4 m<sup>2</sup> (długość 69 m, szerokość ok. 2 m) z kostki betonowej brukowej;
- ul. Jeziorna - wyremontowana została na długości 350 metrów od drogi powiatowej, kruszywem łamanym;
- ul. Łąkowa - wykonano remont cząstkowy kruszywem łamanym, zasypanie dziur na długości ok. 300 metrów;
- ul. Cicha o powierzchni 104,30 m<sup>2</sup> (długość 29,8 m, szerokość 3,5 m) na nawierzchnię z kostki brukowej;
- przy przystanku (wjazd) o powierzchni 36 m<sup>2</sup> (długość ok. 12 m, szerokość 3m) na nawierzchnię z płyt ażurowych.

**Masłowice Tuchomskie:**

- droga Masłowice Tuchomskie - Nowe Huty - 1400 metrów wznowiono granice administracyjne pasa drogowego;
- wykonano przebudowę drogi za salą wiejską na odcinku 40 mb, z kostki polbruk, a także przedłużenie drogi na Osadzie 20 mb oraz wykonano zjazd 30 m<sup>2</sup>.

**Ciemno:**

- droga do posesji nr 41 i 42 – 800 metrów zrealizowany został częściowy remont drogi kruszywem łamanym;
- przedłużenie drogi koło boiska o powierzchni 78 m<sup>2</sup> (długość 26 m, szerokość 3 m) z kostki betonowej brukowej.

**Kramarzyny:**

- ul. Łąkowa - wykonano nawierzchnię asfaltową na odcinku 450 mb od ulicy Lipowej;
- ułożono płyty jumbo na ul. Leśnej na odcinku 38 mb oraz wykonano zjazd z drogi powiatowej 42 m<sup>2</sup>.

**Trzebiatkowa:**

- droga do jeziora Naleton, droga od posesji 80-83, droga do posesji 44 h - wykonano częściowy remont kruszywem łamanym na długości ok. 900 mb;
- ułożono płyty jumbo od drogi powiatowej w kierunku gminnej asfaltowej na odcinku 100 mb.

**Piaszno:**

- droga od posesji 31 do 34 wykonano remont częściowy kruszywem łamanym o długości ok. 500 mb;
- ułożono płyty jumbo za boiskiem asfaltowym na odcinku 103,5 mb.

**Masłowice Trzebiatkowskie:**

- remont drogi gruntowej Masłowice Trzebiatkowskie - Masłowice Tuchomskie - 500 metrów. Remont drogi przeprowadzony został warstwą kruszywa;
- wspólnie z Zarządem Dróg Powiatowych wykonano 400 mb nowego asfaltu (w centrum miejscowości).

**Modrzejewo:**

- droga do posesji 20 i 21 - 1000 metrów od drogi powiatowej w kierunku Nowych Hut - utwardzenie kruszywem łamanym;
- ułożono płyty jumbo – droga od posesji nr 12/2 do 20 o długości 100 mb.

**Tuchomko:**

- wykonano nawierzchnię asfaltową obok firmy Rolmat - 900 mb o szerokości od 3 do 4,5 m, dodatkowo pobocza (0,75 m po obydwu stronach jezdni) zostały wykonane z kruszywa;
- droga do posesji 41 i 44 - 400 m kontynuacja wzmacniania drogi płytami jumbo o długości 150 mb;
- droga 182070 G - remont warstwą z kruszywa łamanego o długości 300 mb;
- droga do posesji 55 - remont drogi warstwą z kruszywa łamanego na odcinku od istniejących płyt jumbo o długości 400 mb.

**Masłowiczki:**

- droga od zabudowania nr 3 w kierunku drogi krajowej DK20 - przeprowadzony został remont cząstkowy kruszywem łamanym 1,5 km;
- wyznaczono granice pasa drogowego do posesji numer 4 i 5;
- ułożenie płyt jumbo na odcinku 150 mb do posesji nr 7.

**Zagony:**

- droga do posesji numer 10 i 11 - 1200 m - wykonano remont cząstkowy kruszywem łamanym;
- remont drogi gminnej przy użyciu płyt jumbo o długości 100 mb w kierunku posesji nr 10A.

**Nowe Huty:**

- droga Nowe Huty – Modrzejewo – droga wyremontowana została równiarką samojezdną na odcinku 800 mb, dalszy odcinek wykonano kruszywem łamanym;
- Wjazd do remizy o powierzchni 37 m<sup>2</sup> na nawierzchnię z kostki betonowej brukowej.

**Tągowie:**

- droga w kierunku na Struszewo, obok firmy BM Horse wykonano nawierzchnię asfaltową na odcinku 990 mb i szerokości 3,5 m, dodatkowo pobocza po obu stronach jezdni wykonano z kruszywa o szerokości 1,0 m. Przebudowane zostały również istniejące zjazdy oraz wykonano przepusty z rur PCV fi400;
- wszystkie drogi gruntowe w miejscowości Tągowie - wykonano remont cząstkowy kruszywem łamanym.

**FUNDUSZ SOLECKI**

Znaczącym elementem rozwojowym jest realizacja szeregu małych zadań, istotnych dla mieszkańców poszczególnych sołectw, w ramach funduszu sołeckiego. W 2019 r. zrealizowano łącznie 85 zadań za łączną kwotę 309.210,08 zł.

W ramach funduszu sołeckiego zrealizowano następujące przedsięwzięcia:

Lp	Nazwa Solectwa	Przedsięwzięcia Funduszu Sołeckiego w 2019r.	Plan /zł/	Kwota wydatków /zł/
1	2	3	4	5
1.	TUCHOMIE	Dofinansowanie do wykonania wjazdów	2 500,00	2 500,00
		Dokończenie ul. Cichej	5 000,00	5 000,00
		Dokończenie ul. Słowackiego	25 000,00	25 000,00
		Naprawienie drogi dojazdowej do bloków Nadleśnictwa	1 000,00	994,46
		Zakup kasków dla OSP Tuchomie	4 500,00	4 500,00
		Utrzymanie zieleni na terenie solectwa	4 000,00	4 000,00

**Raport o stanie Gminy Tuchomie za 2019 r.**

		Zakup lamp na ul. Pochyłą oraz ul. Lipową	3 000,00	3 000,00
		Imprezy integracyjne	2 906,60	2 890,80
		Zakup sprzętu do siłowni	2 500,00	2 500,00
		Akademia Orlika	2 000,00	1 979,40
		Zakup ławek na ul. Sportową	1 500,00	1 410,00
		<b>RAZEM</b>	<b>53 906,60</b>	<b>53 774,66</b>
2.	<b>KRAMARZYNY</b>	Remonty dróg w Kramarzynach	4 712,80	4 712,80
		Dopłata do samochodu strażackiego	20 000,00	0,00
		Utrzymanie zieleni we wsi Kramarzyny	2 500,00	2 499,36
		Wygłuszenie sali wiejskiej	8 000,00	7 999,99
		Imprezy integracyjne	5 000,00	5 000,00
		Zorganizowanie wyjazdu integracyjnego dla dzieci	2 500,00	2 500,00
		Wspieranie drużyn sportowych dzieci i młodzieży szkolnej SP Kramarzyny	3 000,00	2 994,32
		<b>RAZEM</b>	<b>45 712,80</b>	<b>25 706,47</b>
3.	<b>TRZEBIATKOWA</b>	Tabliczki	500,00	500,00
		Remont drogi płytami Jumbo od posesji nr 44G do skrzyżowania	11 994,77	11 994,77
		Dofinansowanie chodnika z sali wiejskiej do amfiteatru	1 980,00	1 980,00
		Zakup pompy szlamowej i ubrania specjalnego dla OSP	5 000,00	5 000,00
		Imprezy integracyjne	3 200,00	3 196,20
		Doposażenie nowo budowanych sanitariatów WOK	8 000,00	8 000,00
		Zakup materiałów i usług	5 820,00	5 820,00
		<b>RAZEM</b>	<b>36 494,77</b>	<b>36 490,97</b>
4.	<b>MODRZEJEWO</b>	Zakup płyt jumbo	3 000,00	3 000,00
		Wiata przystankowa	1 936,25	1 936,25
		Oświetlenie dróg i wymiana przystanków autobusowych	11 063,75	11 063,75
		Zakup motopompy pływakowej	3 500,00	2 174,00
		Doposażenie Sali wiejskiej	3 470,01	3 424,04



**Raport o stanie Gminy Tuchomie za 2019 r.**

		Zakup namiotu	1 750,00	1 750,00
		Zakup lamp na leśniczówkę	4 000,00	4 000,00
		Imprezy integracyjne	4 000,00	3 999,70
		Zakup paliwa do wykaszarki	290,36	290,36
		Konserwacja pomostu i ławek przy jeziorze Borowe	2 000,00	1 986,91
		<b>RAZEM</b>	<b>33 260,37</b>	<b>31 875,01</b>
<b>5.</b>	<b>TUCHOMKO</b>	Remont drogi płytami Jumbo na wybudowaniach	10 000,00	10 000,00
		Zamontowanie rury przepustowej w drodze gminnej	1 200,00	1 200,00
		Powstanie wiaty przystankowej	3 500,00	3 500,00
		Zakup umundurowania	1 500,00	1 500,00
		Kamizelki na potrzeby szkolenia	500,00	500,00
		Zakup paliwa do utrzymania terenów zielonych	200,00	200,00
		Imprezy integracyjne	1 500,00	1 499,04
		Doposażenie sali wiejskiej	600,00	600,00
		Utrzymanie i konserwacja terenów rekreacyjnych	900,00	900,00
		Utrzymanie terenów wokół placów zabaw	2 300,00	2 299,93
		Zakup sprzętu sportowego, wykonanie strzelnicy dla łuków	1 033,74	999,98
				<b>RAZEM</b>
<b>6.</b>	<b>TĄGOWIE</b>	Zamontowanie lustra drogowego przy zjeździe z jez. Długiego	600,00	600,00
		Wyposażenie straży pożarnej	2 200,00	2 200,00
		Imprezy integracyjne	3 500,00	3 479,64
		Zakup oszklonej chłodni na wyposażenie sali wiejskiej	3 200,00	3 200,00
		Remont pomieszczenia, które służyło do przechowywania opału	10 000,00	10 000,00
		Doposażenie sali wiejskiej	2 170,45	2 170,45
		<b>RAZEM</b>	<b>21 670,45</b>	<b>21 650,09</b>
<b>7.</b>	<b>PIASZNO</b>	Remont drogi asfaltowej w Piasznie	8 000,00	8 000,00

**Raport o stanie Gminy Tuchomie za 2019 r.**

		Zakup odkurzacza do liści i traw, paliwo	1 650,00	1 647,60
		Imprezy integracyjne	1 300,89	1 299,28
		Doposażenie świetlicy wiejskiej, zakup nowych mebli	7 000,00	6 998,00
<b>RAZEM</b>			<b>17 950,89</b>	<b>17 944,88</b>
<b>8.</b>	<b>CIEMNO</b>	Utwardzenie dróg gminnych koło boiska w stronę rzeki	3 500,00	3 500,00
		Zakup dwóch luster drogowych	1 000,00	1 000,00
		Zakup sprzętu dla OSP w Ciemnie	1 000,00	1 000,00
		Wykonanie projektu na oświetlenie uliczne na osiedlu powyżej Żurawiego Młyna	2 500,00	0,00
		Zakup lampy oświetleniowej	1 500,00	0,00
		Imprezy integracyjne	3 500,00	3 499,85
		Usługa stolarska i hydrauliczna	1 000,00	1 000,00
		Doposażenie zaplecza kuchennego	1 125,93	1 124,36
		Wymiana instalacji na sali wiejskiej	4 000,00	4 000,00
		Odtworzenie i poszerzenie plaży nad jez. Kamieniczno	4 000,00	3 999,96
		<b>RAZEM</b>		
<b>9.</b>	<b>MASŁOWICE TUCHOMSKIE</b>	Dokończenie remontu drogi z polbruku do sali wiejskiej	7 000,00	7 000,00
		Przedłużenie drogi do posesji nr 28	5 000,00	5 000,00
		Tłuczeń na drogi	4 000,00	4 000,00
		Wymiana dachu na przystanku	1 000,00	1 000,00
		Imprezy integracyjne	1 200,00	1 199,42
		Organizacja zebrań wiejskich	98,56	96,54
		Remont świetlicy, wyłożenie płytkami podłogi na sali wiejskiej	1 000,00	999,07
<b>RAZEM</b>			<b>19 298,56</b>	<b>19 295,03</b>
<b>10.</b>	<b>MASŁOWICE TRZEBIATKOWSKIE</b>	Wykonanie drogi asfaltowej od skrzyżowania z drogą polną	12 532,12	12 532,12
		Imprezy integracyjne	2 000,00	1 999,41
		Konserwacja stołów i ławek	400,00	400,40
<b>RAZEM</b>			<b>14 932,12</b>	<b>14 931,93</b>

**Raport o stanie Gminy Tuchomie za 2019 r.**

<b>11.</b>	<b>NOWE HUTY</b>	Położenie płyt JUMBO w kierunku posesji nr 18	10 000,00	10 000,00
		Wykonanie zjazdu z drogi gminnej do budynku remizy	1 000,00	1 000,00
		Wykonanie tabliczki kierunkowej z numeracją domów	200,00	200,00
		Nasadzanie i utrzymanie zieleni na terenie sołectwa	400,00	400,00
		Imprezy integracyjne	3 209,47	3 207,92
		Zarybienie stawu zlokalizowanego w centrum wsi	500,00	499,91
<b>RAZEM</b>			<b>15 309,47</b>	<b>15 307,83</b>
<b>12.</b>	<b>MASŁOWICZKI</b>	Utwardzenie nawierzchni/ przebudowa dróg	11 848,54	11 848,54
		Impreza integracyjna dla dzieci	1 000,00	999,11
		Zakup wyposażenie sali wiejskiej	2 000,00	2 000,00
		Doposażenie do zakupu samochodu OSP	1 000,00	0,00
<b>RAZEM</b>			<b>15 848,54</b>	<b>14 847,65</b>
<b>13.</b>	<b>ZAGONY</b>	Remont drogi gminnej	11 309,47	11 309,47
		Zakup wyposażenia OSP	1 000,00	754,52
		Doposażenie sali wiejskiej oraz imprezy integracyjne	3 000,00	2 998,45
<b>RAZEM</b>			<b>15 309,47</b>	<b>15 062,44</b>
<b>OGÓLEM</b>			<b>336 053,71</b>	<b>309 210,08</b>

Z zaplanowanych wydatków Funduszu Sołectkiego na rok 2019 w kwocie 336.053,71 zł nie wydatkowano kwoty 26.843,63 zł, na co duży wpływ miał brak realizacji zadania: zakup samochodu pożarniczego dla OSP Kramarzyny (na to zadanie w FS Kramarzyny zaplanowano 20.000 zł a w FS Masłowiczki 1.000 zł).

## MIENIE KOMUNALNE.

### Stan posiadania gminy.

Powierzchnia gruntów stanowiących własność Gminy Tuchomie na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosiła ogółem 386,9 ha, z czego:

- drogi stanowią – 49 %;
- grunty rolne stanowią – 18%;
- grunty leśne stanowią – 4 %;
- grunty zabudowane i zurbanizowane stanowią – 7 %;
- nieużytki, grunty pod rowami stanowią – 9 %
- grunty pod wodami stanowią – 3%
- tereny różne stanowią – 10 %

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. wartość mienia szacowana była na kwotę **69 542 260,00 zł.**

W skład dochodów Gminy Tuchomie z tytułu gospodarowania mieniem wchodzi m.in.

- opłaty z tytułu użytkowania wieczystego gruntów,
- dochody z tytułu dzierżawy i najmu mienia,
- dochody z tytułu ustanowienia służebności przesyłu, przechodu i przejazdu,
- dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego gruntów w prawo własności,
- dochody z tytułu sprzedaży mienia.

### Gospodarka mieszkaniowa i komunalna.

Zasób mieszkaniowy Gminy Tuchomie jest ujęty w wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Tuchomie, który jest załącznikiem do uchwały Nr VII/84/2019 Rady Gminy Tuchomie, z dnia 22 listopada 2019r. Wieloletni Program zawiera prognozy dotyczące wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego, analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji, zasady polityki czynszowej, sposób i zasady zarządzania lokalami, źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej.

Na koniec 2019r. zasób mieszkaniowy gminy obejmował następujące mieszkania:

- Masłowice Trzebiatkowskie 3 – w budynku znajduje się 1 mieszkanie, o powierzchni 67,20 m<sup>2</sup>, o liczbie izb 2,
- w Tuchomiu, przy ul. Słonecznej 14 – w budynku znajduje się 8 mieszkań, o powierzchni: 32,90 m<sup>2</sup>, 32,60 m<sup>2</sup>, 34,10 m<sup>2</sup>, 33,80 m<sup>2</sup>, 37,00 m<sup>2</sup>, 32,50 m<sup>2</sup>, 38,30 m<sup>2</sup>, 33,70 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w tym budynku: 274,90 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 1,
- Trzebiatkowa 53a – w budynku znajduje się 6 mieszkań, o powierzchni: 18,82 m<sup>2</sup>, 19,58 m<sup>2</sup>, 40,83 m<sup>2</sup>, 41,16 m<sup>2</sup>, 41,16 m<sup>2</sup>, 40,90 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w budynku: 202,45 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 1,
- Trzebiatkowa 40 – w budynku znajduje się 9 mieszkań, o powierzchni: 37,15 m<sup>2</sup>, 40,45 m<sup>2</sup>, 44,76 m<sup>2</sup>, 69,31 m<sup>2</sup>, 64,53 m<sup>2</sup>, 71,14 m<sup>2</sup>, 56,49 m<sup>2</sup>, 84,80 m<sup>2</sup>, 55,89 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w budynku: 524,52 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 2,
- w Tuchomiu, przy ul. Jana III Sobieskiego 7 – w budynku znajduje się 5 mieszkań, o powierzchni: 34,00 m<sup>2</sup>, 36,00 m<sup>2</sup>, 18,00 m<sup>2</sup>, 70,54 m<sup>2</sup>, 38,00 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w budynku 196,54 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 2,

- w Tuchomiu, przy ul. Jana III Sobieskiego 14 – w budynku znajdują się 3 mieszkania, o powierzchni: 63,36 m<sup>2</sup>, 67,65 m<sup>2</sup>, 63,30 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w budynku: 194,31 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 2,
- w Tuchomiu, przy ul. Jana III Sobieskiego 22 – w budynku znajduje się 6 mieszkań, o powierzchni: 39,77 m<sup>2</sup>, 41,88 m<sup>2</sup>, 50,75 m<sup>2</sup>, 54,54 m<sup>2</sup>, 29,75 m<sup>2</sup>, 57,96 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w budynku: 274,65 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 2,
- w miejscowości Nowe Huty 10a – w budynku znajduje się 1 mieszkanie, o powierzchni 49,89 m<sup>2</sup>, o liczbie izb 2 ,
- w miejscowości Modrzejewo 37 – w budynku znajdują się 2 mieszkania, o powierzchni: 54,80 m<sup>2</sup>, 44,84 m<sup>2</sup>, łączna powierzchnia mieszkań w budynku: 99,64 m<sup>2</sup>, o przeciętnej liczbie izb 2.

Łącznie w zasobie gminy się na dzień 31 grudnia 2019r. znajdowało 41 mieszkań.

W 2019r. nie oddano do użytku żadnych nowo utworzonych mieszkań.

Zasady przyznawania mieszkań wynikają z Uchwały Nr VII/85/2019 Rady Gminy Tuchomie, z dnia 22 listopada 2019r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy Tuchomie i były następujące:

1. O zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony mogą się ubiegać osoby, których warunki zamieszkiwania kwalifikują do zawarcia umowy.  
Warunki zamieszkiwania spełniają osoby mieszkające w lokalach, w których na jedną osobę uprawnioną przypada mniej niż 6 m<sup>2</sup> powierzchni mieszkalnej albo zamieszkują w pomieszczeniach nie nadających się na stały pobyt ludzi.
2. O zawarcie umowy najmu socjalnego lokalu mogą ubiegać się osoby zamieszkujące w lokalach nie nadających się na stały pobyt ludzi lub mieszkające w lokalach, w których na jednego członka gospodarstwa domowego przypada nie więcej niż 5 m<sup>2</sup> pokoi, a w wypadku jednoosobowego gospodarstwa domowego przypada nie więcej niż 10 m<sup>2</sup>.
3. O zawarcie umowy najmu lokalu mieszkalnego na czas nieoznaczony lub o zawarcie umowy najmu socjalnego lokalu mogą ubiegać się osoby, które spełniają jeden z poniższych warunków:
  - a) zameldowane są na pobyt stały lub czasowy na terenie gminy Tuchomie,
  - b) są zatrudnione na terenie gminy Tuchomie,
  - c) w inny sposób wykażą, że zamieszkują na terenie gminy Tuchomie.
4. Pierwszeństwo do zawarcia umowy najmu lokalu na czas nieoznaczony lub umowy najmu socjalnego lokalu, z zastrzeżeniem ust.2 przysługuje osobom, które spełniają następujące kryteria:
  - a) są lokatorami lokali nie nadających się na stały pobyt ludzi, a stan techniczny najmowanych lokali nie powstał z ich winy, zajmują lokale na czas nieoznaczony, o których mowa w §5 ust.1 lub zajmują lokale w ramach umowy najmu socjalnego lokalu, o których mowa w §5 ust.2,
  - b) uzyskiwany dochód przypadający na członka gospodarstwa domowego mieści się w granicach określonych w §5 ust. 1 i 2,
  - c) wywiązują się regularnie z obowiązku uiszczania czynszu i opłat niezależnych od właściciela,
  - d) wywiązują się z obowiązku utrzymywania we właściwym stanie technicznym

dotychczas zajmowanego lokalu.

5. Poza kolejnością gmina Tuchomie zapewnia lokale, w ramach najmu socjalnego osobom, o których mowa w art.14 ustawy.
6. Poza kolejnością gmina Tuchomie powinna zapewnić najem socjalny lokalu osobom, które:
  - a) opuściły dom dziecka w związku z uzyskaniem pełnoletności a spełniają warunki określone w §4, §5 i § uchwały oraz pochodzą z gminy Tuchomie;
  - b) utraciły na terenie gminy Tuchomie mieszkania wskutek klęski żywiołowej, katastrofy lub pożaru bądź innych zdarzeń losowych.

Ustala się następujący tryb rozpatrywania i załatwiania wniosków o najem lokali zawieranych na czas nieoznaczony i o najem socjalny lokali:

1. Osoba ubiegająca się o przydział lokalu zobowiązana jest złożyć wniosek.
2. Wnioski wpływające do Urzędu Gminy w Tuchomiu wstępnie rozpatrywane są przez pracownika Urzędu prowadzącego sprawę gospodarki mieszkaniowej.
3. Weryfikacje przeprowadza Społeczna Komisja do Spraw Mieszkaniowych przy współdziałaniu pracownika, o którym mowa w ust.1 według kryteriów zawartych w uchwale.
4. Społeczna Komisja do Spraw Mieszkaniowych przy współdziałaniu z pracownikiem prowadzącym sprawę mieszkaniową opracowuje projekty list osób zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu na czas nieoznaczony i umowy najmu socjalnego lokalu.
5. Projekty list osób zatwierdza Wójt Gminy jako listy ostateczne.
6. Listy osób podaje się do publicznej wiadomości na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy w Tuchomiu.

Decyzje w tej sprawie były podejmowane przez Komisję Potrzeb Społecznych, w składzie 5 osobowym.

W 2019r. niezamieszkałe było 5 mieszkań. Przyczyną niewykorzystania jednego z tych mieszkań było to, że zgodnie z uchwałą Rady Gminy przeznaczone jest na czas trwania stosunku pracy i nie było potrzeby zawierania takiej umowy najmu. W 2019r. nie sprzedano żadnego lokalu mieszkalnego, będącego w gminnym zasobie mieszkaniowym.

Na dzień 1 stycznia 2019r. zaległości w opłatach za mieszkania będące w zasobie gminy wynosiły łącznie 1.018,99 zł. na dzień 31 grudnia 2019r. dane te przedstawiały się następująco 5.151,62 zł.

W 2019r. nie dokonano żadnych remontów mieszkań, będących w zasobie gminy.

W zasobie gminy w 2019r. znajdowały się następujące budynki niemieszkalne, które wykorzystano w następujący sposób.

Gmina Tuchomie wynajmuje 8 lokali użytkowych, o łącznej powierzchni 427,26 m<sup>2</sup>.

Na terenie Gminy znajduje się 10 budynków, w których znajdują się świetlice wiejskie, o łącznej powierzchni 867,87 m<sup>2</sup>, które zostały oddane w użyczenie Radom Sołeckim poszczególnych sołectw oraz Kołom Gospodyń Wiejskich lub lokalnym stowarzyszeniom. W 2019 r. Gmina Tuchomie oddała do użytku nowo wybudowany budynek świetlicy wiejskiej w miejscowości Masłowiczki, o pow. 75,96 m<sup>2</sup>. W 2018 r. Gmina Tuchomie wynajmowała 7 pomieszczeń garażowych, o łącznej powierzchni 155,07 m<sup>2</sup> oraz 15 pomieszczeń gospodarczych, o łącznej powierzchni 182,30 m<sup>2</sup>, które zostały oddane w najem. Zgodnie z uchwałą nr XXV/242/2006 r. Rady Gminy Tuchomie, z dnia 31 marca 2006r. w sprawie

wyrażenia zgody na oddanie w użyczenie nieruchomości na czas nieokreślony, zawarte zostały umowy użyczenia dla poszczególnych jednostek organizacyjnych, tj.:

1. dla Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Kramarzynach z przeznaczeniem na potrzeby prowadzenia szkoły podstawowej i gimnazjum,
  - położonej w miejscowości Kramarzyny, budynek szkoły i sala gimnastyczna wraz z gruntem niezbędnym do korzystania, o powierzchni 1,374 ha
  - położonej w miejscowości Trzebiatkowa, budynek szkoły wraz z gruntem niezbędnym do korzystania, o powierzchni 0,3756 ha;
2. dla Zespołu Szkół w Tuchomiu z przeznaczeniem na potrzeby prowadzenia szkoły podstawowej i gimnazjum,
  - położonej w miejscowości Tuchomie, przy ul. Ks. Jana Hinza, budynek szkoły i sala gimnastyczna wraz z gruntem niezbędnym do korzystania,
3. dla Gminnego Ośrodka Kultury w Tuchomiu z przeznaczeniem na potrzeby prowadzenia działalności kulturalnej,
  - położonej w miejscowości Trzebiatkowa, część budynku zajętego na potrzeby Wiejskiego Ośrodka Kultury wraz z gruntem niezbędnym do korzystania o powierzchni 0,1368 ha,
  - położonej w miejscowości Kramarzyny, Wiejski Ośrodek Kultury
4. dla Biblioteki Publicznej Gminy Tuchomie z przeznaczeniem na prowadzenie działalności statutowej
  - położonej w miejscowości Tuchomie, przy ul. Jana III Sobieskiego 18, część budynku zajętego na potrzeby Biblioteki Publicznej Gminy Tuchomie,
5. dla Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchomiu z przeznaczeniem na prowadzenie działalności statutowej
  - pomieszczeń biurowych, o powierzchni 19,45 m<sup>2</sup>, o powierzchni 10,48 m<sup>2</sup>, oraz o powierzchni 9,52 m<sup>2</sup>, położonych w budynku Urzędu Gminy w Tuchomiu.

Ponadto w użyczenie na czas nieokreślony oddano Parafii Rzymsko Katolickiej w Tuchomiu lokal położony we wsi Nowe Huty, z przeznaczeniem na kaplicę środowiska katolickiego we wsi Nowe Huty. Część budynku dawnej szkoły, o powierzchni 72,58 m<sup>2</sup>, oddano w użyczenie, w celu prowadzenia punktu Przedszkolnego. Natomiast pomieszczenie kotłowni o pow. 109,60 m<sup>2</sup> oddano w użyczenie wraz z udziałem w gruncie na rzecz współwłaścicieli nieruchomości wspólnej.

### **Gospodarka nieruchomościami.**

Zasób mieszkaniowy Gminy Tuchomie stanowi 41 mieszkań. Dodatkowo Gmina Tuchomie posiada udział w dwóch budynkach – lokal użytkowy oraz kotłownia.

Do zasobu gminnego nieruchomości należy około 387 ha gruntów stanowiących własność Gminy Tuchomie.

W okresie od 1 stycznia 2019 r. do 31 grudnia 2019 r. Gmina Tuchomie zbyła 5 działek budowlanych z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, 3 działki na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości sąsiedniej oraz 2 działki w drodze zamiany.

### **Użytkowanie wieczyste.**

Grunty oddane przez Gminę w użytkowanie wieczyste:

- Modrzejewo - działka nr 65/1 o powierzchni 0,1052 ha opłata roczna 41,44 zł (grunt pod kaplicą).

Z dniem 1 stycznia 2019 r. prawo użytkowania wieczystego nieruchomości oznaczonej ewidencyjnie działką nr 26 położoną w obrębie ewidencyjnym Zagony o pow. 0,1500 ha przekształciło się z mocy prawa w prawo własności. Opłata roczna z tytułu przekształcenia jest płatna przez okres 20 lat i wynosi 232,55 zł/rocznie.

### **Udziały w spółkach.**

Gmina posiada udziały na łączną wartość 189 100,00 zł w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów Sierzno Sp. z o.o.

### **Do majątku komunalnego gminy należą:**

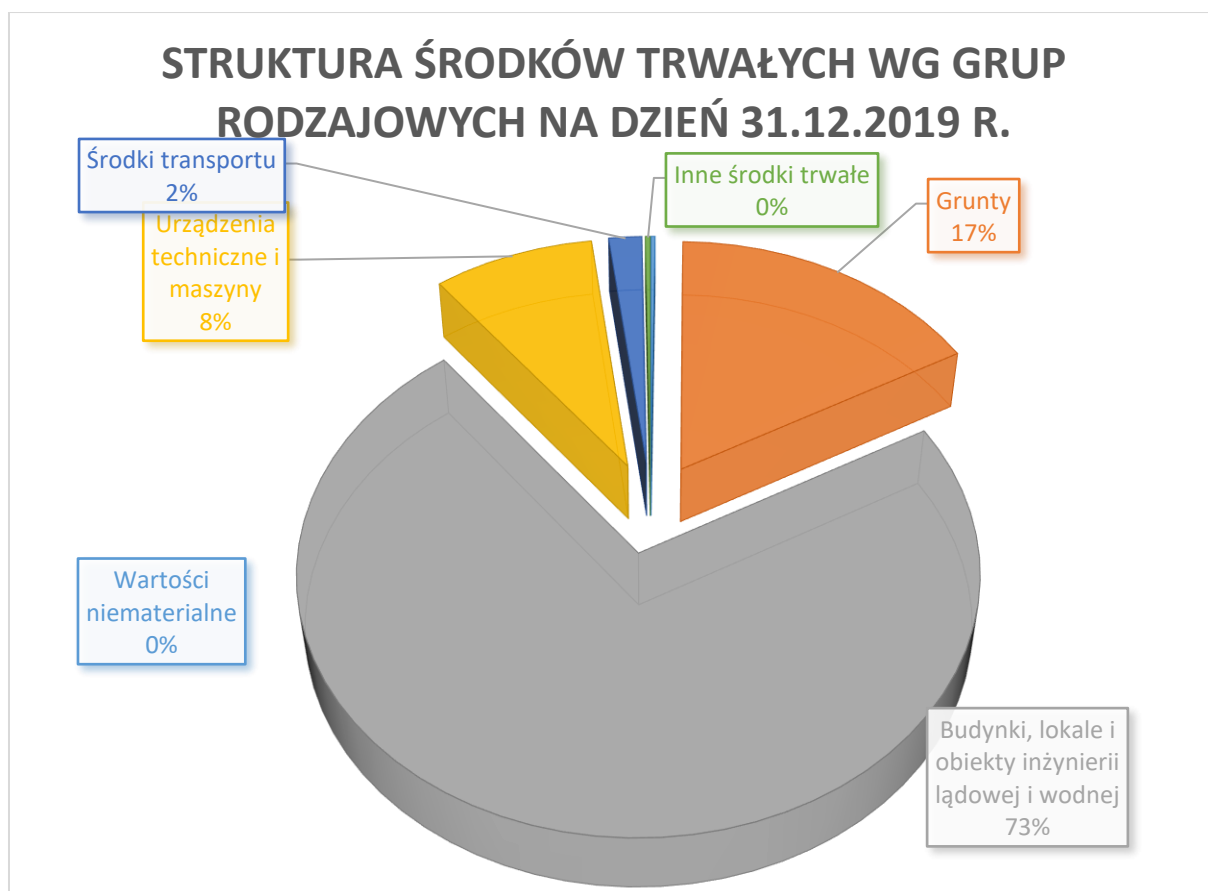
- 3 budynki mieszkalne, lokale mieszkalne znajdują się również w 7 budynkach użyteczności publicznej, łącznie 41 lokali mieszkalnych,
- 14 pomieszczeń gospodarczych,
- 7 pomieszczeń garażowych,
- 8 lokali użytkowych, związanych z prowadzeniem działalności,
- 2 budynki szkolne (w Kramarzynach i Tuchomiu),
- budynek GOK, 2 budynki WOK i 11 sal wiejskich,
- 9 remiz Ochotniczej Straży Pożarnej,
- budynek Centrum Międzynarodowych Spotkań z Dziennym Domem Opieki „Senior Wigor”,
- 7 hydroforni oraz 2 przepompownie,
- sieć wodociągowa o długości 114,5km (w trakcie rozbudowy),
- 29 przystanków autobusowych,
- 12 działek budowlanych z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne,
- 2 działki budowlane z przeznaczeniem pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne,
- 15 boisk sportowych (w tym 2 Orliki),
- 13 placów zabaw,
- 3 jeziora, w tym jezioro Borowe - dzierżawione ze Skarbu Państwa,
- 17 ha lasów,
- ok. 261km dróg (w tym o nawierzchni asfaltowej ok. 23 km, o nawierzchni twardej innej niż bitumiczna ok. 4,8 km)
- 3,2 km kanalizacji burzowej,
- 51,6 km kanalizacji sanitarnej (w trakcie rozbudowy)
- 4 oczyszczalnie ścieków (w tym 2 do likwidacji Modrzejewo i Tągowie)
- 207 przydomowych oczyszczalni ścieków,
- 21 przepompowni ścieków (Tuchomie – 7 szt., Ciemno – 2 szt., Kramarzyny – 1 szt., Trzebiatkowa–3 szt., Tuchomko – 1szt., Piaszno – 5szt., Modrzejewo – 1szt. i Tągowie – 1szt.,
- 9 cmentarzy poewangelickich,
- trasa rowerowa, biegnąca starym nasypem,
- targowisko gminne przy Urzędzie Gminy,
- Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Tuchomiu,
- 111 lamp tradycyjnego oświetlenia ulicznego oraz 50 lamp hybrydowych i solarnych,
- 7 instalacji fotowoltaicznych (hydrofornie i oczyszczalnie w Tuchomiu i Kramarzynach, ŚWIETLICE W Zagonach, Tuchomku i Tągowiu)
- 9 pomp ciepła (w Kramarzynach, Trzebiatkowej, Piasznie, Masłowice Trzebiatkowskie, Tągowie, Modrzejewo, Nowe Huty, Zagonach i Tuchomku),
- 3 przystanie kajakowe (jedna w Tuchomiu, dwie w Modrzejewie),
- wieża widokowa w Piasznie.



## ZESTAWIENIE ZMIAN WARTOŚCI ŚRODKÓW

### Zestawienie zmian wartości środków trwałych wg grup rodzajowych w 2019 r.

Lp.	Grupa		Wartość brutto			
	numer	nazwa	Stan na dzień 01.01.2019 r.	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na dzień 31.12.2019 r.
1	9	Wartości niematerialne	141596,29	8041,23	1135,00	148502,52
2	0	Grunty	11778213,90	336354,60	502429,00	11612139,50
3	1,2	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	45694806,01	5226759,69	299299,11	50622266,59
4	3, 4, 5, 6	Urządzenia techniczne i maszyny	5746001,49	376949,10	206412,45	5916538,14
5	7	Środki transportu	1212830,83	0,00	0,00	1212830,83
6	8	Inne środki trwałe	180484,94	13000,00	15000,00	178484,94
	<b>Razem</b>		<b>64753933,46</b>	<b>5961104,62</b>	<b>1024275,56</b>	<b>69690762,52</b>



## ŁAD PRZESTRZENNY

### Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuchomie.

Obowiązujące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchomie stanowi tekst jednolity po zmianach, zostało zatwierdzone *uchwałą Rady Gminy Tuchomie nr III/18/2002 z dnia 30 grudnia 2002 r. zmienione uchwałą nr XXIV/259/2010 z dnia 19 marca 2010 r., uchwałą nr XXIII/277/2014 z dnia 12 czerwca 2014 r. oraz uchwałą nr III/15/2015 z dnia 2 marca 2015 r.* Obecnie trwa procedura zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Tuchomie.

Do podstawowej wersji Studium gminy Tuchomie zostały wprowadzone następujące zmiany:

- 1) Zmiana wprowadzona w 2010 r. uchwałą nr XXIV/259/2010 z dnia 19 marca 2010 r. dotyczyła części studium dla potrzeb:
  - budowy siłowni wiatrowych (na terenie gminy Tuchomie ze względu na korzystne warunki wiatrowe, istnieje potencjalna możliwość wykorzystania na obszarze gminy alternatywnego źródła energii, jakim są elektrownie wiatrowe, przetwarzające energię mechaniczną wiatru na energię elektryczną),
  - przeznaczenia terenów pod zalesienia,
  - przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową,
  - przeznaczenia terenów pod inne funkcje związane z zainwestowaniem osiedleńczym;
- 2) Zmiana wprowadzona w 2014 r. uchwałą nr XXIII/277/2014 z dnia 12 czerwca 2014 r. dotyczyła części studium dla obrębu ewidencyjnego Zagony, w zakresie włączonego obrębu do Gminy Tuchomie z dniem 1 stycznia 2010 r.;
- 3) Zmiana wprowadzona w 2015 r. uchwałą nr III/15/2015 z dnia 2 marca 2015 r. dotyczyła części studium w związku z budową napowietrznej dwutorowej linii elektroenergetycznej NN 2 x 400 kV Gdańsk Przyjaźń – Żydowo Kierzkowo;
- 4) Zmiana wprowadzona w lipcu 2018 r. uchwałą nr XXII/284/2018 z dnia 20 lipca 2018 r. dotyczyła części studium, obrębu ewidencyjnego Tuchomie w zakresie części działek nr 505/5 i 506/5, obejmująca lokalizację nowych terenów o przeznaczeniu na cele mieszkalnictwa, usług nieprodukcyjnych, rekreacji i obsługi turystyki oraz na cele gospodarcze, produkcji i usług produkcyjnych. Uchwała z dnia 14 września 2018 r. została zaskarżona i uchylona przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gdańsku. W 2019 r. do dnia obecnego trwa ponowne procedowanie projektu uchwały mające na celu uwzględnienie uwag WSA i Wojewody Pomorskiego w tekście i rysunku studium;
- 5) Rada Gminy Tuchomie w dniu 22 lutego 2019 r. podjęła uchwałę nr III/34/2019 w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuchomie – dla części obszaru gminy obejmującego działkę nr 117/53 obręb ewidencyjny Masłowice Tuchomskie oraz działkę nr 288/2 obręb ewidencyjny Trzebiatkowa. Zmiana dotyczy planowanej inwestycji – budowy placu rekreacyjnego przy budynku świetlicy w Masłowicach Tuchomskich oraz planowanej budowy hali magazynowo - produkcyjnej w miejscowości Trzebiatkowa przez lokalnego przedsiębiorcę. Obecnie trwa przygotowanie projektu zmiany studium przez uprawnionego urbanistę.

### **Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Tuchomie.**

Łączna powierzchnia gminy objęta planami miejscowymi to ok. 297,49 ha, co stanowi tylko ok. 2,67% jej powierzchni. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego sporządzono dla terenów wskazanych w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako potencjalne tereny rozwojowe, z wyróżnieniem na predyspozycje dla wiodącej funkcji tj. mieszkaniowej i usługowej, rzemiosła i produkcji, turystyki, rekreacji oraz obszary rozproszonego osadnictwa rolniczego z dopuszczeniem lokalizacji siedlisk i zabudowy mieszkaniowej. Ustalenia obowiązujących planów miejscowych spełniają wymogi obecnych przepisów z zakresu planowania przestrzennego (za wyjątkiem niewielkich zmian w przebiegu granicy obszarów szczególnego zagrożenia powodzią).

Na dzień 31 grudnia 2019 r. na terenie gminy obowiązywało 6 planów miejscowych oraz 3 zmiany planów. Pokrycie gminy uchwalonymi planami miejscowymi wyniosło ok. 297,49 ha, co stanowi 2,67% powierzchni gminy:

- 1) *Uchwała nr XXI/228/2009 Rady Gminy Tuchomie z dnia 4 września 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru na terenie wsi Tuchomko, gmina Tuchomie obejmującego działkę nr 126/2 i część działki nr 85/2 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2009 r. Nr 159, poz. 3002);*
- 2) *Uchwała nr XXI/229/2009 Rady Gminy Tuchomie z dnia 4 września 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru na terenie wsi Kramarzyny, gmina Tuchomie obejmującego działki nr 222, 221 i 220 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskie z 2009 r. Nr 159, poz. 3003);*
- 3) *Uchwała nr XXI/230/2009 Rady Gminy Tuchomie z dnia 4 września 2009 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru na terenie wsi Trzebiatkowa, gmina Tuchomie część działek nr 360/1 i 363/1 (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskie z 2009 r. Nr 159, poz. 3004);*
- 4) *Uchwała nr XXIX/318/2010 Rady Gminy Tuchomie z dnia 12 listopada 2010 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru Gminy Tuchomie obejmującego działki nr 161 i 162 w obrębie geodezyjnym Ciemno (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2010 r. nr 165 poz. 3389);*
- 5) *Uchwała Nr IV/18/2011 Rady Gminy Tuchomie z dnia 11 marca 2011 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru Gminy Tuchomie – wsi Tuchomie (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2011 r. Nr 62 poz. 1421);*
- 6) *Uchwała nr III/17/2015 Rady Gminy Tuchomie z dnia 2 marca 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działek nr 390, 389/2, 393/1 w obrębie geodezyjnym Tuchomie, gmina Tuchomie (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2015 poz. 1124);*
- 7) *Uchwała nr IV/27/2015 Rady Gminy Tuchomie z dnia 8 maja 2015 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 400 kV Gdańsk Przyjaźń – Żydowo Kierzkowo na terenie Gminy Tuchomie (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2015 r. poz. 1789);*
- 8) *Uchwała nr XVII/223/2017 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2017 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr*

350/2 w obrębie geodezyjnym Tuchomie, gmina Tuchomie (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2017 r. poz. 3792);

- 9) Uchwała nr XXIII/297/2018 Rady Gminy Tuchomie z dnia 28 września 2018 r. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu w miejscowości Tuchomie, gmina Tuchomie (działka nr 475/2) (Dziennik Urzędowy Województwa Pomorskiego z 2018 r. poz. 4099);

Plany miejscowe obejmują obszar zabudowany centrum miejscowości Tuchomie z okolicznymi obszarami inwestycyjnymi, pozostałe plany dotyczą małych terenów w innych miejscowościach, głównie o funkcji mieszkaniowej.

W trakcie opracowania jest kolejna zmiana obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru gminy Tuchomie – wsi Tuchomie dla terenu działek nr 338, 783, 473/9, 473/8, 473/6, 473/7 oraz 648/1 położonych w obrębie ewidencyjnym Tuchomie oraz sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 288/2 położonej w obrębie ewidencyjnym Trzebiatkowa, z uwagi na indywidualne potrzeby mieszkańców gminy.

Gmina posiada niski wskaźnik pokrycia powierzchni gminy planami miejscowymi, co prawdopodobnie wynika z niskich potrzeb rozwojowych (w przeciągu ostatnich lat nie odnotowano dużego przyrostu liczby mieszkańców). W centrum gminy we wsi Tuchomie ok. 32 ha gruntów stanowi grunty zabudowane i zagospodarowane, a rezerwa terenowa z przeznaczeniem w planie na cele mieszkaniowo-usługowe dla wsi Tuchomie wynosi ok. 76 ha (łącznie z drogami). Liczby te pozwalają na stwierdzenie, że obecny układ przeznaczenia terenów na obszarze wsi Tuchomie pozwala co najmniej na podwojenie liczby mieszkańców. Dla pozostałych wsi pokrycie planami jest znikome. Dla wsi Ciemno wynosi 0,47%, dla wsi Kramarzyny 0,15%, dla wsi Tuchomko 0,07%, dla wsi Trzebiatkowa 0,03%.

## ŚRODOWISKO

### Program Ochrony Środowiska.

Gmina Tuchomie nie posiada aktualnego Programu Ochrony Środowiska. Realizacja przedmiotowego programu po zapewnieniu środków finansowych w budżecie Gminy Tuchomie, zostanie zlecona do opracowania.

Program ochrony środowiska jest dokumentem analizującym istniejący stan poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego Gminy Tuchomie oraz przedstawiającym cele i zadania konieczne do realizacji w poszczególnych obszarach interwencji w celu zachowania dobrego stanu środowiska.

W ramach licznych działań z zakresu ochrony środowiska mieszkańcy mają możliwość uzyskania dofinansowania na:

- 1) Budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na podstawie Uchwały Nr XVIII/229/2017 Rady Gminy z dnia 24 listopada 2017 roku w sprawie określenia zasad udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Tuchomie;
- 2) Demontaż i utylizację odpadów zawierających azbest w przypadku pojawienia się środków finansowych w WFOŚiGW za pośrednictwem Gminy Tuchomie.

W 2019 roku Gmina Tuchomie złożyła wniosek do WFOŚiGW na zadanie pn.: „Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Tuchomie”. Do programu zakwalifikowano nieruchomości, które zadeklarowały swoje uczestnictwo w programie. Realizację inwestycji zaplanowano na 2020 rok. Na wykonanie przedmiotowego zadania Gmina uzyskała dofinansowanie w wysokości 28 tys. zł. Pozostała część planowanego zadania będzie finansowana z budżetu Gminy. W 2020 roku z terenu Gminy Tuchomie usunięte zostanie około 63 Mg wyrobów zawierających azbest.

Ponadto Gmina Tuchomie w grudniu 2019 roku złożyła wniosek o dofinansowanie przedsięwzięcia pn.: „Usuwanie folii rolniczych i innych odpadów pochodzących z działalności rolniczej” w formie dotacji, w ramach ogłoszonego przez NFOŚiGW programu priorytetowego nr 2.8 „Racjonalne gospodarowanie odpadami i ochrona powierzchni ziemi. Chęć uczestnictwa w programie zgłosiło 54 gospodarstw rolnych. Zgodnie ze złożonymi deklaracjami wyszacowano, że z terenu gminy Tuchomie zostanie usunięte około 23 Mg odpadów. Całkowity koszt usunięcia odpadów rolniczych wyszacowano na około 17,9 tys. zł. Natomiast wysokość dotacji jaką Gmina otrzyma z NFOŚiGW wynosi 11,6 tys. zł. Realizację zaplanowano na 2020 rok.

### **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej.**

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tuchomie został pierwotnie przyjęty Uchwałą Nr VII/75/2015 Rady Gminy Tuchomie z dnia 30 października 2015 roku.

Istotą założeń przyjętego planu jest osiągnięcie korzyści ekonomicznych, społecznych i środowiskowych poprzez realizację działań zmniejszających emisję gazów cieplarnianych poprzez wyznaczone dla Gminy Tuchomie cele:

- redukcję emisji gazów cieplarnianych,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych ,
- redukcja zużycia energii finalnej w wyniku zwiększenia efektywności energetycznej
- redukcja zanieczyszczeń powietrza.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej obejmuje wszystkie sektory (budownictwo użyteczności publicznej, budownictwo mieszkaniowe, transport, oświetlenie uliczne) i podmioty będące producentami, dystrybutorami i użytkownikami energii uwzględniając podmioty zarówno publiczne jak i prywatne.

W 2018 roku za pośrednictwem udziału Gminy Tuchomie zakwalifikowano do realizacji projektu zakładającego redukcję niskiej emisji i zwiększenie udziału OZE osoby fizyczne prowadzące gospodarstwa indywidualne na działania takie jak:

- wymiana źródła ciepła na kocioł na pellet - 27 szt.
- instalacja fotowoltaiczna – 15 szt.
- instalacje solarne – 61 szt.
- powietrzne pompy ciepła – 15 szt.

W 2019 trwały prace związane z przeprowadzeniem procedury przetargowej na realizację w/w zadania zgodnie z ustawą Prawo Zamówień Publicznych. Realizację tego zadania zaplanowano na 2020 rok.

Do projektów prośrodowiskowych zrealizowanych w 2019 roku należą również inwestycje wykonane w ramach współfinansowania ze środków Unii Europejskiej z Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze” Województwa Pomorskiego, przez :

- 1) OSP Nowe Huty, która zrealizowała:

- Dostawę i montaż urządzeń fotowoltaicznych o zainstalowanej mocy elektrycznej ok. 7,14 kW do budynku świetlicy wiejskiej na działce nr 19 w miejscowości Zagony, gmina Tuchomie, za kwotę: 39.147,00 zł.
  - Dostawę i montaż powietrznej pompy ciepła ok. 7,57 kW do budynku świetlicy wiejskiej na działce nr 19 w miejscowości Zagony, gmina Tuchomie, za kwotę: 39.852,00 zł.
- 2) OSP Tuchomko, która zrealizowała:
- Dostawę wraz z montażem/instalacją zestawu ogniw fotowoltaicznych 3,6 kW w budynku OSP Tuchomko, za kwotę: 21.972,07 zł.
  - Dostawę z montażem/instalacją pompy ciepła o mocy 7,57 kW w budynku OSP Tuchomko za kwotę: 39.852,00 zł.
- 3) OSP Tągowie, która zrealizowała:
- Dostawę i montaż instalacji fotowoltaicznej na budynku remizy OSP w Tągowiu za kwotę: 56.580,00 zł.

Planuje się również wymianę wszystkich pieców c.o. w obiektach gminnych z węglowych na ekologiczne na biomasę lub pompy ciepła.

### Gospodarka odpadami.

W okresie od 01.01.2019 r. do 31.12.2019 r. na terenie Gminy Tuchomie zadanie realizowane było zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach.

Systemem gospodarowania odpadami na terenie gminy Tuchomie objęte są :

- 1) nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy,
- 2) nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy oraz dla nieruchomości, na których w części zamieszkują mieszkańcy, a w części nie zamieszkują mieszkańcy,
- 3) nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub inne nieruchomości wykorzystywane na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, wykorzystywane jedynie przez część roku.

Odbiorem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych z wszystkich nieruchomości w granicach administracyjnych gminy Tuchomie zajmowała się firma Zakład Zagospodarowania Odpadów Sierzno Sp. z o.o., z siedzibą w Sierznie, 77-131 Rekowo. Firma wybrana została w drodze przetargu na okres od 30 czerwca 2017 r. do 31 grudnia 2020 r.

W Gminie Tuchomie zorganizowano Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zwany dalej PSZOK. Do PSZOK mieszkańcy mogli dostarczać odpady zielone, opakowania z papieru i tektury, opakowania ze szkła, opakowania z tworzyw sztucznych, metale, odpady budowlano-rozbiórkowe czyste, (gruz, cegły, kamienie, betony, ceramika), odpady budowlano-rozbiórkowe zmieszane, tworzywa sztuczne – plastik twardy, popioły, urządzenia RTV / AGD, odpady wielkogabarytowe, opony, leki, chemikalia, świetlówki, baterie, akumulatory, odzież i tekstylia, folia po sianokiszonce.

Odpady ulegające biodegradacji, w tym odpady zielone, przez które rozumie się odpady komunalne stanowiące część roślin pochodzących z pielęgnacji terenów zielonych, ogrodów i parków mieszkańcy kompostowali we własnych ogródkach lub mogli dostarczyć do PSZOK w Tuchomiu przy ul. Słonecznej.

Ilość odpadów wytworzonych na terenie gminy Tuchomie i odebranych przez Zakład Zagospodarowania Sierzno Sp. z o.o. w 2019 r., przedstawiono w poniższej tabeli:

Ilość odpadów komunalnych odebranych z terenu Gminy Tuchomie		
Kod odbioru	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)
15 01 06	Zmieszane odpady opakowaniowe	204,60
15 01 07	Opakowania ze szkła	63,420
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,140
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	360,70
Ex 20 03 99	Odpady komunalne w innych podgrupach (popiół z gospodarstw domowych)	75,18

Mieszkańcy gminy Tuchomie mają również możliwość oddania odpadów zebranych selektywnie do Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów w Tuchomiu. Ilości i rodzaje odpadów komunalnych przyjętych do PSZOK w Tuchomiu w 2019r. zestawiono w tabeli poniżej:

Kod odpadu	Rodzaj odebranych odpadów komunalnych	Masa odebranych odpadów komunalnych (Mg)
16 01 03	Zużyte opony	24,70
20 02 01	Odpady ulegające biodegradacji	3,46
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	1,98
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	9,44
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	48,46
20 01 36	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	9,47
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,48
15 01 07	Opakowania ze szkła	0,56
20 01 28	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcze i żywice inne niż wymienione w 20 01 27	0,735
20 01 32	Leki inne niż wymienione w 20 01 31	1,48

Koszty funkcjonowania systemu gospodarki odpadami na terenie gminy Tuchomie w 2019 roku kształtowały się następująco:

Wydatki		Dochody	
Plan	Wykonanie	Plan	Wykonanie
546 165,00 zł	468 428,95 zł	470 000,00 zł	422 762,05 zł

**Osiągnięty poziom recyklingu.**

**1) Poziom recyklingu i przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła:**

**Wymagany: 40%**

**Osiągnięty: 58,41 %**

Wskaźnik ten oznacza jaka ilość dostarczonych papierów, metali, tworzyw sztucznych i szkła poddana została recyklingowi i przygotowana do ponownego użycia.

Wylicza się go biorąc pod uwagę:

- ilość odebranych odpadów;
- liczbę mieszkańców objętych systemem gospodarki odpadami;
- wskaźnik ilości odpadów produkowanych przez mieszkańca określany corocznie przez GUS;
- wskaźnik udziału morfologicznego odpadów selektywnych w ogólnej ilości odpadów, określony w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami dla gminy (w naszym przypadku - wiejskiej).

Główny Urząd Statystyczny również prowadzi analizy dotyczące segregacji odpadów w gminach i na ich podstawie publikuje ranking. W 2019 roku gmina Tuchomie osiągnęła poziom **segregacji równy 50,1 %**, zajmując pierwsze miejsce w powiecie bytowskim. Wskaźnik ten ma inną wartość od wskazującego poziom recyklingu, ponieważ jest liczony w inny sposób: jest to stosunek odpadów zebranych selektywnie do ogólnej ilości odpadów zebranych z terenu gminy.

**2) Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych:**

**Wymagany: 60 %**

**Osiągnięty: 100 %**

Wynik oznacza, że 100% odpadów budowlanych pochodzących z terenu gminy Tuchomie poddanych zostało recyklingowi i przygotowaniu do ponownego użycia.

**3) Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania:**

**Poziom dopuszczalny: 40 %**

**Poziom osiągnięty: 0 %**

Wskaźnik ten oznacza ile procent odpadów komunalnych z terenu gminy przekazanych zostało do składowania na składowisku w Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych.



## **GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA.**

Wieloletni plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2016-2020 został przyjęty uchwałą nr XIII/164/2016 Rady Gminy Tuchomie z dnia 9 grudnia 2016 roku.

### **Sieć wodociągowa w Gminie Tuchomie.**

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę na terenie gminy Tuchomie realizowane jest przez :

- 1) Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe, Dariusz Kuik Studziński, ul. Buczka 8, 77-133 Tuchomie,
- 2) Konserwacja Wodociągu i Sprzedaż Wody, Jan Wirkus, Ciemno 23, 77-133 Tuchomie,
- 3) Gmina Kołczygłowy, ul. Słupska 56, 77-140 Kołczygłowy.

Gmina Kołczygłowy zaopatruje w wodę mieszkańców miejscowości Zagony w oparciu o ujęcie wody zlokalizowane w miejscowości Witanowo. Natomiast firma Konserwacja Wodociągu i Sprzedaż Wody zajmują się zaopatrzeniem w wodę mieszkańców miejscowości Ciemno, a Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowo – Usługowe, Dariusz Kuik Studziński zajmuje się zbiorowym zaopatrzeniem w wodę wszystkich pozostałych miejscowości na terenie gminy Tuchomie, w oparciu o pozostałe sześć ujęć wody.

Na terenie gminy Tuchomie przedsiębiorcy zajmujący się zbiorowym zaopatrzeniem w wodę eksploatują 7 ujęć wód podziemnych, wyposażonych łącznie w 8 studni głębinowych. Ujęcia wody zlokalizowane w miejscowościach: Tuchomie, Kramarzy, Ciemno, Trzebiatkowa, Masłowice Tuchomskie, Tągowie, Modrzejewo.

Istniejące ujęcia zapewniają w pełni zapotrzebowanie na wodę mieszkańców obsługiwanych przez gminną sieć wodociągową.

Woda z sieci wodociągowej o długości 114,90 km zaopatruje 98,5 % mieszkańców gminy Tuchomie. Pozostali mieszkańcy, a także pojedyncze siedliska korzystają ze studni indywidualnych.

Mieszkańcy mają możliwość uzyskania pomocy finansowej na budowę indywidualnych ujęć wody, zgodnie z uchwałą nr XXIV/304//2018 Rady Gminy Tuchomie z dnia 6 listopada 2018 roku w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów inwestycji służących gospodarce wodnej oraz sposobu jej rozliczania.

### **Sieć kanalizacji sanitarnej w Gminie Tuchomie.**

Zbiorowym odprowadzaniem ścieków na terenie gminy Tuchomie zajmuje się Gmina Tuchomie, ul. Jana III Sobieskiego 16, 77-133 Tuchomie.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjno – tłocznej na terenie gminy Tuchomie wynosi 51,95 km. Zgodnie z gminną ewidencją na terenie gminy Tuchomie zostało wybudowane 212 przydomowych oczyszczalni ścieków. Procent skanalizowania Gminy Tuchomie wynosi ok. 90%.

Gmina zajmuje się eksploatacją dwóch oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w miejscowości Tuchomie oraz Kramarzyny wraz z systemem kanalizacji tłoczno – grawitacyjnej w miejscowościach: Tuchomie, Modrzejewo, Tągowie, Tuchomko, Ciemno, Piaszno oraz Kramarzyny i Trzebiatkowa. Oczyszczalnie mechaniczno – biologiczne pracują w technologii niskoobciążonego osadu czynnego. Oczyszczalnia ścieków przyjmuje ścieki z terenów skanalizowanych gminy oraz ścieki dowożone wozami asenizacyjnymi. Osady ściekowe odwadniane na prasie wykorzystywane są rolniczo.

**Kierunki działań.**

Przedsiębiorstwa w swej działalności wodociągowo – kanalizacyjnej dążą do optymalizacji gospodarowania zasobami wodnymi poprzez racjonalizację zużycia wody przez odbiorców oraz minimalizację strat wody w procesach technologicznych uzdatniania i dystrybucji wody, a także oczyszczania ścieków. Celowi temu służy prowadzona gospodarka wodomierzowa – montaż wodomierzy głównych u wszystkich odbiorców wody, stosowanie radiowych odczytów, ciągłe kontrole przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych.

**Realizacja planu modernizacji i rozwoju urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych.**

*a) w zakresie urządzeń wodociągowych*

Zadania	Koszt planowany	Koszt poniesiony	Rok realizacji
<b>2019 r.</b>			
Wymiana uzbrojenia sieci wodociągowej na terenie gminy (zasuwy, hydrant, itp.)	<b>5.000,00 zł</b>		<i>Nie realizowano</i>
Wymiana kosztów inwestycji służących gospodarce wodnej – budowa własnych ujęć wody	<b>12.000,00 zł</b>		<i>Nie realizowano</i>

*b) w zakresie urządzeń kanalizacyjnych*

Zadania	Koszt planowany	Koszt poniesiony	Rok realizacji
<b>2019 r.</b>			
Wymiana elementów sieci kanalizacyjnej (pierścienie odciążające, pokrywy, itp.)	<b>5.000,00 zł</b>		<i>Nie realizowano</i>
Uporządkowanie gospodarki osadowej na terenie Gminy Tuchomie	<b>500.000,00 zł</b>		W 2019 r. rozpoczęto budowę płyty do czasowego

			składowania komunalnych osadów ściekowych. Zadanie ukończone zostało w 2020 r.
Modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Tuchomiu	<b>700.000,00 zł</b>		<i>Nie realizowano</i>

Inwestycje wskazane w „Wieloletnim plan rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i kanalizacyjnych na lata 2016-2020”, oznaczone w powyższej tabeli jako „zadanie nie zostało zrealizowane”, nie zostały zrealizowane ze względu na ograniczone środki finansowe budżetu Gminy, wynikające głównie z braku możliwości uzyskania dofinansowania ze środków unijnych dla planowanych zamierzeń inwestycyjnych. W przypadku pojawienia się programów unijnych Gmina będzie aplikowała o pomoc finansową na planowane zamierzenia inwestycyjne w zakresie infrastruktury wod-kan.

## **REALIZACJA STRATEGII ROZWOJU GMINY TUCHOMIE NA LATA 2016 – 2020 – sprawozdanie za rok 2019.**

Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz.U. z 2006 r. Nr 227, poz. 1658) określa, że politykę rozwoju w skali lokalnej prowadzi samorząd gminny na podstawie strategii rozwoju.

Strategia Rozwoju Gminy Tuchomie na lata 2014-2020 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania jednostką samorządu terytorialnego, określającym wizję i strategiczne kierunki rozwoju tego obszaru. Dokument wskazuje kierunki w jakich powinna zmierzać gmina aby zapewnić sobie stały, zrównoważony rozwój, a jej mieszkańcom zapewnić konsekwentne polepszenie warunków życia. Takie podejście do planowania rozwoju wymaga uwzględnienia w zamierzeniach wszystkich dziedzin życia społeczno-gospodarczego tj, kapitał ludzki, środowisko naturalne wraz z racjonalnym zarządzaniem jego zasobami oraz kwestie gospodarcze i przestrzenne.

Strategia wyraża wspólną wizję rozwoju oraz wyznacza drogę do osiągnięcia celów operacyjnych i kierunków działań, które są spójne z dokumentami wyższego rzędu np. Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020 oraz zaplanowane w perspektywie wieloletniej do roku 2020. Dokument ten definiuje długookresowe cele operacyjne i pozwala właściwie planować działania oraz jak najefektywniej angażować środki własne oraz umożliwia pozyskiwanie środków zewnętrznych. Wskazuje realne zasoby, które lokalna społeczność może wykorzystać planując swój własny rozwój. Wzmacnia poczucie tożsamości i solidarności mieszkańców. Zapewnia ciągłość i trwałość działań władz gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. W istotny sposób strategia umożliwia efektywne gospodarowanie własnymi zasobami zaczynając od środków finansowych przez środowisko przyrodnicze, istniejącą i rozbudowywaną infrastrukturą komunalną, kończąc na kapitale ludzkim.

Podstawowym założeniem Strategii Rozwoju Gminy Tuchomie na lata 2014-2020 było wyznaczenie długofalowych kierunków i celów rozwoju samorządu lokalnego oraz wskazanie narzędzia ich realizacji w trzech głównych obszarach strategicznych. Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowany został cel strategiczny, który uszczegółowiony został dostosowanymi do zagadnienia celami operacyjnymi. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono kierunki działań – przykładowe inwestycje do realizacji.

Poniżej przedstawiono najważniejsze kierunki i obszary rozwoju gminy Tuchomie w perspektywie do 2020 roku.

Cel strategiczny	Cel operacyjny	Kierunki działań
<b>OBSZAR SPOŁECZNY</b>		
<b>AKTYWNI MIESZKAŃCY SIŁĄ NAPEŁDOWĄ ROZWOJU GMINY</b>	1. Budowanie kapitału społecznego	1.1 wzrost poziomu tożsamości lokalnej 1.2 rewitalizacja przestrzeni publicznej 1.3 upowszechnianie wolontariatu 1.4 promowanie aktywności organizacji pozarządowych 1.5 promowanie międzysektorowych form współdziałania spółdzielczości socjalnej ze szczególnym uwzględnieniem opieki nad osobami starszymi oraz niepełnosprawnymi 1.6 działania na rzecz integracji społeczności lokalnej 1.7 stworzenie gminnego programu aktywizacji osób starszych promującego m. in.: aktywne członkostwo w organizacjach pozarządowych, wykorzystanie osób starszych np. jako przewodników lub nauczycieli zawodu 1.8 stworzenie gminnego programu aktywizacji osób biernych zawodowo i bezrobotnych 1.9 tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności
	2. Rozwój usług opieki zdrowotnej, profilaktycznej i społecznej	2.1. wspieranie i promocja badań profilaktycznych 2.2. rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych 2.3. promocja, kształtowanie i pobudzanie świadomości mieszkańców w zakresie zdrowego stylu życia i odżywiania 2.4. propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno – sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych 2.5. poprawa dostępności do wysokiej jakości usług medycznych o charakterze ogólnym i specjalistycznym (np. rozszerzenie oferty konsultacji medycznych i badań specjalistycznych) 2.6. kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wsparcie osób wykluczonych społecznie
	3. Podwyższenie poziomu wykształcenia i edukacji mieszkańców gminy	3.1. tworzenie i realizacja programów zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych w szkołach, w tym nauka przedsiębiorczości i komunikacji 3.2. stworzenie gminnego programu edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży 3.3. wspieranie oraz stworzenie dogodnych warunków do rozwoju form opieki nad dziećmi do lat trzech 3.4. wsparcie programów edukacyjnych na rzecz uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych 3.5. kontynuowanie efektywnych działań edukacyjnych i pozalekcyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym 3.6. organizacja zajęć edukacyjnych oraz kształcenia ustawicznego dla osób dorosłych – warsztaty, grupy i „koła” tematyczne, kursy z uwzględnieniem osób starszych i niepełnosprawnych
	4. Wzrost tożsamości lokalnej poprzez ofertę kulturalną i aktywne spędzanie wolnego czasu	4.1. zwiększenie jakości funkcjonowania obiektów kultury 4.2. opracowanie i rozbudowa programów kultury weekendowej i jej popularyzacja 4.3. organizacja dodatkowych zajęć i kół zainteresowań w dziedzinie kultury i tożsamości regionalnej 4.4. tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty sposobów spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy

OBSZAR GOSPODARCZY		
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ I DOGODNE WARUNKI DO INWESTOWANIA FILARAMI ROZWOJU GOSPODARCZEGO GMINY TUCHOMIE	1. Stworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości prowadzących do rozwoju zatrudnienia	<p>1.1 doradztwo dla osób zakładających i prowadzących działalność gospodarczą</p> <p>1.2 promowanie preferencyjnych warunków prowadzenia działalności gosp. – ulgi i zwolnienia</p> <p>1.3 promocja kształcenia zawodowego, ze szczególnym uwzględnieniem umiejętności praktycznych</p> <p>1.4 kształcenie ustawiczne, umożliwiające przekwalifikowanie lub zmianę kwalifikacji zawodowych</p> <p>1.5 promowanie działalności klastrowej oraz działania zmierzające do integracji przedsiębiorców w celu pozyskania nowych rynków zbytu i promocji</p> <p>1.6 ułatwienie wejścia na rynek pracy osób niepełnosprawnych</p>
	2. Modernizacja i uatrakcyjnienie istniejących zasobów gospodarczych i infrastrukturalnych	<p>2.1 określenie i przystosowanie terenów pod inwestycje</p> <p>2.2 wykorzystanie odnawialnych źródeł energii wspomagającej działalność gospodarczą i rolniczą</p> <p>2.3 modernizacja i dostosowanie budynków przemysłowych i gospodarczych do aktualnych potrzeb i kierunków rozwoju gospodarki</p>
	3. Bogata oferta turystyczna, kulturalna i usługowa nowym obszarem przedsiębiorczości gminy	<p>3.1 przygotowanie i promowanie gotowej oferty rekreacyjno-turystycznej ze szczególnym uwzględnieniem turystyki weekendowej</p> <p>3.2 uzupełnienie produkcji rolnej o agroturystykę</p> <p>3.3 rozbudowa bazy turystycznej i okółoturystycznej</p> <p>3.4 powstanie Punktu Informacji Turystycznej</p> <p>3.5 promocja lokalnych produktów i przedsiębiorców – kampania, produkt regionalny, cykliczne imprezy na poziomie regionu</p>

OBSZAR INFRASTRUKTURY I ŚRODOWISKA		
CZYSSTE ŚRODOWISKO, ROZWINIĘTA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA GMINY, OPARTA O ODNAWIALNE ŹRÓDŁA ENERGII	1. Budowa , rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej i drogowej gminy	<ul style="list-style-type: none"> <li>1.1 dostosowanie gminnej sieci kanalizacyjnej i obiektów usługowych do obowiązujących standardów</li> <li>1.2 poprawa nawierzchni dróg i ścieżek rowerowych na terenie gminy</li> <li>1.3 modernizacja i rozbudowa energooszczędnego oświetlenia drogowego</li> <li>1.4 modernizacja i rozbudowa szkół: wymiana pokryć dachowych</li> <li>1.5 modernizacja boiska sportowego</li> <li>1.6 budowa boiska ze sztuczną murawą przy szkole w Kramarzynach,</li> <li>1.7 rozbudowa i modernizacja istniejących placu zabaw</li> </ul>
	2. Zwiększenie atrakcyjności terenów inwestycyjnych	<ul style="list-style-type: none"> <li>1.1 rozwój infrastruktury turystycznej w miejscach atrakcyjnych turystycznie</li> <li>1.2 budowa sieci gazowej na terenie gminy</li> <li>1.3 poprawa dostępności szerokopasmowego Internetu</li> </ul>
	3. Ochrona środowiska naturalnego , promocja OZE	<ul style="list-style-type: none"> <li>2.1. przygotowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe, letniskowe, usługowe i przemysłowe</li> <li>2.2. promocja terenów przeznaczonych pod usługi mieszkaniowe i przemysłowe</li> <li>2.3. monitoring w miejscach strategicznych gminy : szkoły budynki użyteczności publicznej: GOK,WOK itp.</li> <li>2.4. poprawa stanu bezpieczeństwa mieszkańców gminy /oznakowanie dróg, skrzyżowań, znaki ograniczające prędkość przy szkołach- przebudowa istniejących wjazdów z dróg gminnych na drogi powiatowe, wojewódzkie i krajowe</li> <li>2.5. budowa przystanków i przydrożnych zatok poprawiających bezpieczeństwo użytkowników</li> <li>2.6. zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę ścieżek rowerowych i tras kajakowych</li> </ul>
		<ul style="list-style-type: none"> <li>3.1. obniżenie poziomów emisji przez modernizację systemów ogrzewania</li> <li>3.2. modernizacja linii elektroenergetycznych</li> <li>3.3. termomodernizacja wszystkich obiektów gminnych</li> <li>3.4. rozwój odnawialnych źródeł energii poprzez wykorzystanie energii wiatrowej, słonecznej i wodnej</li> <li>3.5. promocja dbałości o stan środowiska, w oparciu o zasady zrównoważonego rozwoju i edukacja ekologiczna w tym zakresie</li> <li>3.6. zachowanie terenów o unikatowych walorach krajobrazowych</li> <li>3.7. zagospodarowanie osadów ściekowych</li> <li>3.8. rekultywacja starych składowisk odpadów</li> </ul>

W roku 2019 najwięcej inwestycji zrealizowano w obszarze infrastruktura drogowa m.in. budowa drogi w Tałgowie i Tuchomku, modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych oraz infrastruktura kulturalna, turystyczna i rekreacyjna m.in. budowa świetlicy wiejskiej w Masłowiczkach, wieży widokowej w Piasznie, budowa przystani kajakowej w Tuchomiu i Modrzejewie w ramach realizacji projektu „Pomorskie szlaki kajakowe”. Ponadto w roku 2019 stworzono dogodne warunki do rozwoju form opieki nad dziećmi do lat trzech poprzez budowę Gminnego Żłobka w Tuchomiu wraz z pozyskaniem środków na jego wyposażenie i funkcjonowanie. Wszystkie zrealizowane w 2019 roku inwestycje opierały się na podejmowaniu systemowych działań służących modernizacji zasobów technicznych gminy. Dbano o rozwój infrastruktury drogowej i technicznej w tym wodnej i kanalizacyjnej gminy. Działania z zakresu infrastruktury miały pobudzać aktywność środowisk lokalnych. Drugim obszarem kluczowym, gdzie realizowana działania strategiczne była gospodarka. Realizacja zadań w tych dwóch obszarach to również podstawowy warunek do zaspokojenia potrzeb mieszkańców oraz do podniesienia poziomu ich życia, na co wpływa również wiele pozaekonomicznych czynników, które są uwzględnione w obszarze społecznym strategii.

Ocena realizacji celów i rekomendacje zmian w odniesieniu do konkretnych zadań w roku 2019 uwzględniała procedurę priorytetyzacji, czyli określenia wskazania zadań najpilniejszych do realizacji.

Za monitorowanie i wdrażanie celów strategicznych na poziomie organizacyjnym odpowiedzialny był zespół koordynacyjny ds. realizacji strategii. Do zadań zespołu należało nadzorowanie procesu wdrażania strategii oraz czuwanie nad realizacją jej celów na płaszczyźnie organizacyjnej. W powołanym zespole reprezentowane były jednostki Urzędu Gminy Tuchomie (Referat Pozyskiwania Środków Zewnętrznych i Promocji, Referat Organizacyjno-Prawny, Referat Finansowy, Referat Gospodarczy, Referat Spraw Obywatelskich, Obronnych i Wojskowych)

Poziom merytoryczny obejmował decyzyjne elementy wdrażania i monitorowania działań zapisanych w dokumencie strategii. Prace prowadzone były przez zespół monitorujący, w którego skład weszli przedstawiciele wszystkich instytucji lokalnych, koordynujących realizację zadań zapisanych w strategii min. przedstawiciele gminnych instytucji publicznych (Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Zdrowia, Gminny Ośrodek Kultury), placówek oświatowych (Zespół Szkół w Tuchomiu, Szkoła Podstawowa w Kramarzynie), lokalne organizacje pozarządowe oraz lokalni przedsiębiorcy.

## **BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.**

### **Ochrona przeciwpożarowa.**

Na terenie gminy Tuchomie działa 9 jednostek ochotniczych Straży Pożarnych (OSP Tuchomie, OSP Kramarzyny, OSP Trzebiatkowa, OSP Modrzejewo, OSP Piaszno, OSP Ciemno, OSP Nowe Huty, OSP Tuchomko, OSP Tałgowie). Wszystkie typu S, OSP Tuchomie jest włączona do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego.

Jednostki OSP dysponują m.in. następującym sprzętem do działań ratowniczo-gaśniczych:

- samochody pożarnicze średnie – 2 szt.;
- samochody pożarnicze lekkie – 9 szt.;
- sprzęt hydrauliczny ratownictwa drogowego – 3 kpl.;
- motopompy Tohatsu – 9 szt.;
- motopompy pływające – 8 szt.;



- motopompy szlamowe – 5 szt.;
  - agregaty prądotwórcze – 10 szt.;
  - piła do cięcia betonu i stali – 1 szt.;
  - radiotelefony samochodowe – 9 szt.;
  - aparaty oddechowe – 6 kpl.;
  - system bezprzewodowego alarmowania – 9 kpl.;
- Oraz piły mechaniczne do drewna, radiotelefony przenośne, aparaty bezruchu.

Powyższy jak i inny sprzęt wykorzystywany był w 102 zdarzeniach na terenie gminy i powiatu bytowskiego.

### W 2019 roku statystyka przedstawiała się następująco:

Rodzaj zdarzenia	Liczba zdarzeń dla poszczególnych OSP								
	Tuchomie	Kramarzyny	Trzebiatkowa	Modrzejewo	Nowe Huty	Tagowie	Tuchomko	Ciemno	Razem
Pożar	19	2	1	-	-	1	-	1	24
Powalone drzewa	6	-	3	1	-	-	2	-	13
Wypadki	26	3	1	-	-	-	-	-	30
Owady	6	-	3	-	-	-	-	-	9
Inne zdarzenia	15	1	1	3	1	1	1	1	26
<b>Ogółem</b>	<b>72</b>	<b>6</b>	<b>9</b>	<b>4</b>	<b>1</b>	<b>2</b>	<b>3</b>	<b>2</b>	<b>102</b>

W roku 2019 środki gminy na utrzymanie OSP i zakupy wyniosły 232.656,46 zł, dodatkowo pozyskano środki na sprzęt i remonty ze źródeł zewnętrznych.tj.

1. Urząd Wojewódzki – 21.200 zł.
2. WFOŚiGW – 4.650 zł.
3. Starostwo powiatowe w Bytowie – 9.950 zł.
4. MSWiA – 38.318 zł.
5. Środki „5.000+” – 43.050 zł.

Jak co roku strażaków wsparli także mieszkańcy przeznaczając z funduszu sołeckiego 37.500 zł.

W sumie do jednostek OSP w roku 2019 trafił sprzęt za rekordową kwotę – ponad 150.000 zł.

Ważniejszy sprzęt zakupiony do jednostek:

OSP Tuchomie – hełmy bojowe 6 kpl, motopompa pływająca NIAGARA 2, aparat powietrzny Drager 2 kpl, turbowentylator oddymiający, ubrania specjalne – 5 kpl.;

OSP Kramarzyny – hełmy bojowe – 6 kpl, zestaw hydrauliczny LUCAS;

OSP Trzebiatkowa – pompa szlamowa, ubranie specjalne, zestaw ratownictwa medycznego;

OSP Modrzejewo – motopompa pływająca NIAGARA 2, ubranie specjalne;

OSP Ciemno – ubranie specjalne;

OSP Tuchomko – ubranie specjalne;

OSP Tagowie – hełmy bojowe 6 kpl.;

OSP Nowe Huty – ubranie specjalne.

W 2019 roku wymieniono również syreny na nowoczesne elektryczne wraz z oprzyrządowaniem we wszystkich jednostkach OSP. Koszt zadania wyniósł 376.949,09 zł, środki własne gminy – 56.542,36 zł, dotacja unijna – 320.406,73 zł

W tym roku również odbyło się szkolenie podstawowe dla nowych strażaków. Kurs ukończyło 12 osób.

## Zapobieganie przestępczości.

Podległy teren działania Posterunku Policji w Tuchomiu obejmuje teren Gminy Tuchomie i Gminy Lipnica. Posterunek Policji w Tuchomiu posiada 6 etatów. Obecnie służbę pełni 4 funkcjonariuszy (2 wakaty). Na stanie Posterunku Policji w Tuchomiu są dwa oznakowane pojazdy służbowe: Kia Ceed i Skoda Yeti, które zostały zakupione przy wsparciu obu gmin. W 2019 r. został zakupiony dla Naszego posterunku narkotester Drager 5000 wartości 12.700zł, którego zakup został zrealizowany z pozyskanych środków finansowych od Gminy Tuchomie i Gminy Lipnica.

Na terenie Gminy Tuchomie w 2019 r. łącznie odnotowano 40 przestępstw, których wykrywalność była bardzo wysoka i wyniosła 92,5%. W kategorii przestępstw najbardziej uciążliwych społecznie tj.: przestępstw z kategorii 17x7 (kradzież, kradzież z włamaniem, kradzież pojazdu, bójka - pobicie, rozbój - kradzież rozbójnicza, uszkodzenie ciała, zniszczenie mienia) stwierdzono 5 przestępstw (3 kradzieże z włamaniem i 2 kradzieże cudzej rzeczy). Wykrywalność przedmiotowych przestępstw wyniosła 60,00%. Ustalono między innymi sprawcę kradzieży z włamaniem do żłobka w Tuchomiu, sprawcę kradzieży linii energetycznej w m. Masłowiczki jak i sprawców kradzieży zaistniałej na stacji paliw Moya. W 2019 roku na terenie Gminy Tuchomie nie stwierdzono kradzieży samochodów, bójek i pobic, uszkodzeń ciała, zniszczenia mienia jak i żadnego rozboju.

Na terenie Gminy Tuchomie w analizowanym okresie odnotowano 6 wypadków drogowych w wyniku, których 7 osób zostało rannych oraz 42 kolizje drogowe. Z uwagi na powyższe funkcjonariusze Naszego posterunku wspólnie z funkcjonariuszami Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Powiatowej Policji w Bytowie na bieżąco podejmują działania mające na celu ograniczanie tego typu zdarzeń.

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Tuchomiu w 2019 roku ujawnili 18 sprawców przestępstw, przeprowadzili 492 interwencje, w tym 38 interwencji domowych, z których 4 zakończyły się sporządzeniem Niebieskiej Karty dotyczącej przemocy w rodzinie, wylegitymowali 1073 osoby, wykonali 255 wywiadów i ustaleń dla Policji jak i innych instytucji państwowych i samorządowych. Na terenie Gminy Tuchomie przeprowadzono również 30 spotkań ze społeczeństwem w tym spotkania z młodzieżą szkolną (bezpieczne wakacje, bezpieczna droga do szkoły, bezpiecznie nad wodą).

Funkcjonariusze PP w Tuchomiu brali również udział w zabezpieczeniu imprez na terenie gm. Tuchomie oraz w zabezpieczaniu meczy Myśliwca Tuchomie. Zabezpieczenie w/w imprez odbywało się w ramach bardzo dobrej współpracy z przedstawicielami obu gmin jak i udzielanego wsparcia ze strony ochotniczych straży pożarnych. Podkreślić należy, że 2 funkcjonariuszy z Naszego posterunku wchodzi w skład 4 plutonu III Kompanii Nietatowego Pododdziału Prewencji Komendy Wojewódzkiej Policji w Gdańsku, w ramach którego brali również udział w zabezpieczaniu meczy piłki nożnej i innych imprez masowych na terenie Trójmiasta jak i Bytowa.

Funkcjonariusze z Naszego posterunku również pełnią wspólne służby z Państwową Strażą Leśną, Państwową Strażą Łowiecką i Rybacką. W 2019 roku odnotowano 40 służb odbytych z funkcjonariuszami tych formacji. Służby te w znacznym stopniu przyczyniają się do poprawy bezpieczeństwa na podległym terenie w szczególności na obszarach leśnych.

Ponadto funkcjonariusze Posterunku Policji w Tuchomiu łącznie ujawnili 211 wykroczeń, które w 53 przypadkach zakończyły się zastosowaniem postępowania mandatowego, w 87 udzielono pouczeń, w 34 przypadkach sporządzono wnioski o ukaranie do sądu oraz w 41 przypadkach sporządzono odstąpienia od skierowania wniosków o ukaranie do sądu. W związku ze zgłaszanymi problemami dotyczącymi pozostawianych bez opieki psów funkcjonariusze Posterunku Policji w Tuchomiu podjęli stosowne działania, które w znaczący sposób

ograniczyły tego typu wykroczenia. W trakcie podjętych działań ujawniono 26 wykroczeń. Wobec właścicieli psów zastosowano 11 pouczeń, 9 razy przeprowadzono postępowania mandatowe oraz w 6 przypadkach sporządzono notatki celem sporządzenia wniosków o ukaranie do sądu.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że funkcjonariusze Posterunku Policji w Tuchomiu od stycznia 2019 roku do 31 grudnia 2019 roku ujawnili 4 osoby posiadające środki odurzające wśród, których była jedna osoba małoletnia oraz to, że w toku podjętych czynności wykrywczych ustalili sprawców kradzieży z włamaniem do żłobka w Tuchomiu, kradzieży przewodów elektrycznych w m. Masłowiczki oraz kradzieży środków finansowych zaistniałej na stacji paliw Moya.

Ponadto funkcjonariusze PP w Tuchomiu wspólnie z funkcjonariuszami WRD KPP w Bytowie, na terenie Gminy Tuchomie ujawnili 9 nietrzeźwych kierujących, w tym 3 pod wpływem środków odurzających.

## OCHRONA ZDROWIA.

Gmina Tuchomie jest właścicielem budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia zlokalizowanego w Tuchomiu przy ulicy Jana III Sobieskiego 22, którego częścią jest lokal położony na parterze tego budynku o łącznej powierzchni 168,80 m<sup>2</sup>, wykorzystywany do udzielania świadczeń zdrowotnych z zakresu m.in. podstawowej opieki zdrowotnej.

W roku 2019 świadczenia podstawowej opieki zdrowotnej/medycyny rodzinnej dla mieszkańców gminy Tuchomie, z wykorzystaniem lokalu, o którym wyżej mowa (na podstawie umowy najmu lokalu użytkowego), udzielane były przez: **Lekarz Pomorze Igor Gusarski, ul. L. Szopińskiego 1A/5, 83-400 Kościerzyna**. Podmiot ten prowadzi działalność także w roku 2020.

W zakresie podstawowej opieki zdrowotnej/medycyny rodzinnej świadczenia udzielane są około 2400 zadeklarowanym pacjentom. Są to w zdecydowanej większości mieszkańcy gminy Tuchomie. Świadczenia medyczne w tym zakresie udzielane są przez 4 lekarzy: dwóch specjalistów medycyny rodzinnej, specjalistę położnictwa i ginekologii, specjalistę chorób wewnętrznych. Ponadto zatrudnione są dwie pielęgniarki, położna oraz rejestratorka.

Na bazie budynku Gminnego Ośrodka Zdrowia zlokalizowanego w Tuchomiu przy ulicy Jana III Sobieskiego 22, udzielane są także świadczenia zdrowotne z zakresu stomatologii. Świadczenia te udzielane są przez podmiot leczniczy: Indywidualna Praktyka Lekarska, Lekarz Stomatolog Teresa Piątek. Dla realizacji przedmiotowych świadczeń gmina Tuchomie zawarła umowę najmu lokalu użytkowego o powierzchni 33,76 m<sup>2</sup>.

**OŚWIATA.****Szkoły i placówki w roku 2019.**

Lp.	Nazwa Szkoły (placówki)	Skład szkoły	Liczba uczniów/wychowanków
1.	Zespół Szkół w Tuchomiu	<ul style="list-style-type: none"> <li>Przedszkole w Tuchomiu</li> <li>Szkoła Podstawowa w Tuchomiu</li> </ul>	<p style="text-align: right;"><b>98</b></p> <p style="text-align: right;"><b>288</b></p>
2.	Szkoła Podstawowa w Kramarzynach	<ul style="list-style-type: none"> <li>Szkoła Podstawowa w Kramarzynach</li> <li>Oddział przedszkolny w Kramarzynach + oddział przedszkolny w Trzebiatkowej</li> </ul>	<p style="text-align: right;"><b>134</b></p> <p style="text-align: right;"><b>44</b></p>
3.	Punkt Przedszkolny w Modrzejewie (Fundacja)	<ul style="list-style-type: none"> <li>Punkt Przedszkolny w Modrzejewie</li> </ul>	<b>24</b>

*Źródło: SIO na dzień 30.09.2019 r.*

**Finansowanie zadań oświatowych.**

Wydatki na oświatę, to znacząca część budżetu niemal każdej jednostki samorządu terytorialnego. Podstawowym źródłem finansowania jest subwencja, która zależna jest od liczby uczniów. Ostateczna subwencja oświatowa dla gminy Tuchomie w 2019 r. przyznana zgodnie z metryczką subwencji oświatowej wynosiła **6 346 620,00 zł**.

Podział bez dodatkowej subwencji wrześnieowej na szkoły/placówki w Gminie Tuchomie w 2019 r.

Lp.	Nazwa szkoły/placówki	Kwota
1.	Zespół Szkół w Tuchomiu	<b>4 032 170,00 zł</b>
2.	Szkoła Podstawowa w Kramarzynach	<b>2 278 127,00 zł</b>
3.	Punkt Przedszkolny w Modrzejewie	<b>36 324,00 zł</b>

*Źródło: Metryczka subwencji oświatowej na rok 2019.*

Ponadto w związku z podwyżkami dla nauczycieli od 01.09.2019 r. gmina Tuchomie otrzymała dodatkowe pieniądze w ramach subwencji oświatowej w kwocie **154 967,00 zł**. Podsumowując w roku 2019 r. subwencja oświatowa z budżetu państwa dla gminy Tuchomie wynosiła: **6 501 587,00 zł**

Realizacja zadań bezpośrednio lub pośrednio związanych z oświatą wspierana była również poprzez zewnętrzne środki finansowe. Wiele projektów było również kontynuacją z lat poprzednich. W roku szkolnym 2019 dokończona była realizacja m.in. następujące projekty:  
**1. Przedszkola jak z Bajki - upowszechnienie i podniesienie jakości edukacji przedszkolnej w gminie Tuchomie** - Projekt ma na celu: tworzenie nowych i dostosowanie starych miejsc w ośrodkach wychowania przedszkolnego w Tuchomiu; organizacja zajęć dla dzieci oraz zakup pomocy dydaktycznych i sprzętu na zajęcia dodatkowe dla przedszkoli w Tuchomiu, Kramarzynach, Trzebiatkowej; organizację szkoleń dla kadry dydaktycznej. Projekt zaczął być realizowany w 2019 r. – został przeprowadzony remont Przedszkola w ZS w Tuchomiu, utworzono dodatkowy oddział przedszkolny do przyjęcia nowych przedszkolaków oraz odpowiednio wyposażono salę. Ponadto od początku 2020 roku rozpoczęły się zajęcia

dotatkowe dla dzieci przedszkolnych. Wartość projektu to 688 997,69 zł, dofinansowanie to 585 648,04 zł.

2. „Aktywna Tablica” – Szkoła Podstawowa w Kramarzynach zakupiła w ramach projektu: 2 szt. Interaktywnego monitora dotykowego o przekątnej ekranu 65 cali. Wartość projektu 17.500,00 zł, z czego 3.500,00 zł to wkład własny, 14.000,00 zł dofinansowane.

3. **Program YOUNGSTER PLUS** - od roku szkolnego 2019/2020 Gmina Tuchomie wraz z ZS szkół w Tuchomiu realizuje projekt który jest skierowany do uczniów klas 8 szkoły podstawowej. Uczniowie są objęci wsparciem w nauczaniu języka angielskiego poprzez przeprowadzenie dodatkowych (uzupełniający) lekcji w ramach zajęć pozaszkolnych. Program obejmuje około 30 uczniów – 2 grupy w łącznym wymiarze 90 godzin lekcyjnych/grupa .

4. „Program dla szkół” celem projektu było kształtowanie wśród dzieci i młodzieży dobrych nawyków żywieniowych poprzez promowanie spożycia mleka, przetworów mlecznych oraz zwiększenia udziału owoców i warzyw w ich codziennej diecie. Program miał na celu długoterminową zmianę nawyków żywieniowych dzieci przez propagowanie zdrowego odżywiania się. W roku szkolnym 2018/2019 z Programu korzystało: 181 uczniów – ZS w Tuchomiu, 77 uczniów – SP w Kramarzynach, z klas 1-5 szkoły podstawowej. Szkoła nie poniosła żadnych kosztów związanych z realizacją tego Programu.

Dostarczone liczby porcji w roku szkolnym 2018/2019 – SP w Kramarzynach: I semestr: - porcje owocowo-warzywne - ilość: 3 157 kwota 2 367,75 zł, - porcje mleczne - 3 080 kwota 2 310 zł; II semestr: - porcje owocowo-warzywne - ilość: 3 234 kwota 2 425,50 zł, - porcje mleczne - ilość 3 157 kwota 2 367,75 zł.

Dostarczone liczby porcji w roku szkolnym 2018/2019 – ZS w Tuchomiu: I semestr: -porcje owocowo-warzywne - ilość: 7 443 kwota 5 582,25 zł, - porcje mleczne - 7 264 kwota 5 448 zł; II semestr: - porcje owocowo-warzywne - ilość: 7 686 kwota 5 764,5 zł; - porcje mleczne - ilość 7 503 kwota 5 627,25 zł.

### Zatrudnienie w placówkach oświatowych.

#### 1) Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi:

Lp.	Nazwa Szkoły (placówki)	Liczba etatów zatrudnionych pracowników administracji i obsługi.
1.	Zespół Szkół w Tuchomiu	17,67
2.	Szkoła Podstawowa w Kramarzynach	9,83

Źródło: Arkusz organizacji szkół na rok szkolny 2019/2020.

#### 2) Zatrudnienie nauczycieli wg stopni awansu zawodowego:

Lp.	Nazwa Szkoły (placówki)	stażyści	kontraktowi	mianowani	dyplomowani	Ogółem (średnio-miesięczna liczba etatów nauczycieli)
1.	Zespół Szkół w Tuchomiu	0,00	2,97	1,97	28,56	33,50

2.	Szkoła Podstawowa w Kramarzynach	0,75	1,00	0,00	16,92	18,67
----	----------------------------------	------	------	------	-------	-------

Źródło: SIO na dzień 30.09.2019 r.

### Wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2019 r.

W roku szkolnym 2018/2019 po raz pierwszy po reformie oświaty został przeprowadzony egzamin na zakończenie klas ósmych. Było to nowe wyzwanie zarówno dla klas ósmych, jak i kadry pedagogicznej w związku z przeprowadzeniem tego egzaminu. Egzamin klas ósmych został przeprowadzony w dniach 15-17 kwiecień 2019r., uczniowie pisali egzamin w 3 częściach (każdego dnia inna część) – część I – język polski, część II - matematyka, część III – język obcy nowożytny. Absolwenci klas ósmych wybierali następujące szkoły do kontynuowania dalszej nauki w szkole wyższej: czteroletnie liceum ogólnokształcące lub pięcioletnie technikum lub branżową szkołę I stopnia prowadzoną dla absolwentów szkoły podstawowej. Wyniki testów klas ósmych przedstawiają się następująco:

**Tabela: Średni wynik procentowy z egzaminu ósmoklasisty w ZS w Tuchomiu z podziałem na poszczególne części**

2018/2019	Język Polski		Matematyka		Język obcy:			
	Liczba uczniów	Wynik średni w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %	j. angielski		j. niemiecki	
					Liczba uczniów	Wynik średni w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %
Zespół Szkół w Tuchomiu	37	66	37	50	37	47	-	-
Gmina Tuchomie	65	64	65	43	63	48	2	-
Powiat bytowski	-	58	-	41	-	53	-	-
Województwo Pomorskie	-	62	-	44	-	58	-	-
Kraj	-	63	-	45	-	59	-	-

**Tabela: Średni wynik procentowy z egzaminu ósmoklasisty w SP w Kramarzynach z podziałem na poszczególne części**

2018/2019	Język Polski		Matematyka		Język obcy:			
	Liczba uczniów	Wynik średni w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %	j. angielski		j. niemiecki	
					Liczba uczniów	Wynik średni w %	Liczba uczniów	Wynik średni w %
Zespół Szkół w Tuchomiu	28	61	28	34	26	49	2	-
Gmina Tuchomie	65	64	65	43	63	48	2	-
Powiat bytowski	-	58	-	41	-	53	-	-

Województwo Pomorskie	-	62	-	44	-	58	-	-
Kraj	-	63	-	45	-	59	-	-

*Źródło: oke.gda.pl*

Porównując wyniki obydwu szkół ZS Szkół w Tuchomiu wypada lepiej od SP Kramarzyny pod względem wyników, z egzaminu z języka polskiego i matematyki, natomiast SP w Kramarzynie lepiej w wynikach języków obcych.

W roku szkolnym 2018/2019 sukcesem naszych szkół są wyniki egzaminów klas ósmych. Gmina z testu z języka polskiego uzyskała średnie wyniki powyżej średniej powiatu, województwa jak i kraju. Świadczy to o dobrym przygotowaniu naszych uczniów do egzaminu z języka polskiego. Natomiast średnie wyniki gminy z matematyki są wyższe tylko od powiatowych wyników, natomiast są minimalnie niższe od wyników województwa i kraju. Języki obce nowożytne na terenie gminy Tuchomie wypadają słabo w porównaniu z wynikami powiatowymi, wojewódzkimi i krajowymi. Szkoły w przyszłych latach będą dążyć do tego aby wyniki kształtowały się na wysokim poziomie.

### Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2019 r.

Począwszy od roku szkolnego 2011/2012 obowiązywały nowe zasady przeprowadzania egzaminu gimnazjalnego. Egzamin sprawdza poziom opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności zapisanych w wymaganiach ogólnych i szczegółowych podstawy programowej kształcenia ogólnego z zakresu przedmiotów nauczanych w trzecim etapie edukacyjnym i w etapach wcześniejszych.

Egzamin gimnazjalny składa się z trzech części:

- humanistycznej, tj. języka polskiego oraz historii i wiedzy o społeczeństwie,
- matematyczno-przyrodniczej, tj. matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych,
- z języka obcego nowożytnego, tj. języka angielskiego i języka niemieckiego na poziomie podstawowym i rozszerzonym (do wyboru).

Część humanistyczna obejmuje język polski oraz historię i wiedzę o społeczeństwie. W części matematyczno-przyrodniczej egzamin przeprowadzono z zakresu matematyki oraz z zakresu przedmiotów przyrodniczych (biologia, chemia, fizyka, geografia). Egzamin z języka nowożytnego odbywa się na dwóch poziomach: podstawowym i rozszerzonym. Do egzaminu na poziomie podstawowym mają obowiązek przystąpić wszyscy uczniowie, natomiast na poziomie rozszerzonym obowiązani są zdawać ci, którzy kontynuowali naukę języka obcego rozpoczętą w szkole podstawowej.

W roku szkolnym 2018/2019 ze względu na likwidowane gimnazja zgodnie z reformą oświaty, został przeprowadzony ostatni egzamin gimnazjalny.

**Tabela: Średni wynik procentowy z egzaminu gimnazjalnego z podziałem na poszczególne części w roku szkolnym 2018/2019 ZS w Tuchomiu**

2018/2019	Liczba uczniów przystępujących do egzaminu	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza		Język obcy nowożytny:		
		GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	j. angielski		j. niemiecki
						GA-P	GA-R	
Zespół Szkół w Tuchomiu	29	60,3 %	63,3%	46,2%	48,3%	65,7%	48,6%	66,4%

<b>Gmina Tuchomie</b>	<b>49</b>	<b>60%</b>	<b>60%</b>	<b>44%</b>	<b>47%</b>	<b>60%</b>	<b>44%</b>	<b>67%</b>
<b>Powiat Bytowski</b>	-	<b>59%</b>	<b>55%</b>	<b>39%</b>	<b>47%</b>	<b>62%</b>	<b>47%</b>	<b>49%</b>
<b>Województwo Pomorskie</b>	-	<b>62%</b>	<b>58%</b>	<b>42%</b>	<b>48%</b>	<b>68%</b>	<b>53%</b>	<b>49%</b>
<b>Kraj</b>	-	<b>63%</b>	<b>59%</b>	<b>43%</b>	<b>49%</b>	<b>68%</b>	<b>53%</b>	<b>51%</b>

Źródło: oke.gda.pl

**część humanistyczna**

GH-P - arkusz z języka polskiego

GH-H - arkusz z historii i wos

**część matematyczno - przyrodnicza**

GM-M - arkusz z matematyki

GM-P - arkusz z biologii, chemii, fizyki i geografii

**część z języka obcego nowożytnego**

GA-P - język angielski poziom podstawowy

GA-R - język angielski poziom rozszerzony

GN - język niemiecki

**Tabela: Średni wynik procentowy z egzaminu z podziałem na poszczególne części w roku szkolnym 2018/2019 SP w Kramarzynach**

2018/2019	Liczba uczniów przystępujących do egzaminu	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza		Język obcy nowożytny:		
		GH-P	GH-H	GM-M	GM-P	j. angielski		j. niemiecki
						GA-P	GA-R	GN
<b>SP w Kramarzynach</b>	<b>20</b>	<b>60%</b>	<b>55,7%</b>	<b>40,4%</b>	<b>45,8%</b>	<b>52,6%</b>	<b>38,4%</b>	<b>67,7%</b>
<b>Gmina Tuchomie</b>	<b>49</b>	<b>60%</b>	<b>60%</b>	<b>44%</b>	<b>47%</b>	<b>60%</b>	<b>44%</b>	<b>67%</b>
<b>Powiat Bytowski</b>	-	<b>59%</b>	<b>55%</b>	<b>39%</b>	<b>47%</b>	<b>62%</b>	<b>47%</b>	<b>49%</b>
<b>Województwo Pomorskie</b>	-	<b>62%</b>	<b>58%</b>	<b>42%</b>	<b>48%</b>	<b>68%</b>	<b>53%</b>	<b>49%</b>
<b>Kraj</b>	-	<b>63%</b>	<b>59%</b>	<b>43%</b>	<b>49%</b>	<b>68%</b>	<b>53%</b>	<b>51%</b>

Źródło: oke.gda.pl

**część humanistyczna**

GH-P - arkusz z języka polskiego

GH-H - arkusz z historii i wos

**część matematyczno - przyrodnicza**

GM-M - arkusz z matematyki

GM-P - arkusz z biologii, chemii, fizyki i geografii

**część z języka obcego nowożytnego**

GA-P - język angielski poziom podstawowy

GA-R - język angielski poziom rozszerzony

GN - język niemiecki

Do egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2018/2019 obejmującego część humanistyczną, matematyczno-przyrodniczą i języki obce nowożytny przystąpiło 49 uczniów.



Z analizy wyników egzaminu gimnazjalnego w roku szkolnym 2018/2019 wynika, że uczniowie osiągnęli wyższy poziom średniej wyników z części humanistycznej - języka polskiego niż w powiecie, natomiast wynik gorszy od średniej województwa i kraju. Natomiast z części humanistycznej – historia i wos uczniowie osiągnęli wyższy poziom średniej wyników niż w powiecie, województwie i kraju.

Z części matematycznej uczniowie osiągnęli wyższy poziom średniej od powiatu, województwa i kraju, natomiast z części przyrodniczej osiągnęli niższy poziom średniej od województwa i kraju, natomiast ten sam poziom co powiat.

Język obcy nowożytny – język angielski(poziom podstawowy i rozszerzony) wyniki są gorsze powiatu, województwa i kraju. Natomiast znacznie wyższą średnią wyników od powiatu, województwa i kraju uczniowie osiągnęli z języka niemieckiego.

Maksymalny wynik jaki mógł uzyskać uczeń gimnazjum wynosi 100% punktów z każdej części egzaminu.

W szkołach analizuje się wyniki egzaminów zewnętrznych. Analiza stanowi podstawę do formułowania wniosków do dalszej pracy. Nauczyciele powszechnie wykorzystują wnioski i dokonane analizy w doskonaleniu jakości pracy. Duże znaczenie przy formułowaniu wniosków ma analiza wyników egzaminów, w tym ilościowa i jakościowa oraz porównywanie z wynikami uczniów w gminie, w powiecie i województwie. Na podstawie sformułowanych wniosków wdraża się innowacyjne metody pracy, które mają wpływ na rozwój talentów i zdolności uczniów oraz wyrównywanie różnic w zakresie wiadomości i umiejętności. Podejmowane w szkołach działania są odpowiednie do formułowanych wniosków i dają pozytywne wyniki.

### Informacja o bazie lokalowej.

Stan techniczny i funkcjonalność budynków oświatowych oraz urządzeń sportowo-rekreacyjnych w Gminie Tuchomie należy uznać za dobry, co jest rezultatem stałych, znacznych nakładów finansowych czynionych od kilku lat przez organ prowadzący na zwiększenie sprawności technicznej i optymalizacji kosztów eksploatacji. Ponadto w roku szkolnym 2019/2020 oddano do użytku nową salę przedszkolną w ZS w Tuchomiu.

Placówki oświatowe prowadzone przez Gminę Tuchomie w roku szkolnym 2018/2019 funkcjonowały w 3 budynkach: szkoła w Kramarzynach z oddziałem przedszkolnym w Trzebiatkowej i szkoła w Tuchomiu.

**Tabela: Baza lokalowa w roku szkolnym 2019**

Pomieszczenia i obiekty sportowe	ZS w Tuchomiu	SP w Kramarzynach
Sale lekcyjne	24	12
w tym językowe	1	2
Pracownie komputerowe	1	1
Sale gimnastyczne	1	1
Sale korekcyjne	1	-
Gabinety profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej	1	-
Gabinet pedagoga	1	1
Gabinet logopedy	1	1
Kuchnie	1	1
Stołówki	2	1
Świetlice	1	1
Biblioteka	1	1

Bardzo ważnym zadaniem gminy jest wypełnianie funkcji opiekuńczej w stosunku do uczniów, głównie poprzez działalność świetlic szkolnych, które funkcjonują w szkołach. Czas pracy tych świetlic pozwala na zapewnienie uczniom niezbędnej opieki przed zajęciami lekcyjnymi, a także po ich zakończeniu.

Do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego i rekreacji ruchowej wykorzystywano również inne urządzenia rekreacyjno-sportowe: boisko do siatkówki, boisko do koszykówki, boisko do piłki ręcznej, boisko do piłki nożnej, bieżnię prostą, skocznię, boisko wielofunkcyjne w Trzebiatkowej i Kramarzynach, boisko ORLIK w Tuchomiu, Modrzejewie, Trzebiatkowej, place zabaw. Dzieci czują się bezpiecznie. Na przerwach pomiędzy lekcjami czuwają nauczyciele. Do dyspozycji jest świetlica dla dzieci dojeżdżających.

Do dyspozycji uczniów są dobrze wyposażone sale lekcyjne, nowoczesne pracownie informatyczne. Szkoły posiadają tablice interaktywne.

### **Stan realizacji zadań oświatowych na rzecz uczniów i szkół.**

#### **Dotacja podręcznikowa.**

Zadaniem o charakterze pomocy materialnej jest wsparcie w zakresie dotacji podręcznikowej w roku 2019 Gmina otrzymała dotację w kwocie: **34 618,76 zł**.

#### **Dożywianie uczniów.**

W celu wspomaganie prawidłowego rozwoju dzieci w każdej ze szkół organizowane jest dożywianie uczniów. Obecnie w szkołach posiłki dla dzieci przygotowywane są w ramach własnej kuchni i stołówki w formie obiadu. Udzielanie pomocy w zakresie dożywiania to zadanie własne gminy, realizowane zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zadanie to realizowane jest poprzez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchomiu. Jednym z kryteriów udzielenia pomocy w postaci bezpłatnego obiadu jest dochód na 1 członka rodziny. Kryterium dochodowym uprawniającym do uzyskania pomocy była określona kwota w wysokości **771,00 zł** (obowiązuje od 1.01.2018r. do 30.09.2018r.) natomiast od 01.10.2018r. kwota wynosi: **792,00 zł**. Pomoc ta finansowana była w 80% ze środków budżetu państwa i w 20% ze środków budżetu gminy.

Ponadto w szkołach jest realizowany projekt: „Programu dla szkół” celem jest kształtowanie wśród dzieci i młodzieży dobrych nawyków żywieniowych poprzez promowanie spożycia mleka, przetworów mlecznych oraz zwiększenia udziału owoców i warzyw w ich codziennej diecie. Program ma na celu długoterminową zmianę nawyków żywieniowych dzieci przez propagowanie zdrowego odżywiania się. W roku szkolnym 2018/2019 z Programu korzystało: **181 uczniów – ZS w Tuchomiu, 77 uczniów – SP w Kramarzynach**, z klas 1-5 szkoły podstawowej. Szkoła nie poniosła żadnych kosztów związanych z realizacją tego Programu.

#### Dostarczone liczby porcji w roku szkolnym 2018/2019 – SP w Kramarzynach:

I semestr:

- porcje owocowo-warzywne - **ilość: 3 157 kwota 2 367,75 zł**
- porcje mleczne - **3 080 kwota 2 310 zł**

II semestr:

- porcje owocowo-warzywne - **ilość: 3 234 kwota 2 425,50 zł**
- porcje mleczne - **ilość 3 157 kwota 2 367,75 zł**

#### Dostarczone liczby porcji w roku szkolnym 2018/2019 – ZS w Tuchomiu:

I semestr:

- porcje owocowo-warzywne - **ilość: 7 443 kwota 5 582,25 zł**

- porcje mleczne - **7 264 kwota 5 448 zł**

II semestr:

- porcje owocowo-warzywne - **ilość: 7 686 kwota 5 764,5 zł**

- porcje mleczne - **ilość 7 503 kwota 5 627,25 zł**

### **Dowożenie uczniów do szkół, w tym uczniów niepełnosprawnych.**

Obszar Gminy Tuchomie jest dość rozległy, co sprawia, że liczba uczniów dowożonych do szkół jest stosunkowo wysoka. W tym zakresie gmina wywiązywała się z dyspozycji art. 39 ustawy Prawo oświatowe. W roku 2018/2019:

- 1) w roku szkolnym 2018/2019 zakupiono bilety dla **310 uczniów** uczęszczających do szkół na terenie Gminy Tuchomie a dowożonych przez przewoźnika. Trasy i godziny dowozu oraz ilości kursów ustalane są z dyrektorami szkół, którzy organizacyjnie realizują dowóz dzieci do szkoły. Z tytułu zakupu biletów dla uczniów poniesiono wydatki w kwocie **136 922,22 zł** z czego ZS w Tuchomiu – 84 029,46, SP w Kramarzynach – 52 892,76 zł
- 2) w roku szkolnym 2018/2019 zwracano koszty dowozu 3 uczniów przez rodziców do SP w Kramarzynach w kwocie: **1 940,26 zł**
- 3) w roku 2018 zakupiono bilety miesięczne dla 3 uczniów uczęszczających do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Bytowie posiadających orzeczenie o niepełnosprawności .
- 4) w roku 2018 dowożono 6 uczniów busem przystosowanym dla osób niepełnosprawnych do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego.
- 5) Zwracano koszty dowozu ucznia przez rodzica do SOSW w Bytowie.

Z tego tytułu dowożenia uczniów gmina poniosła wydatki ogółem w kwocie:

(poz. 3 + 4 + 5): **9 849,87 zł**

Dowozy dzieci to główna przyczyna ograniczająca udział niektórych dzieci w zajęciach pozalekcyjnych. Szkoły starają się bardziej wpleść działania rodziców w życie szkoły

### **Dofinansowanie dzieci uczęszczających do przedszkoli niepublicznych i innych.**

W Gminie Tuchomie w roku 2019 funkcjonował jeden Punkt Przedszkolny w Modrzejewie prowadzony przez Fundację „Kaszubskie Słoneczniki” z Gogolewka. Dotacja udzielona dla Fundacji Kaszubskie Słoneczniki wyniosła w 2019 roku **84 658,88 zł** (w 2018 r. przekazano **83 374,26 zł**).

Gmina Tuchomie, zgodnie z przepisami ustawy o systemie oświaty, uczestniczyła w kosztach dotyczących pobytu dzieci przedszkolnych z Gminy Tuchomie w przedszkolach na terenie innych gmin. W roku 2019 wydatki związane z refundacją dla innych gmin wynosiły **66 512,54 zł**. Refundacja została przekazana dla następujących gmin: Gmina Bytów, Miastko i Chojnice.

Gmina Tuchomie zgodnie z art. 50 i 51 Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz. U. z 2019 r., poz. 1148 z późn. zm.), w 2019 r. obciążyla sąsiednie gminy kosztami za wychowanie przedszkolne na łączną kwotę **63.068,84 zł**.

Dodatkowo Gmina Tuchomie w 2019 r. otrzymała dotację celową z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w kwocie **171 166,00 zł**.

### **Dofinansowanie kształcenia uczniów młodocianych.**

Wykonując obowiązki w zakresie wsparcia pracodawców w szkoleniu młodocianych pracowników zamieszkałych na terenie Gminy Tuchomie zgodnie z dyspozycją art. 122 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe rozpatrywano wnioski pracodawców o zwrot kosztów kształcenia młodocianych uczniów, którzy ukończyli przygotowanie zawodowe i zdali egzamin czeladniczy, lub egzamin potwierdzający uzyskanie kwalifikacji zawodowych.

Zrealizowanie przygotowania zawodowego u pracodawcy polega przede wszystkim na pracy młodocianego pracownika połączonej z odbyciem praktycznej nauki zawodu i doksztalaniem teoretycznym. Młodocianym pracownikiem jest osoba, która ukończyła 16 rok życia, a nie przekroczyła 18 lat.

Przygotowanie zawodowe odbywa się w dwóch formach: nauki zawodu i przyuczenia do wykonywania określonej pracy. Po zakończeniu przygotowania zawodowego i zdaniu przez młodocianego egzaminu pracodawca jest uprawniony do otrzymania dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika. Dofinansowanie przyznawane jest w drodze decyzji administracyjnej, na zasadach określonych w art. 122 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe. W 2019 r. pracodawcom w ramach dofinansowania wypłacono kwotę **200 093,57 zł**, na realizację zadania pozyskano dotację od Wojewody Pomorskiego, która w 100% pokryła poniesione wydatki.

### **OPIEKA NAD DZIEĆMI W WIEKU DO LAT TRZECH.**

Od czerwca 2019 roku na terenie Gminy Tuchomie funkcjonuje Gminny Żłobek z siedzibą przy ul. Ks. Jana Hinza 1 w Tuchomiu. W 2019 roku do Żłobka zapisanych było 20 dzieci, w wieku od 1 roku do 3 lat. W żłobku zatrudnionych było łącznie 11 osób (6,56 etatu), w tym 5 opiekunek (4 etaty), koordynator projektu (0,5 etatu), dyrektor żłobka (0,5 etatu), główny księgowy (0,25 etatu), sprzątaczką (0,25 etatu), woźna (1 etat), konserwator (0,06 etatu). Żłobek zrealizował w 2019 roku budżet w wysokości 226.611,55 zł. Wpływy z tytułu czesnego za pobyt dzieci w Gminnym Żłobku wyniosły 47.600,00 zł. W ramach Resortowego programu rozwoju instytucji opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 „Maluch +”, w 2019 roku Gmina otrzymała dotację celową z budżetu państwa w wysokości 21.000,00 zł. Opieka nad dziećmi sprawowana była od godz. 6.30 do godz. 16.30. W placówce zapewniono funkcję opiekuńczą, wychowawczą oraz edukacyjną. Zapewnione było wyżywienie. Zgodnie z uchwałą nr III/30/2019 Rady Gminy Tuchomie, z dnia 22 lutego 2019r. w sprawie ustalenia wysokości opłaty za świadczenia w Gminnym Żłobku w Tuchomiu opłata za pobyt dziecka w żłobku do 10 godzin dziennie wynosiła 350 zł na miesiąc, opłata dodatkowa za każdą rozpoczętą godzinę pobytu dziecka w żłobku, powyżej 10 godzin dziennie wynosiła 25 zł oraz maksymalna opłata za wyżywienie dziecka w żłobku, zgodnie z uchwałą została ustalona na poziomie 12 zł dziennie. Z tym, że w 2019 r. wyżywienie dzieci finansowane było w ramach projektu. W sierpniu 2019 roku, upoważnieni przez Wójta Gminy Tuchomie pracownicy Urzędu Gminy w Tuchomiu, przeprowadzili kontrolę żłobka w zakresie warunków i jakości sprawowanej opieki nad dziećmi - zgodnie z planem nadzoru nad żłobkami, podjętym Uchwałą Nr V/60/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku. Kontrolujący nie stwierdzili żadnych nieprawidłowości.

## ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.

W dniu 1 stycznia 2019 r. funkcjonowało w gminie 30 organizacji pozarządowych, w tym: 9 Ochotniczych Straży Pożarnych, 2 fundacje, 13 stowarzyszeń, 2 kluby sportowe (w tym 2 Uczniowskie Kluby Sportowe), 4 koła gospodyń wiejskich. Na koniec, roku, dane te nie uległy zmianie.

W Programie współpracy z organizacjami pozarządowymi na 2019 r. przewidziano, że współpraca z organizacjami pozarządowymi prowadzona jest z poszanowaniem zasad pomocniczości, suwerenności stron, partnerstwa, efektywności, uczciwej konkurencji i jawności. Gmina współpracuje z organizacjami pozarządowymi w sferze zadań publicznych wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy. Na rok 2019 jako priorytetowe zostały określone zadania z następujących obszarów:

- 1) Kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, wypoczynek dzieci i młodzieży;
- 2) Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu
- 3) Działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców Gminy
- 4) Krajoznawstwo i turystyka i ochrona przyrody
- 5) Wspieranie organizacji pozarządowych przy realizacji zadań własnych
- 6) Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami mogła mieć charakter finansowy i pozafinansowy. Program był finansowany ze środków własnych Gminy. Na realizację zadań zleconych przeznaczono w 2019 r. środki finansowe w wysokości 108.000,00 zł.

W ramach otwartych konkursów ofert, skierowanych do organizacji pozarządowych, powierzono wykonanie następujących zadań publicznych:

- na zadanie kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, działalność na rzecz osób w wieku emerytalnym, wypoczynek dzieci i młodzieży wpłynęło 12 ofert, z których do realizacji wybrano 9 ofert następujących organizacji:

1. Stowarzyszenie Tuchomskich Seniorów; Zadanie Kultura i sztuka seniorów w Gminie Tuchomie, całkowita kwota zadania: 61 800,00 zł, w tym dotacja: 5600,00 zł. Zadanie zostało wykonane
2. Parafialny Zespół CARITAS w Tuchomiu; zadanie pn. Niosąc Pomoc w Rodzinie; całkowita kwota zadania: 1 600,00 w tym dotacja: 1000,00. Zadanie zostało wykonane.
3. Stowarzyszenie Wędkarzy Tuchomskich LIN, Zadanie: VII PIKNIK EKOLOGICZNY; Całkowita kwota zadania 3 250,00 zł w tym dotacja 2000,00 zł. Zadanie zostało wykonane
4. Kółko Rolnicze Koło Gospodyń Wiejskich w Trzebiatkowej; Zadanie: Upowszechnianie kultury fizycznej, tradycji kulinarnych poprzez organizację cyklu imprez rekreacyjno-sportowych, Całkowita kwota zadania: 4 900,00 zł, w tym dotacja: 3400,00 zł. Zadanie zostało wykonane.
5. Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie, Zadanie: Rozśpiewana szkoła, Całkowita kwota zadania: 4 160,00 zł w tym dotacja: 1000,00 zł. Zadanie zostało wykonane.

6. Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie, Zadanie: Senior śpiewa, Całkowita kwota zadania: 3640,00 zł w tym dotacja: 1500,00 zł. Zadanie zostało wykonane.
7. Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie, Zadanie: „Integracja mieszkańców Gminy Tuchomie poprzez uczestnictwo w zajęciach rękodzielniczych i warsztatach psychoedukacyjnych”, Całkowita kwota zadania: 3440,00 zł w tym dotacja: 1500,00 zł. Zadanie zostało wykonane.
8. Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie, Zadanie: „Organizacja życia kulturalnego na terenie Gminy Tuchomie”, Całkowita kwota zadania: 35.740,00 zł w tym dotacja: 34.000,00 zł. Zadanie zostało wykonane
9. Fundacja Rozwoju Lokalnego „Parasol”, Zadanie: „Działaj Lokalnie i Fundusz Akumulator Społeczny dla Tuchomia 2019 ”, Całkowita kwota zadania 112842,10 zł w tym dotacja: 2.000,00 zł. Zadanie zostało wykonane.

- na zadanie wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wpłynęło 8 ofert, z których do realizacji wybrano 8 ofert następujących organizacji:

1. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy PROMETEUSZ, Zadanie: Aktywizacja ruchowa dzieci i młodzieży oraz dorosłych poprzez turnieje i zawody sportowe, Całkowita kwota zadania: 11 000,00 zł w tym dotacja 2000,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
2. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy PROMETEUSZ, Zadanie: XIV CROSS KASZUBSKI, Całkowita kwota zadania: 9 037,00 zł, w tym dotacja: 1800,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
3. Stowarzyszenie Tuchomskich Seniorów, Zadanie: Popularyzacja sportu i wspieranie aktywności fizycznej osób starszych, Całkowita kwota zadania: 1300,00 zł w tym dotacja 500,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
4. ULKS FENIKS Kramarzyny, Zadanie: Grajmy w hoka!” Kramarzyńska Szkółka Unihokeja, Całkowita kwota zadania: 5370,00 zł w tym dotacja: 2000,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
5. Stowarzyszenie Wędkarzy Tuchomskich LIN, Zadanie: Organizacja Szkółki Wędkarskiej wraz zawodami wędkarskimi, Całkowita kwota zadania: 3 250,00 zł w tym dotacja 1200,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
6. Stowarzyszenie Sportowe Gminny Klub Sportowy Myśliwiec, Zadanie: Promocja Gminy Tuchomie na Arenie Sportowej Pomorza, Całkowita kwota zadania: 50200,00 zł, w tym dotacja 39000,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
7. ULKS FENIKS Kramarzyny, Zadanie: Akademia Futbolu ULKS FENIKS Kramarzyny, Całkowita kwota zadania: 2 220,00 zł, w tym dotacja 500,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
8. ULKS FENIKS Kramarzyny, Zadanie: Wilk Morski 2019, Całkowita kwota zadania: 12000,00 zł w tym dotacja 1000,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.

- na zadanie działania na rzecz rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców gminy wpłynęły 2 oferty, które wybrano do dofinansowania:

1. Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie, Zadanie: Zuchy – Maluchy 2019; Całkowita kwota zadania: 3756,00 zł, w tym dotacja 2500,00 zł. Zadanie zostało zrealizowane.
2. Uczniowski Ludowy Klub Sportowy FENIKS, Zadanie: Pomóż dzieciom; Całkowita kwota zadania: 3500,00 zł; w tym dotacja: 1000,00.

W ramach trybu małych dotacji, wsparto wykonanie następujących zadań:

- zadanie o nazwie „Dofinansowanie na wyjazd na Finały Mistrzostw Polski Młodziczek i Międzynarodowy Turniej TEMPISH FLOORBALL CUP dziewcząt” organizacji Uczniowski Ludowy Klub Sportowy FENIKS, wparto kwotą 1500,00 zł.
- zadanie o nazwie „Promocja Gminy Tuchomie na Arenie Sportowej Pomorza” organizacji Stowarzyszenie Sportowe Gminny Klub Sportowy Myśliwiec, wparto kwotą 3.000,00 zł.

## POLITYKA SPOŁECZNA.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchomiu realizuje zadania gminy z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej oraz funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych, świadczeń Dobry Start, Karty Dużej Rodziny, GKRPAiPN, dodatków mieszkaniowych i energetycznych, stypendiów.

### Pomoc społeczna.

W 2019 roku beneficjentami środowiskowej pomocy społecznej było 334 osób. W tym dla 92 osób przyznano świadczenie.

W 2019 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchomiu zrealizował następujące świadczenia z zakresu pomocy społecznej, należące do **zadań własnych gminy**:

1. Wyplacono **zasiłki celowe** w kwocie **21.455 zł**. Zasiłki te były przeznaczone przede wszystkim na zakup żywności, częściowe pokrycie kosztów leczenia, za pobyt w DPS.
2. **Zasiłki okresowe**. Na realizację zadania otrzymujemy dotację z budżetu państwa. W 2019 r. zasiłki okresowe wyplacono na łączną kwotę **32.026,13 zł**.
3. **Dożywianie dzieci w szkołach**. Na ten cel w 2019 r., wydatkowano kwotę **46.014 zł** na zakup posiłków dla uczniów objętych dożywianiem.
4. Wyplacono **zasiłki stałe** na łączną kwotę **84.053,88 zł**.
5. Wyplacono **dodatki mieszkaniowe** na łączną kwotę **27.583,82 zł**.
6. **Składki na ubezpieczenie zdrowotne** opłacano za osoby otrzymujące zasiłki stałe. Łączny koszt tych składek to kwota **7.505,87 zł**.
7. Wyplacono **stypendia szkolne** na łączną kwotę **42.581,00 zł**.
8. Wyplacono zasiłki szkolne na łączną kwotę **1.769,00 zł**.
9. **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałanie Narkomanii**. Na ten cel w 2019r. wydatkowano kwotę **47.586,72 zł**, w tym na: wynagrodzenia wraz z pochodnymi dla psychologa oraz instruktora terapii odwykowej na kwotę **15.488,20 zł**, zakupy oraz usługi związane z funkcjonowaniem GKRPA na kwotę **32.910,48 zł**.
10. **Wsparcie rodziny i system pieczy zastępczej** – w 2019 r. w ramach zadania poniesiono koszt utrzymania dzieci w pieczy zastępczej w kwocie **4.924,84 zł**.
11. **W ramach programu żywność z UE dla najuboższych** wydatkowano kwotę **1.382,50 zł** za transport żywności .

**W 2019 r., GOPS w Tuchomiu, realizował następujące świadczenia z zakresu zadań zleconych:**

1. **Składki na ubezpieczenie zdrowotne** opłacano za osoby otrzymujących świadczenia pielęgnacyjne. Łączny koszt tych składek to kwota **10.822,95 zł** .
2. **Karta Dużej Rodziny** na obsługę wydano **913,26 zł**

3. Ponadto w 2019 r., w zakresie zadań zleconych nie świadczone **specjalistycznych usług opiekuńczych**.
4. W ramach **wydzanych decyzji do NFZ** wydatkowano kwotę **134,00 zł** na zakup materiałów i wyposażenia.
5. **Dodatek energetyczny** wypłacono w kwocie **1257,99 zł**. Na obsługę dodatku energetycznego otrzymujemy 2%, które wydatkowano na zakup materiałów w kwocie **25,17 zł**.

### **Świadczenia rodzinne.**

1. Na wypłatę **świadczeń** w 2019 r. wydatkowano kwotę **1.914.393,57 zł**; w tym:
  - świadczenia rodzinne wraz z dodatkami w kwocie 1.650.899,48 zł;
  - świadczenia rodzicielskie w kwocie 128.135,00 zł;
  - świadczenia z funduszu alimentacyjnego w kwocie 131.358,09 zł;
  - świadczenia Za życiem w kwocie 4.000 zł.
2. W przypadkach przewidzianych w ustawie o świadczeniach rodzinnych opłacane są **składki na ubezp. emeryt.-rent**. Na ten cel wydatkowano **kwotę 97.741,52 zł**. Składki te są opłacane za osoby otrzymujące świadczenia pielęgnacyjne.
3. Za osoby otrzymujące świadczenia pielęgnacyjne, nie podlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, opłacane są **składki na ubezpieczenie zdrowotne**. Na ten cel wydatkowano kwotę **10.822,95 zł**.
4. Zgodnie z art. 33 ust. 2a ustawy o świadczeniach rodzinnych na obsługę świadczeń rodzinnych otrzymujemy 3% wydatków na świadczenia w/w. W okresie sprawozdawczym wydano kwotę **58.598,00 zł**.

### **Świadczenia wychowawcze.**

W 2019 r. 410 rodzin otrzymywało świadczenia wychowawcze (tzw. 500+).

Na wypłatę **świadczeń wychowawczych** w 2019 r. wydatkowano kwotę **3.915.379,00 zł**.

Zgodnie z art. 29 ust.3 ustawy o świadczeniach wychowawczych na obsługę świadczeń wychowawczych otrzymujemy 1,5% wydatków na świadczenia wychowawcze. W okresie sprawozdawczym wydano kwotę **52.614,47 zł**

### **Świadczenia z programu dobry start.**

Na wypłatę świadczeń DOBRY START w 2019 wydatkowano kwotę **172.500 zł**. Zgodnie z art. 33 ust.4 w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” na obsługę świadczeń wydatkowano **5.750 zł**.

### **Wynagrodzenie dla opiekuna prawnego z tytułu sprawowania opieki.**

Na wypłatę tego świadczenia wydatkowano kwotę 439,96 zł dla 1 osoby, natomiast na obsługę wydatkowano 1,5% w kwocie 6,59 zł.

### **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje projekt SREBNA SIEĆ (w latach 2018-2020).**

Na realizację projektu otrzymano w 2019 r. kwotę **72.550 zł**, przy czym wydatkowano kwotę **69.271,13 zł** w tym:

- *wynagrodzenia* – **27.328,16 zł**,
- *poходne wynagrodzenia* – **6.851,28 zł**,
- *wynagrodzenia od umowy zlecenia*- **26.743,96 zł**,
- *zakup nagród konkursowych*- **750,00 zł**,



- zakup materiałów i wyposażenia – **4.571,42 zł**,
- usługi – **1.900,29 zł**,
- delegacje - **1.126,02 zł**.

**Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (w tym zatrudnienie opiekunki).**

1. Na realizację zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej wydatkowano w okresie sprawozdawczym kwotę ogółem **319. 572,59 zł**, w tym:

- wynagrodzenia – **230 900,03 zł**,
- pochodne wynagrodzenia – **46.243,47 zł**,
- umowa zlecenia – **3.480,00 zł**,
- zakup materiałów i wyposażenia – **15.709,53 zł**,
- zakup energii – **2.842,48 zł**,
- zakup usług - **5.762,49 zł**,
- podróże służbowe krajowe **3.177,55 zł**,
- odpis na ZFŚS **6.246,34 zł**,
- szkolenia pracowników **3.480,60 zł**,
- za rozmowy telefoniczne **1.730,10 zł**.

2. Na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach rodzinnych w okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę ogółem **58.598,00 zł**, w tym

- wynagrodzenia - **36.144,00 zł** ,
- pochodne wynagr. - **7.878,35 zł**,
- umowa zlecenia – **2.000,00 zł**,
- zakup materiałów i wyposażenia - **5.799,00 zł**,
- zakup usług - **6.563,65 zł**,
- odpis ZFŚS- **213,00 zł**.

3. Na realizację zadań wynikających z ustawy o świadczeniach wychowawczych w okresie sprawozdawczym wydatkowano kwotę ogółem **52.614,47 zł**:

- wynagrodzenia - **29.488,42 zł**,
- pochodne wynagr. - **6.678,39 zł**,
- umowa zlecenia – **5.000,00 zł**,
- zakup materiałów i wyposażenia – **1.505,56 zł**,
- zakup usług – **8.201,10 zł**,
- odpis na ZFŚS – **1.229,00 zł**,
- szkolenia pracowników- **512,00 zł**.

4. **Asystent rodziny** zatrudniony do pracy z rodzinami zagrożonymi umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej. W 2019 asystent pracował w 13 rodzinach. W związku z powyższym z tytułu umowy zlecenia zrealizowano wydatek w kwocie **27.038,64 zł**.

5. Wydatki związane z kosztem obsługi programu DOBRY SATART wyniosły **5.750 zł** w tym:

- wynagrodzenia – **4.302,00 zł**,
- pochodne wynagrodzeń - **797,00 zł**,
- zakup usług – **876,00 zł**.

W 2019 r. w GOPS w Tuchomiu zatrudnionych było 6 pracowników na umowę o pracę w tym:

- kierownik GOPS;
- 3 pracowników socjalnych;
- inspektor ds. świadczeń rodzinnych – kasjer;
- księgowa (0,5 etatu);

oraz 4 pracowników na umowę zlecenia w tym:

- asystent rodziny, informatyk, instruktor terapii odwykowej, psycholog.

## **Strategia rozwiązywania problemów społecznych.**

Zgodnie z treścią art. 17 ust 1 pkt 1 Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, gmina zobowiązana jest do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych. Strategia, obok misji i wizji, wyznacza cele krótko i długookresowe oraz definiuje zadania z zakresu pomocy społecznej, realizowane przez samorządowe jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe działające na polu pomocy społecznej. Zawarte w niej cele i zadania obrazują pożądany przyszły stan przewidziany do osiągnięcia w terminie objętym planem realizacji.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Tuchomie, przyjęta została uchwałą Rady Gminy w Tuchomiu NR XVI/209/2017 w dniu 2 czerwca 2017 roku.

W strategii założono sześć celów głównych na lata 2017-2020:

### **CEL STRATEGICZNY I**

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

### **CEL STRATEGICZNY II**

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

### **CEL STRATEGICZNY III**

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

### **CEL STRATEGICZNY IV**

Zapewnienie mieszkańcom równego dostępu do służby zdrowia oraz wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.

### **CEL STRATEGICZNY V**

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w gminie.

### **CEL STRATEGICZNY VI**

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Strategia ta obejmuje również działania w zakresie doskonalenia współpracy między poszczególnymi jednostkami służb społecznych (samorządowe jednostki organizacyjne, organizacje pozarządowe), poszerzając i uzupełniając w ten sposób istniejące formy pomocy i wsparcie osób i rodzin ich wymagających. Powstała ona w oparciu o diagnozę problemów społecznych w gminie Tuchomie opracowaną przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Cel strategiczny III był szczególnie realizowany w 2019 r. poprzez podjęcie współpracy z gminami powiatu słupskiego w ramach realizacji projektu „Srebrna sieć” realizowanego na rzecz osób starszych.

## **Gminny program wspierania rodziny.**

Gminny program wspierania rodziny w gminie Tuchomie na lata 2018-2020 został przyjęty uchwałą Rady Gminy Tuchomie NR XXII /283 /2018 w dniu 20 lipca 2018.

Obowiązek opracowania i realizacji Programu wspierającego rodzinę nakłada na gminy *Ustawa z dnia 09 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej*. Założeniem Programu jest wspieranie rodzin, w szczególności tych, w których występują problemy opiekuńczo – wychowawcze.

Problemy społeczne w Gminie Tuchomie rozwiązuje przede wszystkim Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, przy współpracy sądu i jego organów pomocniczych, Policji, instytucji oświatowych, podmiotów leczniczych, a także organizacji pozarządowych, kościoła i środowiska lokalnego.

Na rzecz rodziny szerokie działania prowadzi Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Tuchomiu. Zespół m.in. diagnozuje problem przemocy w rodzinie, podejmuje działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie i

mające na celu przeciwdziałanie temu zjawisku, rozpowszechnia informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, opracowuje procedury postępowania w związku z wystąpieniem przemocy w rodzinie.

Powodem, dla którego mieszkańcy gminy najczęściej ubiegali się o pomoc społeczną było: bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Często niezaradność rodziny w opiece i wychowaniu dzieci łączyła się z dysfunkcjami takimi jak: uzależnienia i przemoc domowa.

Głównym celem wspierania rodziny była (i jest) poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie wypełniania roli opiekuńczo-wychowawczej. W rodzinach wymagających wsparcia asystenta prowadzona była praca mająca na celu rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, socjalno-bytowych. Praca pracownika socjalnego i asystenta rodziny w rodzinach problemowych spowodowała, że funkcjonowanie niektórych rodzin na wielu płaszczyznach poprawiło się m.in. przywrócono kompetencje rodzicielskie poprzez udział w szkoleniach i programach korekcyjno- edukacyjnych dla rodziców, pracę z rodziną w formie pomocy terapeutycznej, podjęcie leczenia odwykowego; poprzez pozytywną zmianę w sferze zawodowej rodziców, poprzez nawiązanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy, podjęciem/utrzymaniem pracy; w sferze socjalnej poprzez spłacanie zadłużenia w opłatach za czynsz, złożenie wniosku o dodatek mieszkaniowy, zabezpieczenie dzieci w świadczenia alimentacyjne, złożenie wniosku o mieszkanie socjalne, w organizacji czasu wolnego poprzez organizowanie i propagowanie działań na rzecz środowiskowych form spędzania czasu wolnego dzieci, wyjazdy dzieci na kolonie.

### **Gminny program rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.**

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 został przyjęty przez Radę Gminy Tuchomie uchwałą NR II/11/2018 w dniu 28 grudnia 2019 roku.

Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, do zadań własnych gminy należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz działań mających na celu przeciwdziałanie narkomanii. Realizacja tych zadań prowadzona jest w oparciu o Gminny Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019 został opracowany zgodnie z obligatoryjnymi zadaniami oraz potrzebami występującymi na terenie Gminy Tuchomie, co pozwoli na zajęcie się problematyką alkoholizmu i narkomanii w sposób zorganizowany i kompleksowy.

W celu realizacji zadań z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi i przeciwdziałaniu narkomanii podejmowane były poniżej przedstawione działania :

**Na rok 2019 w/g programu zaplanowano wydatki na kwotę 53.131,80 zł.**

<i>Zadanie / Dział</i>	<i>Działanie</i>	<i>Wykonanie</i>	<i>Plan</i>
1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla	- porady i motywowanie osób uzależnionych do rozpoczęcia procesu	6.368,20 zł	<b>8.000,00</b>

osób uzależnionych i współuzależnionych	<p>leczenia oraz kierowanie tych osób do odpowiednich poradni i instytucji</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- wsparcie finansowe konsultacji z osobami uzależnionymi i współuzależnionymi- mieszkańcami gminy Tuchomie oraz programów terapeutycznych dla osób uzależnionych</li> <li>- prowadzenie postępowania przygotowawczego w sprawach o nałożenia obowiązku leczenia odwykowego, kierowanie do biegłych sądowych, oraz kierowanie wniosków do Sądu (opłata opinii biegłych, koszty sądowe)</li> </ul>	<p>(pozostała część kwoty została przeniesione do pkt. 12)</p> <p>(11 rodzin korzystało z porad terapeuty)</p>	
2.Dofinansowanie programów psychoterapii uzależnienia od alkoholu realizowanych w placówkach odwykowych	- dofinansowanie programu terapeutycznego realizowanego w OLU w Żukówku (superwizja zespołu terapeutycznego)	1.000,00	<b>1.000,00</b>
3.Udzielanie rodzinom , w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	- sfinansowanie porad psychologicznych dla osób uzależnionych jak również ich rodzin	4.800,00	<b>4.800,00</b>
Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, wspieranie procedury „Niebieskiej karty”	- finansowanie szkoleń, konferencji i warsztatów dot. pracy w zespołach interdyscyplinarnych, zjawiska przemocy	1.200,00	<b>1.200,00</b>
4. Działania na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości na drogach	<p>Organizacja cyklicznych imprez podczas, których rozpowszechnione zostaną ulotki</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>-organizacja corocznej imprezy Nałogom Stop ( GOK Tuchomie)</li> <li>- np. rajd rowerowy (konkursy, zabawy)</li> <li>- wydruk ulotek „Powstrzymaj pijanego kierowcę” oraz</li> <li>współpraca z PP w Tuchomiu podczas kontroli drogowych np. (np. ogólnopolski dzień trzeźwości, rozdawanie zakupionych breloków trzeźwym</li> </ul>	1355,92	<p><b>1.000,00</b></p> <p><b>500,00</b></p> <p><b>500,00</b></p>

	kierowcom z logo „powstrzymaj pijanego kierowcę i logo gminy, rozdawanie ulotek przez wolontariuszy)		
5.Podnoszenie kompetencji w zakresie profilaktyki	– sfinansowanie szkoleń, udziału w konferencjach , warsztatach	2.634,00	<b>3.000,00</b>
6.Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii , w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych	- wspieranie sekcji sportowych, zagospodarowanie czasu wolnego przez sport - „małe granty” autorskie projekty z zakresy profilaktyki uzależnień  Stowarzyszenie „Myśliwiec”, UKS Prometeusz, UKS Feniks	4991,93	<b>5.000,00</b>
7.Dofinansowanie obozów socjoterapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym	- dotacja dla organizatorów biwaków i innego wypoczynku podczas ferii zimowych, wakacji letnich ( zakup artykułów spożywczych) (CARITAS Tuchomie parafia Kramarzyny)	8.000,00	<b>8.000,00</b>
8.Organizacja i prowadzenie działań profilaktycznych wobec dzieci i młodzieży	- zakup materiałów plastyczn0-dydaktycznych na zajęcia w świetlicach wiejskich (GOK Tuchomie)  - „małe granty” autorskie projekty z zakresu profilaktyki uzależnień  Stowarzyszenie sportowe „Myśliwiec”, Feniks Kramarzyny, KGW Trzebiatkowa, Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie, sołectwo Ciemno, Nowe huty, koło wędkarskie Borowe, GOK	772,03  6.822,79	<b>1.000,00</b>  <b>7.437,50</b>
9.Prowadzenie na terenie szkół programów	- zakup materiałów profilaktycznych	1.950,00	<b>2.000,00</b>

profilaktycznych dla dzieci i młodzieży			
10. Prowadzenie profilaktycznej działalności w zakresie narkomanii	„małe granty”- autorskie projekty	712,43	<b>1.000,00</b>
12. Rezerwa na pozostałą działalność komisji	- bieżące wydatki (zakup materiałów dydaktycznych, dofinansowanie CROSS, zakup narkogoogli )	2.659,42	<b>3.631,80</b>
13. Wsparcie grupy Al.-Anon	- udostępnienie pomieszczenia	0,00	<b>0,00</b>
14. Wynagrodzenia dla członków GKRPA	Za udział w posiedzeniach Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przysługuje wynagrodzenie w wysokości 6,5% dla przewodniczącej komisji oraz 5,5% dla pozostałych członków komisji minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 19 września 2018 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, które obowiązywało w 2019 r. (Dz. U. 2018 poz. 1794), wynagrodzenie komisji wypłacane jest na podstawie list obecności.	4.320,00	<b>5.062,50</b>

**Ogółem wydatki na rok 2019 wyniosły 47.586,72 zł**

### **Gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie rok 2019 został przyjęty przez Radę Gminy Tuchomie uchwałą Nr XVII/210/2013 w dniu 29 maja 2013 roku.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego. Na zjawisko przemocy w rodzinie należy patrzeć z różnych punktów widzenia przyjmując perspektywę, indywidualną, społeczną i systemową. Z każdego punktu widzenia przemoc jest różnie opisywana, wywołuje różnorodne emocje, począwszy od skrajnego współczucia po niehamowany gniew i sprzeciw. Zjawisko przemocy w rodzinie (intencjonalne działanie członka rodziny wykorzystującego przewagę sił, naruszające prawo i dobra osobiste) jest przede wszystkim dramatem osób jej doświadczających i jako takie powinno być przedmiotem publicznej debaty.

Bardzo ważnym elementem oddziaływania na rodzinę są działania podejmowane przez Zespół Interdyscyplinarny i jego grupy robocze, które opierają swą pracę na ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2019 roku w gminie Tuchomie prowadzonych było 15 procedur tzw. Niebieskiej karty. W przypadku 5 procedur NK, przemocy doświadczały dzieci, w 10 przypadkach ofiarami przemocy były kobiety, 5 kart dotyczyło przemocy wobec mężczyzn. Członkami Zespołu

Interdyscyplinarnego i jego grup roboczych są przedstawiciele pomocy społecznej, funkcjonariusze Policji, członkowie GKRPA, przedstawiciele służby zdrowia, oświaty, zespołu kuratorskiego. W ramach posiedzeń grup roboczych podejmowane są indywidualne działania wobec każdej rodziny, w której istnieje podejrzenie występowania przemocy. Pracami całego Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grup kieruje przewodnicząca. Ponadto Zespół Interdyscyplinarny kieruje wnioskami wobec sprawców przemocy do odbycia programu korekcyjno-edukacyjnego organizowane przez powiat, zawiadamia właściwe organy o podejrzeniu popełnienia przestępstw dotyczących przemocy. O formach wsparcia dla osób przeżywających trudności wynikających z przemocy w rodzinie udzielane są informacje w materiałach promocyjnych, które rozdawane są mieszkańcom gminy, możliwy jest udział w indywidualnych spotkaniach psychologicznych, terapeutycznych.

## **KULTURA i SPORT.**

### **Działalność Gminnego Ośrodka Kultury.**

**W 2019 roku Gminny Ośrodek Kultury w Tuchomiu zorganizował 80 imprez kulturalno - rekreacyjnych**, z czego 40% imprez miało charakter powiatowy i ponad powiatowy. Do najważniejszych imprez powiatowych należały: Przegląd Zespołów Kolędniczych, Konkurs Wiedzy o Samorządzie Lokalnym, Noc Muzeów na placu rycerskim w Tuchomiu, Zjazd Rodziny Trzebiatowskich wraz z Festiwałem Smaków Regionalnych w Trzebiatkowej, Piknik Ekologiczny w Tuchomku, Jarmark Pomorski w Tuchomiu, Święto Swojskiego Chleba w Piasznicy, Koncert Organowy, Święto Nalewki, Święto Dyni.

Do imprez o charakterze ponad powiatowym zaliczyć należy imprezy sportowe takie jak: Givova Senior Cup, Kaszubski Triathlon, Tuchomska Pętla.

Pozostała część imprez miała charakter lokalny tj. sołecki. Wszystkie zorganizowane imprezy miały charakter otwarty i bezpłatny.

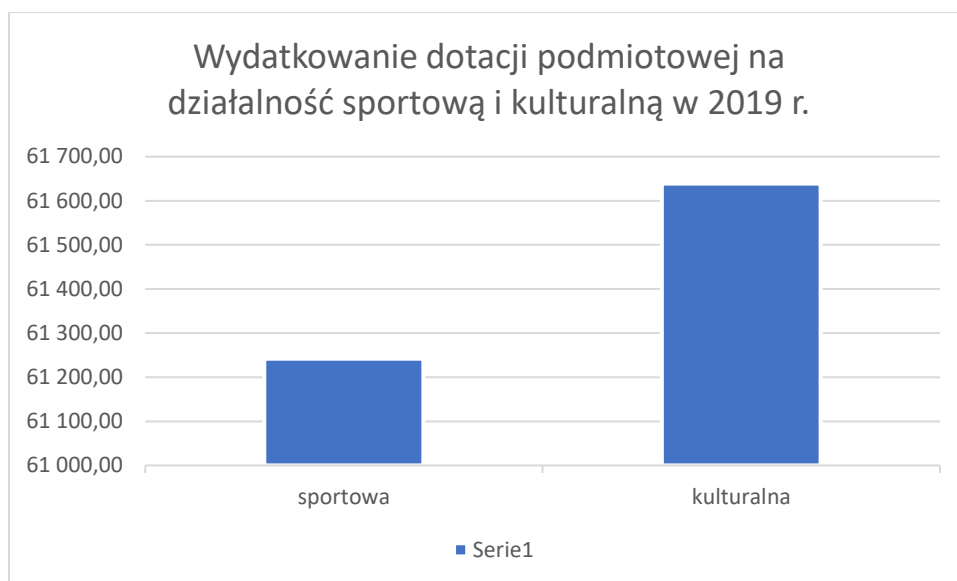
Środkiem promocyjnym imprez były ogłoszenia (plakaty) na tablicach ogłoszeń, większość informacji była umieszczana na profilu facebookowym Gminnego Ośrodka Kultury w Tuchomiu oraz stronie internetowej GOK Tuchomie [www.goktuchomie.pl](http://www.goktuchomie.pl), która jest aktualizowana na bieżąco. Informacje o kalendarzu imprez umieszczane były również na profilu facebookowym gminy Tuchomie oraz stronie internetowej Gminy Tuchomie. Ogłoszenia o imprezach powiatowych umieszczane były w lokalnej prasie.

Na wiele imprez otrzymano dofinansowanie przy współpracy z lokalnymi stowarzyszeniami np. Jarmark Pomorski w Tuchomiu – Koło Gospodyń Wiejskich w Trzebiatkowej ( dofinansowano ze środków LGD Partnerstwo dorzecza Słupi), zjazd Rodziny Trzebiatowskich wraz z Festiwałem Smaków Regionalnych – KGW Trzebiatkowa (otwarty konkurs ofert Gminy Tuchomie), Konkurs Wiedzy o Samorządzie Lokalnym – Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie (otwarty konkurs ofert Starostwo Powiatowe w Bytowie), Piknik Ekologiczny – Stowarzyszenie Lin ( otwarty konkurs ofert Gminy Tuchomie).

Imprezy zrealizowane w 2019 roku miały nie tylko charakter integracyjno – rekreacyjny. Około 20 % zorganizowanych przez tuchomski GOK miało charakter edukacyjny, ze szczególnym uwzględnieniem promocji lokalnej historii, zwyczajów, obyczajów, tradycji kaszubskich i lokalnych tradycji kulinarnych. Do takich imprez należy zaliczyć: Święto Swojskiego Chleba w Piasznicy na Górze Lemana, Noc Muzeów na placu rycerskim w Tuchomiu zorganizowana wspólnie z Bractwem Rycerskim Grodu Chocimierza, Festiwal Starych Rzemiosł w Izbie Regionalnej w Modrzejewie, Święto Starej Kuźni w Nowych Hutach, Święto Dyni. Wszystkie imprezy miały na celu przypomnienie dawnych zawodów np. kowal, dekarz, wikliniarz, prac wykonywanych przez mieszkańców wsi przy pomocy ręcznych narzędzi, dawnych tradycji kulinarnych np. wypiek chleba, ciasta drożdżowego, podpłomyków. Wychodząc naprzeciw

oczekiwaniom mieszkańców gminy w większości sołectw zostały przeprowadzone zajęcia rękodzielnicze. W Kramarzynach, Trzebiatkowej odbyły się zajęcia dla dzieci podczas ferii. Ogromnym zainteresowaniem cieszyły się zajęcia zielarskie oraz te, które w swoim programie uwzględniały treści proekologiczne (takich spotkań zorganizowano 8).

Na działalność kulturalną z budżetu GOK Tuchomie przeznaczono w 2019 roku 9,94 % dotacji podmiotowej, na działalność sportową 9,88 % dotacji podmiotowej. Łącznie na działalność kulturalno- sportową wydano 122 880,39 zł. (działalność kulturalna 61 638,58 zł, działalność sportową 61 241,81 zł).



Wykres 1: wydatkowanie dotacji podmiotowej na działalność kulturalną i sportową w 2019 r.

**Ważnym elementem działalności GOK Tuchomie w 2019 roku była współpraca z kołami gospodyń wiejskich.** Na terenie gminy funkcjonują cztery koła: KGW Trzebiatkowa, KGW Kramarzyny, KGW Płomyk w Tuchomku, KGW Nowe Huty. Dzięki tej współpracy odbyły się imprezy rekreacyjne, zajęcia rękodzielnicze, spotkania edukacyjne ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb grup defaworyzowanych tj. kobiet, dzieci i seniorów – około 15 spotkań. Źródłem finansowania były dotacje otrzymane w ramach otwartego konkursu ofert, dotacje z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

**Realizując zadania mające na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu mieszkańców Gminy Tuchomie** w zakresie kultury GOK Tuchomie współpracował ze stowarzyszeniem Miłośnicy Gminy Tuchomie w realizacji projektu pt. „Organizacja życia kulturalnego na terenie Gminy Tuchomie”, celem którego było zaangażowanie w życie społeczno-kulturalne seniorów poprzez ich aktywizację i czynne uczestnictwo w imprezach, wystawach, koncertach. Rezultatem projektu było zatrudnienie animatora kultury, który zajmował się takim działaniami a także swoją pracą wspierał funkcjonowanie Dziennego Domu Opieki Senior Wigor funkcjonującego w obiekcie Centrum Międzynarodowych Spotkań. W wyniku przeprowadzonego projektu przeprowadzono 24 warsztaty w Centrum Aktywności Lokalnej z zakresu plastyki, rękodzielnictwa, animacji czasu wolnego dzieci, wsparcie uzyskało 10 inicjatyw mieszkańców Gminy Tuchomie z zakresu kultury, sztuki, muzyki, integracji społecznej, przeprowadzono 2 koncerty oraz 5 imprez plenerowych. Stowarzyszenie na realizację zadania otrzymało wsparcie w wysokości 34000,00 zł w ramach otwartego konkursu ofert Gminy Tuchomie, wkład własny finansowy wyniósł 1700,00 zł.

**Rok 2019 był ściśle związany z realizacją wniosków szkoleniowych,** które uzyskały wsparcie finansowe z LGD Partnerstwo Dorzecza Słupi. Wiele z tych zajęć odbyło się w Gminnym



Ośrodka Kultury w Tuchomiu np. „Do serduszka do mojego dam Ci matko klucz – cykl szkoleń psychoedukacyjnych dla dzieci, młodzieży, rodziców i seniorów na terenie Gminy Tuchomie (Stowarzyszenie Miłośnicy Gminy Tuchomie), „Trzeba – bo warto pomagać” (Ochotnicza Straż Pożarna w Tuchomku). Sala oraz infrastruktura techniczna były użyczane organizacjom bezpłatnie. Łącznie 25 spotkań.

Dzięki przebudowie GOK Tuchomie dla potrzeb osób niepełnosprawnych (zewnętrzna winda, toalety) w ośrodku realizowany był projekt Srebrna Sieć przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tuchomiu.

**W 2019 roku Gminny Ośrodek Kultury w Tuchomiu współpracował z licznymi organizacjami**, instytucjami takim jak Zespół Szkół w Tuchomiu (Święto 11 Listopada, WOŚP, Givova Senior Cup), miejscowy Caritas (biwak gminno – parafialny, imprezy integracyjno- rekreacyjne), stowarzyszeniami (Miłośnicy Gminy Tuchomie, Stowarzyszenie Lin, Stowarzyszenie Kamienie Przeszłości, Myśliwiec Tuchomie, Stowarzyszenie Tuchomskich Seniorów), jednostkami Ochotniczych Straży Pożarnych (Modrzejewo, Tuchomko, Tuchomie, Kramarzyny, Trzebiatkowa, Nowe Huty, Zagony, Tągowie, Ciemno).

**Funkcjonowanie GOK Tuchomie związane jest ściśle z organizacją zajęć dla dzieci i młodzieży.** W 2019 roku organizowane były zajęcia taneczne podzielone na sekcje wiekowe (dzieci od 5 do 15 roku życia) , zajęcia akrobatyczne, zajęcia muzyczne. Zajęcia odbywały się popołudniami od wtorku do piątku. Uczestnicy zajęć prezentowali swoje umiejętności na wielu imprezach powiatowych, lokalnych ( Dzień Seniora w Kramarzynach, uroczystość 70-lecia klubu sportowego Myśliwiec Tuchomie, występy grup tanecznych w Potęgowie). Dzieci i młodzież reprezentowały Gminę Tuchomie oraz ośrodek kultury w licznych konkursach, festiwalach, konkursach tanecznych w Bytowie, Miastku zdobywając wielokrotnie pierwsze miejsca oraz wyróżnienia.

W ramach zajęć proponowanych przez tuchomski GOK funkcjonował zespół Sami Swoi. W 2019 roku zespół swoimi występami uświetnił wiele imprez takich jak Dni Seniora, Święto Nalewki, Święto Dyni, Dożynki, wziął udział w przeglądach, koncertach, konkursach piosenki dla seniora. Łącznie 30 występów.

Na organizację zajęć dla dzieci i młodzieży, seniorów, zajęć rękodzielniczych z budżetu przeznaczono 1% dotacji podmiotowej.

W 2019 r. w Gminnym Ośrodku Kultury w Tuchomiu Zatrudnionych łącznie było 16 pracowników: 12 kobiet (2 kobiety powyżej 55 roku życia ), 4 mężczyzn. Na pełny etat zatrudnionych było 9 osób ( w tym 6 kobiet, 3 mężczyzn).

Na zatrudnienie z budżetu przeznaczono 76,17 % dotacji podmiotowej to jest 488 395,51 zł. Koszty te obejmują wynagrodzenia z tytułu umów o pracę, umów zlecenia, składki ZUS, świadczenia na rzecz pracowników, koszty BHP, badań, koszty podróży służbowych.



Wykres 2: wydatkowanie dotacji podmiotowej na działalność kulturalną, sportową, zatrudnienie koszy organizacji zajęć w 2019 r.

Koszty utrzymania instytucji kultury w 2019 roku wyniosły 147 764,40 zł.

I	Koszty utrzymania instytucji kultury, w tym:	147 765,40
1.	media (energia, woda , CO)	29 396,86
2.	usługi komunalne	2 940,18
3.	usługi telekomunikacyjne	786,50
4.	usługi bankowe	711,30
5.	ubezpieczenia OC i majątkowe	917,00
6.	podatki i opłaty (w tym PFRON, i inne)	150,00
7.	remonty bieżące (usługi i materiały)	20 329,03
8.	zakupy materiałów (biurowe, chemiczne i inne)	5 196,46
9.	jednorazowe odpisy amortyzacyjne środków trwałych o niskiej wartości	5 904,00
10.	pozostałe nie ujęte powyżej	81 434,07

Tabela 1: Koszty utrzymania instytucji kultury

W kalendarzu imprez w 2019 roku pojawiło się wiele imprez o jasno oznaczonym celu i charakterze, co służyć miało poprawie identyfikacji potencjalnych uczestników z rodzajem imprezy. Rok 2019 wiązał się przede wszystkim ze zmianami uczestnictwa w imprezach tj. zmniejszyła się liczba uczestników imprez masowych, rekreacyjnych na rzecz imprez edukacyjnych, rodzinnych, sportowych.

**Działalność GOK Tuchomie ściśle związana jest z funkcjonowaniem obiektu Centrum Międzynarodowych Spotkań.** W okresie od 01 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w CMS odnotowaliśmy ok. 590 gości korzystających z noclegu, co w sumie dało ponad 1900 osobodób. Byli to goście, którzy uczestniczyli w pobytach grupowych typu: szkolenia, warsztaty, obozy sportowe, pracownicy firm wykonujących różne prace na terenie Gminy Tuchomie oraz osoby indywidualne - turyści. Osoby te korzystały również z pełnego wyżywienia lub też samych śniadań.

Zorganizowaliśmy warsztaty Towarzystwa Antropozoficznego, obozy sportowe Klubu Orkan Rumia, Forum Animatorów Kultury powiatu bytowskiego, zjazdy szkolne, półkolonie. Jednak w zakresie obozów odczuliśmy dość znaczny spadek przychodów, gdyż grupy takie w to samo miejsce jeżdżą max. 3-krotnie, a nowych grup nie udało nam się pozyskać.

W w/w okresie zauważyliśmy wzrost zainteresowania organizacją wszelkich uroczystości rodzinnych w naszym obiekcie, których w 2019 r. przygotowaliśmy ok 50., pomimo spadku (w porównaniu do zeszłych lat) ilości majowych przyjęć komunijnych spowodowanego niższym demograficznym i mniejszą liczebnością dzieci.

Zrealizowaliśmy również kilka cateringów indywidualnych, świątecznych oraz w okresie letnim podjęliśmy współpracę z firmą opiekującą się Kaszubską Ostoją w ramach dowozu obiadów dla przebywających tam gości.

Ponadto uzyskaliśmy przychody z wynajmu sali na szkolenia, pokazy oraz udostępniliśmy salę komputerową na 3-miesięczne szkolenie dla Seniorów.

W 2019 r. dokonano wymiany zużytej wykładziny podłogowej w kolejnych pokojach, pomalowano wszystkie pokoje i korytarz znajdujący się na I piętrze budynku oraz salę wypoczynkową.

W 2019 r. w CMS zatrudniliśmy 4 osoby, dodatkowo palacz i kelnerzy na umowa zlecenie. Zgodnie z zestawieniem rachunkowym przychody na koniec IV kwartału wyniosły 311 829,69 zł. Natomiast koszty wynagrodzeń i utrzymania obiektu CMS wyniosły 344 754,44 zł. Wydatki znalazły pokrycie z zysku wypracowanego w 2018 r.

Wzrost kosztów w 2019 r. spowodowany jest m.in. wzrostem ustawowym wynagrodzeń pracowniczych oraz podwyżką kosztów utrzymania obiektu (prąd, pellet, itp.). W roku 2018 część pracowników zatrudniona była w ramach prac interwencyjnych z UP. W związku z czym, zgodnie z umową spełniając zawarty w niej warunek w 2019 r. należało osoby te zatrudnić w pełnym wymiarze czasu, co zwiększyło koszty wynagrodzeń. Jednak pozwoliło nam to dobrać zgrany i dobrze działający zespół pracowniczy.

### **Biblioteka Publiczna Gminy Tuchomie.**

Księgozbiór na koniec roku **2019** wyniósł **11 444** woluminów. Średnio na jednego mieszkańca przypadają **3** woluminy. W bibliotece, dostępne są także audiobooki- **77** pozycji - wypożyczeń tych zbiorów było **66**.

Czytelników aktywnych zarejestrowano w bibliotece **320**, Odwiedzin ogółem w bibliotece w roku **2019: 2682, w tym:**

- wypożyczenia woluminów na zewnątrz **-9574;**

- korzystanie z innych usług na miejscu (książki, czasopisma, sprzęt elektroniczny) – **1514**

Księgozbiór uzupełniany jest na bieżąco z uwzględnieniem potrzeb czytelników (w każdym z działów w bibliotece). W roku **2019** zakupiono **389** woluminów, w tym ze środków dotacji organizatora (gminy Tuchomie) - **203** woluminów, na kwotę **5112,77 zł** oraz w ramach środków zewnętrznych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego- **186** woluminów, na kwotę **5100 zł**.

Biblioteka umożliwia korzystanie z komputerów z dostępem do internetu (4 stanowiska).

Biblioteka na działalność otrzymała dotację Organizatora w kwocie- **87950 zł; oraz dotację z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na zakup nowości książkowych w kwocie 5100zł.**

## **ADMINISTRACJA I SPRAWY OBYWATELSKIE.**

Na dzień 31 grudnia 2019 roku w Urzędzie Gminy w Tuchomiu zatrudnionych było 45 osób, w tym 23 kobiety. W tym 7 osób w ramach prac interwencyjnych i 3 osoby w ramach robót publicznych. Na stanowiskach administracyjnych zatrudnionych było 21 osób. W 2019r. jedna osoba przebywała na urlopie rodzicielskim oraz 1 osoba na urlopie macierzyńskim. W 2019 r. do pracy przyjęto 21 osób, w tym 11 kobiet, natomiast zwolniono z pracy 18 osób, w tym 8 kobiet. Wśród osób zwolnionych z pracy, dwie osoby stanowili pracownicy administracyjni, jedna osoba zatrudniona była na zastępstwo, jeden pracownik obsługi, natomiast pozostałe zwolnienia z pracy miały związek z rozwiązywaniem umowy o pracę, z osobami zatrudnionymi w ramach pra interwencyjnych i robót publicznych.

Do urzędu wpłynęło w 2019 r. 61 wniosków o udostępnienie informacji publicznej. Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone w ustawowym terminie.

W sprawozdawanym roku wpłynęło 1 skarga w rozumieniu Kodeksu postępowania administracyjnego. Była to skarga na Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuchomiu, która została rozpatrzona przez Radę Gminy Tuchomie. Rada Gminy uznała skargę za bezzasadną.

### **Decyzje administracyjne.**

W roku 2019, w sprawach należących do właściwości gminy wydanych zostało m.in.:

- 22 decyzje w sprawie dofinansowania kosztów kształcenia młodocianego pracownika;
- 5 decyzji zezwalających na lokalizację zjazdu z drogi publicznej;
- 11 decyzji dot. umieszczenia w pasie publicznej drogi gminnej urządzeń niezwiązanych z potrzebami ruchu drogowego;
- 8 decyzji zezwalających na prowadzenie robót w pasie drogowym i naliczające opłatę za zajęcie pasa drogowego;
- 432 decyzje przyznających zwrot podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej;
- 5 decyzji zezwalających na usunięcie drzew i krzewów;
- 17 decyzji dot. podziału nieruchomości;
- 2 decyzje dot. rozgraniczenia nieruchomości;
- 26 decyzji o warunkach zabudowy;
- 5 decyzji dot. lokalizacji inwestycji celu publicznego;
- 7 decyzji o ustaleniu opłaty adiacenckiej;
- 1 decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 16 zezwoleń/decyzji dot. sprzedaży napojów alkoholowych;
- 2 decyzje w przedmiocie wykonania świadczeń na rzecz obrony;
- 13 decyzji w sprawie wymeldowania z pobytu stałego;
- wydano 364 dowody osobiste;
- 1386 nakazów płatniczych (w tym 1203 dot. łącznego zobowiązania pieniężnego oraz 183 dot. podatku od nieruchomości);
- 33 decyzji podatkowych (innych).

### Zebrania wiejskie.

W roku 2019 odbyło się w gminie Tuchomie 29 zebrań wiejskich, w których uczestniczyło ogółem 1014 mieszkańców gminy. Średnio frekwencja wyniosła 14,1 %. Mieszkańcy w trakcie zebrań wiejskich złożyli ogółem 198 wniosków.

#### Przedmiotem zebrań przeprowadzonych w marcu / kwietniu 2019 r. było m.in.:

- wybór sołtysów na kadencję 2019 – 2024;
- wybór rad sołeckich na kadencję 2019 – 2020;
- przedstawienie informacji o inwestycjach i planach na rok 2019;
- podjęcie uchwał w sprawie zmian w funduszach sołeckich (w przypadku takiej potrzeby).

<i>L.p.</i>	<i>Sołectwo</i>	<i>Termin</i>	<i>Liczba mieszkańców uprawnionych do udziału</i>	<i>Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniu</i>	<i>Frekwencja (%)</i>	<i>Liczba złożonych wniosków</i>
1.	<b>Ciemno</b>	<b>29.03.2019</b>	169	47	<b>27,8</b>	4
2.	<b>Kramarzyny</b>	<b>15.03.2019</b>	510	74	<b>14,5</b>	14
3.	<b>Masłowice Trzebiatkowskie</b>	<b>11.03.2019</b>	61	20	<b>32,8</b>	3
4.	<b>Masłowice Tuchomskie</b>	<b>13.03.2019</b>	124	51	<b>41,3</b>	5
5.	<b>Masłowiczki</b>	<b>18.03.2019</b>	70	31	<b>44,3</b>	2
6.	<b>Modrzejewo</b>	<b>25.03.2019</b>	301	48	<b>15,9</b>	10
7.	<b>Nowe Huty</b>	<b>04.03.2019</b>	64	20	<b>31,3</b>	1
8.	<b>Piaszno</b>	<b>20.03.2019</b>	120	28	<b>23,3</b>	7
9.	<b>Tągowie</b>	<b>22.03.2019</b>	157	85	<b>54,1</b>	4
10.	<b>Trzebiatkowa</b>	<b>27.03.2019</b>	366	44	<b>12,0</b>	6
11.	<b>Tuchomie</b>	<b>03.04.2019</b>	1117	128	<b>11,5</b>	2
12.	<b>Tuchomko</b>	<b>01.04.2019</b>	174	53	<b>30,5</b>	4
13.	<b>Zagony</b>	<b>07.03.2019</b>	64	24	<b>37,5</b>	0
<b>RAZEM</b>			<b>3297</b>	<b>653</b>	<b>19,8</b>	<b>62</b>

**Przedmiotem zebrań przeprowadzonych we wrześniu 2019 r. było m.in.:**

- podjęcie uchwał w sprawie przyjęcia funduszu sołeckiego na rok 2019;
- podjęcie uchwał w sprawie zmian w funduszach sołeckich (w przypadku takiej potrzeby).

<i>L.p.</i>	<i>Sołectwo</i>	<i>Termin</i>	<i>Liczba mieszkańców uprawnionych do udziału</i>	<i>Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniu</i>	<i>Frekwencja (%)</i>	<i>Liczba złożonych wniosków</i>
1.	<b>Ciemno</b>	<b>24.09.2019</b>	167	20	<b>12,0</b>	8
2.	<b>Kramarzyny</b>	<b>13.09.2019</b>	506	35	<b>6,9</b>	10
3.	<b>Masłowice Trzebiatkowskie</b>	<b>17.09.2019</b>	62	7	<b>11,3</b>	1
4.	<b>Masłowice Tuchomskie</b>	<b>11.09.2019</b>	119	19	<b>16,0</b>	2
5.	<b>Masłowiczki</b>	<b>10.09.2019</b>	70	15	<b>21,4</b>	15
6.	<b>Modrzejewo</b>	<b>26.09.2019</b>	303	19	<b>6,3</b>	7
7.	<b>Nowe Huty</b>	<b>29.05.2019</b>	61	7	<b>11,5</b>	4
8.	<b>Piaszno</b>	<b>16.09.2019</b>	120	17	<b>14,2</b>	4
9.	<b>Tągowie</b>	<b>18.09.2019</b>	158	29	<b>18,4</b>	23
10.	<b>Trzebiatkowa</b>	<b>23.09.2019</b>	372	41	<b>11,0</b>	29
11.	<b>Tuchomie</b>	<b>25.09.2019</b>	1109	51	<b>4,6</b>	18
12.	<b>Tuchomko</b>	<b>26.09.2019</b>	174	21	<b>11,5</b>	8
13.	<b>Zagony</b>	<b>06.09.2019</b>	70	7	<b>10,0</b>	0
<b>RAZEM</b>			<b>3291</b>	<b>288</b>	<b>8,8</b>	<b>129</b>

Dodatkowo w 2019 r. odbyły się trzy zebrania, zgodnie z poniższym zestawieniem:

<i>L.p.</i>	<i>Sołectwo</i>	<i>Termin</i>	<i>Liczba mieszkańców uprawnionych do udziału</i>	<i>Liczba mieszkańców biorących udział w zebraniu</i>	<i>Frekwencja (%)</i>	<i>Liczba złożonych wniosków</i>
1.	Tuchomko <sup>1)</sup>	07.02.2019	174	23	13,2	0
2.	Zagony <sup>2)</sup>	01.07.2019	71	12	16,9	4
3.	Trzebiatkowa	30.10.2019	371	38	10,2	3
<b>RAZEM</b>			<b>616</b>	<b>73</b>	<b>11,8</b>	<b>7</b>

<sup>1)</sup> Aktualizacja Planu Odnowy Wsi Sołectwa Tuchomko

<sup>2)</sup> Wybór sołtysa Sołectwa Zagony w związku z rezygnacją dotychczasowego. Sołtysem wybrany został Pan Wincenty Hinc.

<sup>3)</sup> Dokonano zmian w funduszu sołeckim Sołectwa Trzebiatkowa na 2019 r.

## **PRZEDSIĘBIORCY – REJESTR REGON.**

W 2019 r. zarejestrowano w gminie, w rejestrze REGON, 12 nowych przedsiębiorców – osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Najczęściej przedmiotem działalności tychże przedsiębiorstw było budownictwo – roboty budowlane specjalistyczne. W roku 2019 roku nie dokonano ani jednej rejestracji przedsiębiorcy będącego osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną, prowadzącą działalność gospodarczą.

W 2019 r. wyrejestrowano natomiast 13 przedsiębiorców, w tym 13 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Najczęściej przedmiotem działalności wyrejestrowanych podmiotów było budownictwo – roboty budowlane specjalistyczne.

## REALIZACJA UCHWAŁ RADY GMINY TUCHOMIE

W roku 2019 Rada Gminy Tuchomie podjęła 81 uchwał:

- 1. Uchwała Nr III/23/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019 – 2027.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy realizowana była zgodnie z podjętą uchwałą.*
- 2. Uchwały Nr III/24/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie zmian w Budżecie Gminy Tuchomie na rok 2019.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Budżet gminy jest realizowany z uwzględnieniem zmian przyjętych niniejszą uchwałą.*
- 3. Uchwała Nr III/25/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie zaciągnięcia długoterminowej pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.**  
*Uzyskano pozytywną opinię Regionalnej Izby Obrachunkowej w kwestii zaciągnięcia pożyczki oraz zawarto umowę pożyczki z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku na kwotę 178.000 zł - na wymianę studni rewizyjnych (kanalizacyjnych) w Tuchomiu.*
- 4. Uchwała Nr III/26/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie wspólnej realizacji w ramach partnerstwa zadania polegającego na budowie nowych i modernizacji istniejących źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej na terenie Powiatu Bytowskiego.**  
*Na podstawie podjętej uchwały zawarta została umowa partnerska Gminy Tuchomie z Gminami: Studzienice, Bytów, Czarna Dąbrówka, Kołczygłowy, Lipnica, Parchowo, a także Powiatem Bytowskim, w sprawie wspólnej realizacji projektu pn. "Kompleksowa wymiana źródeł ciepła w obiektach użyteczności publicznej na terenie Powiatu Bytowskiego". Złożony został wspólny wniosek o udzielenie dofinansowania w ramach PROW dla WP na lata 2014-2020, w ramach Osi priorytetowej 10. Energia, Działanie 10.04. Redukcja Emisji. Wniosek uzyskał dofinansowanie. Na terenie gminy Tuchomie zaplanowano dwa zadania:*
  - modernizacja źródła ciepła w Gminnym Ośrodku Zdrowia w Tuchomiu (wraz z mieszkaniami komunalnymi) - rozstrzygnięto już przetarg i podpisano umowę z wykonawcą
  - modernizacja źródła ciepła w budynku komunalnym w Tuchomiu przy ul. Jana III Sobieskiego 7 - przetarg jest obecnie w przygotowaniu
- 5. Uchwała Nr III/27/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia „Wieloletniego Programu Osłonowego Gminy Tuchomie w zakresie dożywiania dzieci i młodzieży” na lata 2019-2023.**  
*Zmiana dotyczyła wyłącznie elementu formalnego, tj. dookreślenia sposobu i czasu wejścia w życie zmienianej uchwały.*
- 6. Uchwała Nr III/28/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku zmieniająca uchwałę w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do przyznania nieodpłatnie pomocy w formie zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023.**  
*Zmiana dotyczyła wyłącznie elementu formalnego, tj. dookreślenia sposobu i czasu wejścia*



w życie zmienianej uchwały. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1220.

- 7. Uchwała Nr III/29/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Tuchomie w roku 2019”.**  
*Program określony niniejszą uchwałą był w 2019 r. w Gminie Tuchomie realizowany. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1221.*
- 8. Uchwała Nr III/30/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie ustalenia wysokości opłaty za świadczenia w Gminnym Żłobku w Tuchomiu.**  
*Opłaty ustalone niniejszą uchwałą były stosowane (w zakresie opieki nad dziećmi) w Gminnym Żłobku w Tuchomiu.  
Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1222.*
- 9. Uchwała Nr III/31/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi i stawki tej opłaty.**  
*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1223.  
Uchwała stanowi podstawę ustalania stawek opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Obecnie trwają prace nad przyjęciem nowej uchwały w przedmiotowej sprawie (ze względu na wniosek prokuratury).*
- 10. Uchwała Nr III/32/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno – wypoczynkowe, wykorzystywanych jedynie przez część roku.**  
*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1224.  
Uchwałą nr 079/g287/P/19 Kolegium RIO w Gdańsku z dn. 28 marca 2019 r., orzeczona została nieważność niniejszej uchwały, ze względu na ustalenie nowej stawki opłaty (rocznej) za gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, lub na innych nieruchomościach wykorzystywanych na cele rekreacyjno-wypoczynkowe, po rozpoczęciu okresu jakiego one dotyczą, czyli roku 2019.*
- 11. Uchwała Nr III/33/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.**  
*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1225.  
Mieszkańcy gminy składają deklaracje dot. gospodarowanie odpadami komunalnymi, na podstawie niniejszej uchwały. Obecnie trwają prace nad zmianą uchwały w sprawie określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi.*

**12. Uchwała Nr III/34/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuchomie.**

*W 2019 roku wyłoniono wykonawcę projektu zmiany studium. Aktualnie projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania został przygotowany, z uwzględnieniem wniosków, które wpłynęły od organów i instytucji właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu zmiany studium.*

**13. Uchwała Nr III/35/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 288/2 w obrębie geodezyjnym Trzebiatkowa, gmina Tuchomie.**

*W ubiegłym roku wyłoniono wykonawcę projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego został przygotowany, z uwzględnieniem wniosków, które wpłynęły od organów i instytucji właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu mpzp.*

**14. Uchwała Nr III/36/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie zatwierdzenia „Planu Odnowy Miejscowości Tuchomko na lata 2018-2023”.**

*„Planu Odnowy Miejscowości Tuchomko na lata 2018-2023” stanowić będzie podstawę realizacji zadań w nim zapisanych w Sołectwie Tuchomko. Stanowić będzie również podstawę ubiegania się o zewnętrzne środki finansowe – w przypadku ogłoszenia stosownych konkursów.*

**15. Uchwała Nr III/37/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na zamianę nieruchomości.**

*Uchwała dot. zamiany nieruchomości w Masłowiczkach (działka 4/1 i 34/2). Uchwała została zrealizowana. W dniu 5 lipca 2019 r. podpisano umowę zamiany nieruchomości w formie aktu notarialnego.*

**16. Uchwała Nr III/38/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność gminy.**

*Uchwała dot. działki nr 73/3 w Modrzejewie. Uchwała została zrealizowana. W dniu 30 sierpnia 2019 r. podpisano umowę sprzedaży nieruchomości w formie aktu notarialnego.*

**17. Uchwała Nr III/39/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność gminy.**

*Uchwała dotyczy działki nr 346/46 w Tuchomiu. Uchwała została zrealizowana. W dniu 12 lipca 2019 r. podpisano umowę sprzedaży nieruchomości w formie aktu notarialnego.*

**18. Uchwała Nr III/40/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 lutego 2019 roku w sprawie zmiany uchwały nr XXIV/305/2018 Rady Gminy Tuchomie z dnia 6 listopada 2018 roku w sprawie utworzenia Żłobka Gminnego, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Tuchomie oraz nadania mu statutu.**

*Uchwała dotyczyła wyłącznie formalnej kwestii związanej z ujednoczeniem nazwy Gminnego Żłobka w Tuchomiu.*

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13.03.2019, poz. 1226.*

**19. Uchwała Nr IV/41/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie szczegółowych zasad wnoszenia obywatelskich inicjatyw uchwalodawczych przez mieszkańców gminy Tuchomie.**

*Uchwała stanowiła podstawę wnoszenia projektów uchwał rady gminy przez mieszkańców (obywatelska inicjatywa uchwalodawcza), na zasadach określonych niniejszą uchwałą. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 28 maja 2019 r., poz. 2575.*

**20. Uchwała Nr IV/42/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie ustalenia planu sieci publicznych szkół podstawowych mających siedzibę na obszarze Gminy Tuchomie.**

*Uchwała ustala plan sieci publicznych szkół podstawowych na terenie gminy Tuchomie – w związku w wprowadzanymi zmianami w systemie oświaty (m.in. likwidacja gimnazjów). Uchwałę przesłano do szkół, dla których organem prowadzącym jest gmina Tuchomie. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 5 czerwca 2019 r., poz. 2798.*

**21. Uchwała Nr IV/43/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie ustalenia planu dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli na 2019 rok oraz ustalenia maksymalnej kwoty dofinansowania za kształcenie nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Tuchomie, a także specjalności i formy kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane.**

*Uchwała ustaliła plan dofinansowania form doskonalenia zawodowego nauczycieli na 2019 rok oraz maksymalną kwotę dofinansowania za kształcenie nauczycieli zatrudnionych w szkołach i przedszkolach prowadzonych przez Gminę Tuchomie, a także specjalności i formy kształcenia, na które dofinansowanie jest przyznawane. Na jej podstawie przyznawane było dofinansowanie na doszkalcenie nauczycieli w 2019 r. Uchwałę przesłano do szkół, dla których organem prowadzącym jest gmina Tuchomie. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 5 czerwca 2019 r., poz. 2799.*

**22. Uchwała Nr IV/44/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie określenia tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla nauczycieli zatrudnionych w publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych w szkołach podstawowych, realizujących zajęcia w grupach mieszanych dzieci sześcioletnich i młodszych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tuchomie.**

*Uchwałą określono tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych dla nauczycieli zatrudnionych w publicznych przedszkolach i oddziałach przedszkolnych w publicznych w szkołach podstawowych, realizujących zajęcia w grupach mieszanych dzieci sześcioletnich i młodszych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Tuchomie. Uchwałę przesłano do szkół, dla których organem prowadzącym jest gmina Tuchomie. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 5 czerwca 2019 r., poz. 2800.*

**23. Uchwała Nr IV/45/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej na lata 2019 – 2027.**

*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Wieloletnia Prognoza Finansowa była realizowana z uwzględnieniem zmian przyjętych niniejszą uchwałą.*

**24. Uchwała Nr IV/46/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie zmian w Budżecie Gminy Tuchomie na rok 2019.**

*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Budżet gminy był realizowany z uwzględnieniem zmian przyjętych niniejszą uchwałą.*

**25. Uchwała Nr IV/47/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno – wypoczynkowe, wykorzystywanych jedynie przez część roku.**

*Przedmiotowa uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 5 czerwca 2019 rok, poz. 2801. Stawki opłat przyjęte niniejszą uchwałą obowiązują od 1 stycznia 2020 roku.*

**26. Uchwały Nr IV/48/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie przyjęcia projektu Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków w Gminie Tuchomie.**

*„Projekt Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Tuchomie” przyjęty niniejszą uchwałą dostosowano do uwag Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku, wynikających z postanowienia z dnia 18 czerwca 2019 roku znak GD.RET.070/339/P/2019.KR. Na tej podstawie w dniu 27 września 2019 roku podjęta została uchwała Rady Gminy Tuchomie nr VI/71/2019 w sprawie uchwalenia „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków w Gminie Tuchomie”. Uchwała weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego, tj. 08.11.2019 roku.*

**27. Uchwała Nr IV/49/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody drzewa uznanego za pomnik przyrody.**

*O podjęciu uchwały o zniesieniu formy ochrony przyrody zostało poinformowano Nadleśnictwo Bytów pismem z dnia 22.05.2019 r. - przekazano kopię uchwały.*

*W dniu 04.06.2019 przesłaliśmy informację do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku o podjęciu uchwały i informację o jej opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Woj. Pomorskiego.*

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 29 maja 2019 r., poz. 2596.*

**28. Uchwała Nr IV/50/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie przyjęcia Regulaminu Nadawania Honorowego Obywatelstwa Gminy Tuchomie.**

*Uchwała stanowi podstawę nadawania przez Radę Gminy Tuchomie Honorowego Obywatelstwa Gminy.*

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 5 czerwca 2019 r., poz. 2802.*

**29. Uchwała Nr IV/51/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie przystąpienia do Stowarzyszenia „Pomorskie w Unii Europejskiej”.**

*Uchwała stanowić będzie podstawę przystąpienia Gminy Tuchomie do Stowarzyszenia „Pomorskie w Unii Europejskiej”.*

- 30. Uchwała Nr IV/52/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność gminy.**  
*Uchwała dotyczy sprzedaży w drodze przetargu działki nr 65/4, o pow. 0,1078 ha, położonej w Modrzejewie. Uchwała została zrealizowana. W dniu 5 listopada 2019 r. podpisano umowę sprzedaży nieruchomości w formie aktu notarialnego.*
- 31. Uchwała Nr IV/53/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na nabycie do gminnego zasobu nieruchomości prawa własności nieruchomości gruntowych od osób fizycznych.**  
*Uchwała dotyczy nabycia do gminnego zasobu nieruchomości działki nr 186/3 o powierzchni 0,0111 ha położonej w Tągowiu. Uchwała została zrealizowana. W dniu 22 lipca 2019 r. Gmina Tuchomie nabyła nieruchomość do zasobu. Umowa została sporządzona w formie aktu notarialnego.*
- 32. Uchwała Nr IV/54/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na przyjęcie darowizny nieruchomości na rzecz Gminy Tuchomie z zasobu Skarbu Państwa.**  
*W dniu 28.05.2019r. podpisana została umowa darowizny na rzecz gminy Tuchomie (w formie aktu notarialnego), dot. działek nr 289 położonych w Modrzejewie oraz 261, 262/2 i 271 położonych w Kramarzynach.*
- 33. Uchwała Nr IV/55/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie oceny aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuchomie oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Tuchomie.**  
*Ocena aktualności studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Tuchomie oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w gminie Tuchomie jest analizą sytuacji przestrzennej w gminie, na podstawie której wójt ocenia postępy w opracowaniu planów miejscowych oraz opracowuje wieloletnie programy ich sporządzania zgodnie z art. 32 ust. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.*
- 34. Uchwała Nr IV/56/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 10 maja 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 338, 783, 473/9, 473/8, 473/6, 473/7 oraz 648/1 w obrębie geodezyjnym Tuchomie, gmina Tuchomie.**  
*W związku z zawiadomieniem o wszczęciu postępowania nadzorczego Wojewody Pomorskiego na sesję Rady Gminy Tuchomie w dn. 21 czerwca 2019 r., został przedłożony projekt uchwały, uwzględniający uwagi Wojewody.*
- 35. Uchwała Nr V/57/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie udzielenia Wójtowi Gminy Tuchomie wotum zaufania.**  
*Uchwała została podjęta po rozpatrzeniu przez radę gminy raportu o stanie gminy. Uchwała została przesłana do Wojewody Pomorskiego oraz do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.*
- 36. Uchwała Nr V/58/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2018 rok.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.*

- 37. Uchwała Nr V/59/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie absolutorium dla Wójta Gminy Tuchomie z tytułu wykonania budżetu za 2018 rok.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.*
- 38. Uchwała Nr V/60/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie przyjęcia planu nadzoru nad żłobkami, klubami dziecięcymi oraz dziennymi opiekunami.**  
*Uchwała stanowi podstawę sprawowania nadzoru nad Gminnym Żłobkiem w Tuchomiu. W sierpniu 2019 r. przeprowadzono pierwszą kontrolę warunków i jakości świadczonej opieki w Gminnym Żłobku w Tuchomiu.*
- 39. Uchwała Nr V/61/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowy najem na okres do 10 lat.**  
*Na podstawie niniejszej uchwały zawarto umowę najmu lokalu użytkowego położonego w Tuchomiu przy ul. Jana III Sobieskiego 18, z przeznaczeniem na prowadzenie punktu aptecznego, na okres 10 lat.*
- 40. Uchwała Nr V/62/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie Nadania Honorowego Obywatelstwa Gminy Tuchomie.**  
*Akty nadania Honorowego Obywatelstwa Gminy Tuchomie zostały wręczone w dn. 29 czerwca 2019 r. uhonorowanym osobom podczas uroczystości związanej z XX zjazdem rodzin Trzebiatowskich, który odbył się w Trzebiatkowej.*
- 41. Uchwała Nr V/63/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działek nr 338, 783, 473/9, 473/8, 473/6, 473/7 oraz 648/1 położonych w obrębie geodezyjnym Tuchomie, gmina Tuchomie.**  
*W ubiegłym roku wyłoniono wykonawcę projektu zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Aktualnie projekt zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego został przygotowany, z uwzględnieniem wniosków, które wpłynęły od organów i instytucji właściwych do uzgadniania i opiniowania projektu mpzp.*
- 42. Uchwała Nr V/64/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 21 czerwca 2019 roku w sprawie zmian w budżecie Gminy Tuchomie na rok 2019.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Budżet gminy był w 2019 r. realizowany zgodnie z przyjętymi zmianami.*
- 43. Uchwała Nr VI/65/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tuchomie na lata 2019 – 2027.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy była w 2019 r. realizowana zgodnie z przyjętymi zmianami.*
- 44. Uchwała Nr VI/66/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie zmian w Budżecie Gminy Tuchomie na rok 2019.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Budżet gminy był realizowany zgodnie z przyjętymi zmianami.*

**45. Uchwała Nr VI/67/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie zaciągnięcia kredytu długoterminowego.**

*W dn. 6 grudnia 2019 r. zawarto umowę kredytu z Bankiem Spółdzielczym w Bytowie na kwotę 2.078.724 zł, z okresem spłaty do 31 grudnia 2027 r.*

**46. Uchwała Nr VI/68/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie zaciągnięcia w roku 2019 pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie operacji w ramach EFRROW inwestycji „Przebudowa dróg gminnych w miejscowości Tuchomko i Tańowie”.**

*W dn. 18 listopada 2019 r. zawarto umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na kwotę 491.460,95 zł.*

**47. Uchwała Nr VI/69/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Powiatu Bytowskiego.**

*Zawarto porozumienie z Powiatem Bytowskim dot. przekazania dotacji na modernizację drogi powiatowej nr 1725G w Masłowicach Trzebiatkowskich. W związku z realizacją porozumienia położono nową warstwę asfaltową o długości 400m i szerokości 4m na starą i spękaną nawierzchnię. Obecnie oczekujemy przedłożenia dokumentów dot rozliczenia przekazanej dotacji.*

**48. Uchwała Nr VI/70/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na bezprzetargowy najem na okres do 1 roku.**

*Umowa najmu lokalu użytkowego o pow. 24 m<sup>2</sup>, położonego w budynku gospodarczym UG Tuchomie, z przeznaczeniem na gabinet weterynaryjny, została zawarta na okres do 31 lipca 2020 r.*

**49. Uchwała Nr VI/71/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie uchwalenia „Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków w Gminie Tuchomie”.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 24 października 2019r., poz. 4667. Regulamin stanowi podstawę świadczenia na terenie Gminy Tuchomie usług publicznych dostarczania wody i odprowadzania ścieków.*

**50. Uchwała Nr VI/72/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie zmiany uchwały Nr XVIII/191/2009 Rady Gminy Tuchomie z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie ustalenia regulaminu określającego wysokość stawek oraz szczegółowe warunki przyznawania nauczycielom Gminy Tuchomie dodatku motywacyjnego, funkcyjnego, za warunki pracy, mieszkaniowego oraz wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i doraźnych zastępstw jak również nagród i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 24 października 2019r., poz. 4668. Regulamin, ze zmianą przyjętą niniejszą uchwałą, stanowi podstawę ustalania wysokości wynagrodzenia nauczycielom zatrudnionym w placówkach oświatowych, dla których Gmina Tuchomie jest organem prowadzącym.*

**51. Uchwała Nr VI/73/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie określenia wzoru wniosku o wypłatę dodatku energetycznego.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 24 października 2019r., poz. 4669. Wzór wniosku stanowiący załącznik do niniejszej*

*uchwały jest wykorzystywany przy ubieganiu się mieszkańców gminy o dodatek energetyczny.*

- 52. Uchwała Nr VI/74/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie odpłatnej służebności gruntowej polegającej na prawie przejazdu i przechodu przez nieruchomość stanowiącą własność gminy Tuchomie.**

*Uchwała dotyczy ustanowienia służebności gruntowej, polegającej na prawie przechodu i przejazdu, na nieruchomości stanowiącej własność gminy Tuchomie dz. Nr 44 o pow. 0,46 ha położonej w Masłowicach Trzebiatkowskich. Zostało podpisane porozumienie z osobami zainteresowanymi ustanowieniem służebności, obecnie pozyskiwana jest dokumentacja niezbędna do zawarcia umowy ustanowienia służebności w formie aktu notarialnego w kancelarii notarialnej.*

- 53. Uchwała Nr VI/75/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na nabycie przez Gminę Tuchomie w drodze przeniesienia własności nieruchomości oznaczonej numerem ewidencyjnym 498/10 o powierzchni 0,0781ha położonej w Tuchomiu, jako rozliczenie opłaty adiacenckiej.**

*Uchwała dotyczy przeniesienia na własność gminy Tuchomie nieruchomości, działka nr 498/10 o powierzchni 0,0781 ha, położonej w Tuchomiu. Nieruchomość została wyceniona przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego. Trwa procedura przeniesienia własności nieruchomości na rzecz Gminy Tuchomie.*

- 54. Uchwała Nr VI/76/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność gminy.**

*Uchwała dotyczy sprzedaży w drodze przetargu działki nr 207 o pow. 0,48 ha, położonej w Modrzejewie. Nieruchomość została wyceniona przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego. W najbliższym czasie nieruchomość zostanie przygotowana do sprzedaży.*

- 55. Uchwała Nr VI/77/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 27 września 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność gminy.**

*Uchwała dotyczy sprzedaży bezprzetargowej działki nr. 25 o pow. 0,18 ha położonej w Masłowicach Tuchomskich, na poprawę warunków zagospodarowania nieruchomości przyległej. Podpisano protokół rokowań z osobą zainteresowaną nabyciem nieruchomości, obecnie pozyskiwana jest dokumentacja niezbędna do zawarcia umowy sprzedaży w formie aktu notarialnego w kancelarii notarialnej.*

- 56. Uchwała Nr VII/78/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek podatku od nieruchomości, opłaty od posiadania psów oraz opłaty targowej na terenie Gminy Tuchomie.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 9 grudnia 2019r., poz. 5611. Uchwała została przesłana, w ramach nadzoru prawnego, do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Uchwała stanowi podstawę naliczania podatków w gminie Tuchomie w roku 2020.*

- 57. Uchwała Nr VII/79/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek podatku od środków transportowych.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 9 grudnia 2019r., poz. 5612. Uchwała została przesłana, w ramach nadzoru*



*prawnego, do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Uchwała stanowi podstawę naliczania podatków w gminie Tuchomie w roku 2020.*

- 58. Uchwała Nr VII/80/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 w sprawie obniżenia średniej ceny skupu żyta stanowiącej podstawę do obliczania podatku rolnego na obszarze Gminy Tuchomie.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 9 grudnia 2019r., poz. 5613. Uchwała została przesłana, w ramach nadzoru prawnego, do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Uchwała stanowi będzie podstawę naliczania podatków w gminie Tuchomie w roku 2020.*

- 59. Uchwała Nr VII/81/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie zmian w Budżecie Gminy Tuchomie na rok 2019.**

*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Budżet Gminy na rok 2019 był realizowany zgodnie z przyjętymi zmianami.*

- 60. Uchwała Nr VII/82/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie zmiany uchwały w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tuchomie na lata 2019 – 2027.**

*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy była realizowana zgodnie z przyjętymi zmianami.*

- 61. Uchwała Nr VII/83/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie zaciągnięcia w roku 2019 i 2020 pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie operacji w ramach EFRROW inwestycji „Kształtowanie przestrzeni publicznej na terenie Gminy Tuchomie”.**

*Uchwała utraciła moc obowiązującą na podstawie Uchwała Nr VIII/103/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie zaciągnięcia w roku 2020 pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie operacji w ramach EFRROW inwestycji „Kształtowanie przestrzeni publicznej na terenie Gminy Tuchomie”.*

- 62. Uchwała Nr VII/84/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie przyjęcia wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Tuchomie.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 17 grudnia 2019r., poz. 6001. Uchwała niniejsza stanowi podstawę gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Tuchomie.*

- 63. Uchwała Nr VII/85/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Tuchomie.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 17 grudnia 2019r., poz. 6090. Uchwała niniejsza stanowi podstawę określającą zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.*

- 64. Uchwała Nr VII/86/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie przyjęcia Roczno Programu Współpracy Gminy Tuchomie z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionymi w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2020.**

*Uchwała stanowiła podstawę ogłoszenia konkursu na realizację w Gminie Tuchomie w*

2020 r. zadań publicznych przez organizacje pozarządowe i wyłonienia realizatorów takich zadań.

- 65. Uchwała Nr VII/87/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum w Tuchomiu, wchodzącego w skład Zespołu Szkół w Tuchomiu.**

*Uchwała stanowi wypełnienie formalnego obowiązku stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum w Tuchomiu, które swoją działalność zakończyło (zgodnie z reformą systemu oświaty) z dniem 31 sierpnia 2019 r.*

- 66. Uchwała Nr VII/88/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum w Kramarzynach.**

*Uchwała stanowi wypełnienie formalnego obowiązku stwierdzenia zakończenia działalności Gimnazjum w Kramarzynach, które swoją działalność zakończyło (zgodnie z reformą systemu oświaty) z dniem 31 sierpnia 2019 r.*

- 67. Uchwała Nr VII/89/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Tuchomie.**

*Uchwała dotyczy ustanowienia służebności przesyłu na działkach stanowiących własność Gminy Tuchomie - dz. nr 238/2 oraz 262 położone w obrębie ewidencyjnym Trzebiatkowa na wniosek Energa - Operator S.A. Wartość służebności przesyłu została ustalona przez uprawnionego rzeczoznawcę majątkowego. Podpisano porozumienie w sprawie ustanowienia służebności przesyłu.*

- 68. Uchwała Nr VII/90/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na ustanowienie służebności przesyłu na nieruchomości stanowiącej własność Gminy Tuchomie.**

*Uchwała dotyczy ustanowienia służebności przesyłu na działkach stanowiących własność Gminy Tuchomie - dz. nr 509/4, 298, 334/2 oraz 344/2 położonych w obrębie ewidencyjnym Trzebiatkowa na wniosek Energa - Operator S.A. Wezwano inwestora o określenie szerokości pasa przedmiotowej służebności przesyłu na załączniku graficznym, po uzupełnieniu zostanie zlecone wykonanie operatu szacunkowego - wyceny ustanowienia służebności. Na prośbę projektanta sprawa ustanowienia służebności przesyłu została wstrzymana, z uwagi na prawdopodobną niewielką zmianę lokalizacji inwestycji.*

- 69. Uchwała Nr VII/91/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność gminy.**

*Uchwała dotyczy sprzedaży działki nr 314 położonej w obrębie ewidencyjnym Modrzejewo o pow. 0,2018 ha. Rozpoczęto procedurę wydania decyzji o warunkach zabudowy dla przedmiotowej nieruchomości.*

- 70. Uchwała Nr VII/92/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie wyrażenia zgody na sprzedaż nieruchomości stanowiących własność gminy.**

*Uchwała dotyczy sprzedaży działki nr 61/5 położonej w obrębie ewidencyjnym Masłowice Trzebiatkowskie o pow. 0,1523 ha. Rozpoczęto procedurę wydania decyzji o warunkach zabudowy dla przedmiotowej nieruchomości.*

- 71. Uchwała Nr VIII/93/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Tuchomie na lata 2020 – 2028.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Wieloletnia Prognoza Finansowa gminy realizowana jest zgodnie z podjętą uchwałą.*
- 72. Uchwała Nr VIII/94/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie uchwalenia budżetu gminy Tuchomie na 2020 rok.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Budżet gminy jest realizowany zgodnie z przyjętą uchwałą. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 21 stycznia 2020 r., poz. 609.*
- 73. Uchwała Nr VIII/95/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020.**  
*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej. Gminny Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020 jest realizowany zgodnie z przyjętą uchwałą.*
- 74. Uchwała Nr VIII/96/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie ustalenia wysokości opłaty za świadczenia w Gminnym Żłobku w Tuchomiu.**  
*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13 stycznia 2020 r., poz. 388. Uchwała stanowi podstawę naliczania opłat za świadczenia w Gminnym Żłobku w Tuchomiu od 1 lutego 2020 r.*
- 75. Uchwała Nr VIII/97/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie określenia średniej ceny jednostki paliwa w Gminie Tuchomie, w roku szkolnym 2019/2020.**  
*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13 stycznia 2020 r., poz. 389. Uchwała stanowi podstawę rozliczania kosztu dowozu uczniów do szkół, dokonywanego przez rodziców – w przypadku braku możliwości organizacji takiego dowozu przez gminę.*
- 76. Uchwała Nr VIII/98/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie udzielenia pomocy finansowej w formie dotacji celowej dla Powiatu Bytowskiego.**  
*Uchwała stanowi podstawę przekazania w 2020 r. przez gminę pomocy finansowej dla Powiatu Bytowskiego na realizację zadań:*  
*1) przebudowa drogi powiatowej nr 1729G na odcinku Tuchomie – Ciemno;*  
*2) modernizacja drogi powiatowej nr 1725G w miejscowości Masłowice Trzebiatkowskie.*
- 77. Uchwała Nr VIII/99/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych na cele nie związane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną dróg.**  
*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 10 stycznia 2020 r., poz. 321. Uchwała stanowi podstawę naliczania opłat za zajęcie pasa drogowego dróg gminnych w gminie Tuchomie na cele nie związane z budową, przebudową, remontem, utrzymaniem i ochroną tych dróg.*  
*W wyniku badania tej uchwały przez Pomorski Urząd Wojewódzki w Gdańsku, zawiadomieniem z 25 marca 2020 r. poinformowano o stwierdzeniu istotnego naruszenia*

*prawa w treści uchwały. Przygotowany został projekt uchwały z zapisami uwzględniającymi zastrzeżenia Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.*

- 78. Uchwała Nr VIII/100/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie zatwierdzenia rocznego planu pracy Komisji Rewizyjnej Rady Gminy Tuchomie na 2020 rok.**

*Plan pracy realizowany jest przez Komisję Rewizyjną Rady Gminy Tuchomie.*

- 79. Uchwała Nr VIII/101/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie zmian w Budżecie Gminy Tuchomie na rok 2019.**

*Uchwałę przesłano do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Budżet Gminy na rok 2019 realizowano zgodnie z przyjętymi zmianami.*

- 80. Uchwała Nr VIII/102/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie zmiany Uchwały Nr VII/79/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 22 listopada 2019 roku w sprawie ustalenia wysokości stawek podatku od środków transportowych.**

*Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dn. 13 stycznia 2020 r., poz. 390. Uchwała została przesłana, w ramach nadzoru prawnego, do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku. Uchwała stanowi podstawę naliczania podatków w gminie Tuchomie w roku 2020.*

- 81. Uchwała Nr VIII/103/2019 Rady Gminy Tuchomie z dnia 20 grudnia 2019 roku w sprawie zaciągnięcia w roku 2020 pożyczki w Banku Gospodarstwa Krajowego na wyprzedzające finansowanie operacji w ramach EFRROW inwestycji „Kształtowanie przestrzeni publicznej na terenie Gminy Tuchomie”.**

*W dn. 27 kwietnia 2020 r. zawarto umowę z Bankiem Gospodarstwa Krajowego na kwotę do 1.395.000 zł.*